

**DUSNOK-FAJSZ
ÁLTALÁNOS ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

ÉRVÉNYESSÉGI IDŐ:

2023. 08. 31-től

TARTALOMJEGYZÉK

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	4
TÁMOP 3.1.4 PÁLYÁZATRÓL	5
BEVEZETŐ	7
ISKOLÁINKRÓL	8
NEVELÉSI PROGRAM	14
A kompetencia alapú oktatás bevezetése	15
I. Pedagógiai alapelveink	24
II./A Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eljárásai	29
Jó gyakorlat 1;2	36
Innovációk	42
IPR	43
IKT	50
II./B. A pedagógusok feladatai	
II./C. Az osztályfőnökök feladatai	
III. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	54
IV. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	56
V. A személyiségfejlesztés és közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	58
1. A tanítási órák	
2. Egyéb foglalkozások	
3. A tanítási órán kívüli tevékenységek (LEP; EFOP 3.3.5)	
4. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítése	
5. A tehetség, képesség kibontakoztatásának segítése	
6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	
7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárk. segítése	
8. A szociális hátrányok enyhítése	
VI. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái	69
VII. Egészségfejlesztés;Elsősegély; Iskolai egészségnevelési program	72
VIII. Iskolai környezeti nevelési program	80
IX. Fogyasztóvédelem	80
X. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő és oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	81
TÁMOP 3.1.4 pályázatban beszerzett eszközök jegyzéke	90

HELYI TANTERV	98
A TÁMOP 3.1.4 pályázatban vállalt feladatok megvalósítása	101
I. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak óraszámai:	104
II. Nemzetiségi nyelvoktatás	107
III. Mindennapos testedzés, mindennapos testnevelés	113
IV. A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei	114
V. A magasabb évfolyamra lépés feltételei	115
VI. Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei	117
VII. A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának ellenőrzése és értékelése; Vizsgák	119
VIII. Az otthoni felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása	134
IX. A tanulók fizikai állapotának mérése (NETFIT mérés)	139
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	223
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	

MELLÉKLETEK: 139.-222.OLDAL

1. számú Egészség- és környezeti nevelési program-Egészségfejlesztés
2. számú Fogyasztóvédelem
3. számú Helyi tankönyvellátás megszervezése
4. számú SNI oktatás
5. számú Tanulói esélyegyenlőség
6. számú EFOP-3.3.5-17-2017-00045 pályázat

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Nevelési program

Helyi tanterv

TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0048

Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben

Dusnok Község Önkormányzata, mint fenntartó 2009. évben pályázatot nyújtott be a „Komplex tartalmi és módszertani fejlesztésekhez kapcsolódó pedagógus képzések megvalósítása, illetve szegregációmentes környezet kialakítása a Dusnok-Fajsz Társult ÁMK feladatellátási helyein” című projektre, melyet sikeresen elnyert.

A projekt végrehajtásában résztvevő intézmények:

- Általános Iskola, Dusnok
- Általános Iskola, Fajsz
- Óvoda, Dusnok
- Óvoda, Fajsz

A TÁMOP pályázatban vállalt kötelezettségek alapján az iskoláknak a Pedagógiai Programjukat, az óvodáknak a Nevelési Programjukat a pályázatban előírtak szerint módosítani kellett.

A pályázat fenntarthatósági ideje öt év volt, 2010. szeptember 1. – 2015. augusztus 31. **A fenntartási időszak lejárta után is alkalmazzuk a megtanult módszereket, eljárásokat.**

A TÁMOP közoktatási prioritásának intézkedései

- A kompetenciaalapú oktatás elterjedésének támogatása
- A közoktatási rendszer hatékonyságának javítása, újszerű megoldások és együttműködések kialakítása
- A halmozottan hátrányos helyzetű és a roma tanulók szegregációjának csökkentése, esélyegyenlőségük megteremtése a közoktatásban
- Az eltérő oktatási igényű csoportok oktatásának és a sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának támogatása, az interkulturális oktatás

Bevezető

2007. július 1-jétől Dusnok és Fajsz község Önkormányzata a két település oktatási, nevelési intézményeit társulás formájában működtette. Ez az együttműködés az állami fenntartásba vétel után is megmaradt az iskolák között.

A székhely és a tagintézmény közös pedagógiai és nevelési célok alapján működnek együtt, tevékenységüket összehangolják, figyelembe véve a helyi sajátosságokat.

Iskoláink alaptevékenysége:

- Általános iskolás korú tanulók oktatása, nevelése
- Évfolyamok száma: 8
- Alapfokú ismereteket nyújtó, a középfokú oktatásra való felkészítést célzó oktatás
- A többi tanulóval együtt nevelhető testi, érzékszervi, enyhe értelmi, beszéd és más fogyatékos tanulók ellátása
- Fejlesztő foglalkozások szervezése, gyógypedagógiai oktatás
- Az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól részben vagy egészben felmentett magántanuló beszámoltatása, vizsgáztatása
- Az általános iskolások tanórán kívüli szervezett foglalkoztatásának, korrepetálásának, az iskolai feladatok elkészítésének segítése
- Hátrányos helyzetű tanulók felkészülését segítő foglalkozások szervezése.

Mottó: "Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsa szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni."
(Szent-Györgyi Albert)

ISKOLÁINKRÓL

Fenntartó: Bajai Tankerületi központ

6500 Baja, Kenderes u. 5-7.

Székhely neve, címe :

Dusnok-Fajsz Általános Iskola

6353 Dusnok

Köztársaság u. 20-22.

Telefonszámai: 78/ 501-004, +36/30-781-0831

Intézmény beiskolázási körzete: Dusnok község és külterületei

Tagintézmény neve, címe:

Dusnok-Fajsz Általános Iskola Fajsz Általános Iskola

6352 Fajsz

Szent István u. 38.

Telefonszámai: 78/ 368-478, +36/30-781-0759

Intézmény beiskolázási körzete: Fajsz község

Dusnok: Kalocsa és Baja között a Vajas nevű folyó partján helyezkedik el településünk. Kedvező földrajzi fekvésénél fogva könnyen bekapcsolódhat az ország, a közeli városok vérkeringésébe.

A falu lakóinak többsége horvát eredetű, rác nemzetiségű.

Ezt a nyelvet beszélték emberöltőkön át, magyarul csak az iskolába lépéskor kezdtek tanulni.

Az utolsó években nálunk is felgyorsult az asszimilálódás, s ma már meggyőző munkára van szükség ahhoz, hogy a szülők gyermekeiket horvát nyelv oktatására beírassák.

A falu lakói - a vezetők támogatásával – büszkén őrzik hagyományaikat a kulturális rendezvényeken.

Az életfeltételek javítása, a környezet szépítése is szívügye a helyi önkormányzatnak, és a lakosságnak. Bizonyítja ezt az infrastruktúra fejlődése, a virágos utcák, terek, rendezett vízpartok.

Az elmúlt évek alatt létesített középületek – óvodák, iskolák, egészségházak, rendelők, sportpályák - karbantartása milliókat fordít a község.

A gyermekek iskoláztatása mindinkább létkérdés a szülők számára, hiszen egyre bizonytalanabb munkaerőpiacon kell megvalósítani, megtalálni a létfenntartásuk és önmegvalósításuk lehetőségeit és módjait.

Az elbizonytalanodás, az értékválság, a tudás leértékelődése nehéz feladat elé állítja az oktató-nevelő munka folyamatában résztvevőket.

Az iskola épülete a község középpontjában épült 1959-ben. Később került átadásra egy technikai műhely, egy két tantermes, külön álló épület. 1993-ban központi és helyi

erőforrásból bővült a régi iskola 4 tanteremmel, nyelvi laborral és számítógépes szaktanteremmel.

2001-ben újabb két tanteremmel bővült az iskola, melyre nagy szükség volt, ugyanis a szükségstantermek mérete és tájolása nem volt megfelelő. A különálló, két tantermes épületben azóta „Faluház” működik.

2009-ben iskolánk régi szárnya teljes felújítást nyert az „Egészséges intézményi környezet kialakítása a dusnoki általános iskolában infrastrukturális és módszertani eszközök komplex fejlesztésével” című DAOP pályázat keretében.

Az Önkormányzat üzemelteti az épületben a konyhát, a felnőtteket, menzásokat, kiszolgáló ebédlőt.

Iskolánk 8 évfolyammal működő általános iskola.

Az iskolai tanulócsoportok száma (2019/2020-as tanévben) :

alsó tagozaton: 5

felső tagozaton: 5

napközis tanulócsoport: 4

Jelenleg a következő helyiségek állnak rendelkezésre:

- 12 osztályterem
- 1 fizika-kémia-biológia előadó
- 1 nyelvi labor
- 1 számítástechnika terem
- 1 multimédiaterem
- 3 csoportszoba
- 2 technika terem
- 1 gyógypedagógia terem

- tornaterem öltözőkkel
- tanári szoba
- irodák
- könyvtár

Intézményünk 2002 augusztusától vált Általános Művelődési Központtá, ezért elkészítettük a pedagógiai és művelődési programunkat, melyet a fenntartó a módosításokkal egyetemben elfogadott.

Általános Művelődési Központunk olyan oktatási, nevelési közművelődési intézmény, mely arra hivatott, hogy személyi és tárgyi eszközeinek koordinált és hatékony felhasználásával biztosítsa Dusnok község lakosságának az oktatáshoz, a művelődéshez kulturált szórakozáshoz kapcsolódó feltételeit, lehetőségeit.

Pedagógiai és művelődési programunk célja az, hogy mindazokat az alapelveket, célokat, feladatokat, amelyek a fenti elvárásokat megvalósítják, rendszerbe foglalja egyértelművé és ellenőrizhetővé tegye.

2007-től a Dusnoki Általános Iskola a Dusnok-Fajsz Társult ÁMK keretei között működött.

2013-tól Dusnoki Általános Iskola a Dusnok-Fajsz Általános Iskola keretei között működik.

Az alaptevékenységek bővítésével a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztését is megvalósítjuk.

Iskolánk, története arra kötelez bennünket, hogy nevelő és oktató munkákban kiemelt figyelmet fordítsunk a lakóhely és a nemzet történetének, hagyományainak megismertetésére, a haza iránti szeretet felébresztésére, a különféle világnézetű emberek cselekvő együttélésének gyakoroltatására.

Alapfeladatunk a beiskolázási körzetünkbe tartozó tanköteles korú gyermekek általános műveltségének megalapozása. E feladat megvalósításának érdekében intézményünk nyolc évfolyamos általános iskolaként működik.

A beiskolázási körzetünkben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete egymástól nagymértékben eltér, ezért nevelő és oktató munkánk ehhez a helyzethez igazodik: tanórán és tanórán kívül megpróbáljuk segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt fontosságú feladatnak tekintjük a tehetséges, jó képességű gyermekek fejlesztését is.

A társadalom, a pedagógusok és a szülők célja azonos: gyermekeinkből művelt, jól képzett, az életben boldogulni tudó embereket szeretnénk nevelni. Iskolánk hosszú múltja alatt nem változott a bennük munkálkodó pedagógusok fő célja: emberséget és tudást adni a gyermekeknek!

Fajsz község és az iskola

Fajsz község Kalocsától 15 km-re, déli irányban terül el a Duna mellett. Az utóbbi években sokat fejlődött az infrastruktúra. A községben megvalósult a gázprogram, a telefonhálózat; kiépült a szennyvízhálózat. A község valamennyi útja betonborítást kapott, az utcák közvilágítása megvalósult. A község lakosságának száma csökkenőben van.

Iskolánk e kis település gyermekeinek általános iskolai oktatását látja el.

Az iskola Fajsz község központi területén helyezkedik el, beton és füvesített udvar veszi körül. A régi és az új szárnyat 1993-ban építették újjá. Az iskola területén épült 1993-ban a sportcsarnok, mely az iskolai sportfoglalkozásokon és testnevelés órákon kívül helyet ad a község felnőtt és ifjúsági sportrendezvényeinek is. Az iskola összkomfortos komfortfokozatú.

Fő feladata:

Korszerű, tudományos alapokon nyugvó, tovább építhető ismeretanyag közvetítése, melyben figyelembe kell venni az adott közösség, az adott gyermek képességeit. **A képzési idő nyolc év**, a képzésben a tanköteles korosztályhoz tartozó 6 - 16 éves

gyermekek vesznek részt. Az alaptevékenységek bővítésével a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztését is megvalósítjuk.

A szülőkkel együttműködve végzi nyolc évfolyamos oktatás keretében a középiskolára való felkészítést és az ismeretek elsajátíttatását és fejlesztését. Felzárkóztatja és fejleszti a tanulókat, lehetőséget ad a tehetséges gyermekek kibontakoztatására.

Az iskolai tanulócsoportok száma:

alsó tagozaton: 4

felső tagozaton: 4

napközis csoport : 1

Személyi, tárgyi feltételek

A szakos ellátottság jó. A pedagógusok továbbképzése folyamatos, a továbbképzési tervnek megfelelően történik.

Iskolánk felszereltségét tekintve jól felszerelt intézmény.

A tantermek száma 10. Ezek közül 1 számítástechnika tanterem, 1 természetismereti szaktanterem.

Saját tulajdonú külső helyiségek: Sportcsarnok

Saját tulajdonú belső helyiségek:

- 1 nevelői szoba
- 2 iroda
- 1 szertár
- 1 takarítószertár,
- mellékhelyiségek
- az iskola területén különálló raktár.

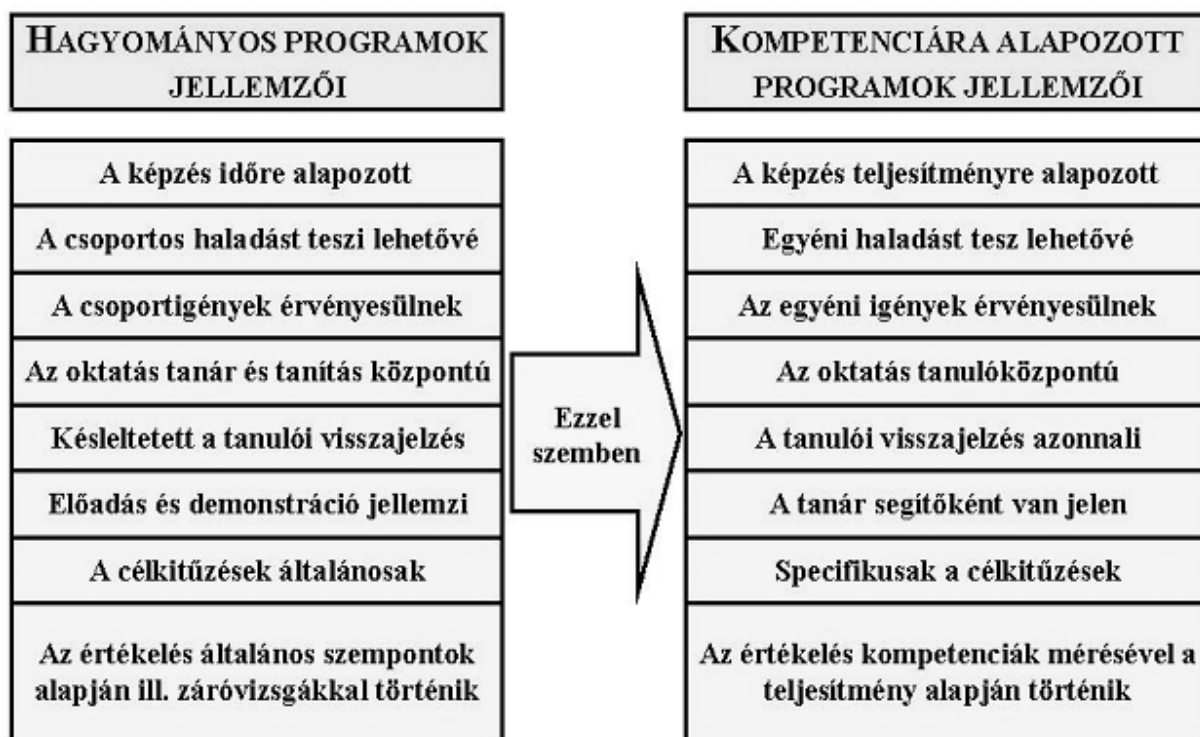
Nem saját tulajdonú, iskola területén elhelyezkedő egyéb helyiségek: Önkormányzat konyhája és ebédlője.

Tanulást elősegítő oktatási eszközök és kellékek beszerzése, pótlása, karbantartása folyamatos.

N E V E L É S I P R O G R A M

A kompetencia alapú oktatás bevezetése

- a sikeres munkaerőpiaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése
- kompetencia alapú oktatás elterjesztése.
- a kompetencia-alapú oktatás megvalósításához illeszkedő módszertan széleskörű megismerése, és megvalósítása,
- a nevelőközösség módszertani kultúrájának fejlesztése,
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése
- az esélyegyenlőség érvényesítése
- újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése
- szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása
- egyéni fejlesztési tervek készítése
- digitális írástudás elterjesztése



Kompetencia

Az ember folyamatosan képességei fejlesztésére törekszik, ez a gyerekekre még inkább igaz, mint a felnőttekre. A tanuló képes akar lenni arra, hogy elolvasson egy könyvet, levelet írjon a barátainak, a kapuba rúgja a labdát, egyedül felferje a sátrat, rajzoljon egy szép képet, önállóan megtalálja a térképen Portugáliát. Tudni akarja, mi a különbség az elnök és a király között, hogyan olvashatja le a bicikli kilométerórájáról, milyen messzire tekert, vagy mennyi ideig tartott a túra. Ezek közül a képességek közül sokat azonban nem az iskolában sajátít el. A legtöbb gyerek – szó szerint és képletesen is – gazdag tanulási környezetben nő fel, mely bőségesen kínál számára kihívásokat és ismeretszerezési lehetőségeket. A jó tanítás művészete abban rejlik, hogy ezeket a lehetőségeket behozzuk az iskolába, és mind a diák, mind a pedagógus számára értelmes célokhoz kötjük őket. Más szóval az a tanár feladata, hogy fogékonyságán és a helyzetekre adott helyes válaszain keresztül az egyénhez igazítsa az oktatást.

A kompetencia érzésének megélése azért különösen fontos, mert ha a gyerek nem bízik saját képességeiben, gyakran bele sem kezd a munkába vagy a játékba. Azok, akik megtapasztalhatták, hogy tudásuk egyre gyarapodik, egyrészt egyre többre lesznek képesek, másrészt önbizalomra tesznek szert, és ezt világosan ki is mutatják. Felfedezik, hogy ezeket a sikereket ők maguk érték el vagy azért, mert keményen dolgoztak, vagy azzal, hogy ügyesek voltak. Ezek fontos és csodálatos tapasztalatok a gyerekek számára, s minél több ilyen élményben van részük, annál jobban megtanulnak bízni önmagukban, elhiszik, hogy legközelebb is sikerrel járnak majd, úgy érzik, hogy értenek valamihez.

Kulcskompetenciák

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják. Az Európai Unió országaiban a kulcskompetenciák fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern

világhoz, másrészt aktív szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához. Ezért lett az iskolai műveltség tartalmának irányadó kánonja a kulcskompetenciák meghatározott rendszere.

Az oktatásnak – mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A műveltségterületek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

Kulcskompetenciák a 2020. évi NAT alapján:

- **A tanulás kompetenciái**
- **A kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi**
- **A digitális kompetenciák**
- **A matematikai gondolkodási kompetenciák**

- **A személyes és társas kapcsolati kompetenciák**
- **A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái**
- **Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák**

Ha a XXI. századi, korszerű oktatást szeretnénk biztosítani tanítványaink részére, akkor nem tekinthetünk el a valóban korszerű oktatási és szervezési módszerek fokozatos, de határozott bevezetésétől. A módosított NAT **egységességről és a differenciálásról**, valamint a módszertani alapelvekről szóló fejezetében számos lényeges változást találunk, korszerű pedagógiai módszerekkel találkozhatunk.

Az eredményes tanulás segítésének elvei:

- Tanulási környezet
- Egyénre szabott tanulási lehetőségek
- Képesség-kibontakoztatás támogatása

A kompetenciafejlesztés fókuszai iskolában

- személyes kompetencia
- önismeret, önfejlődés igénye, önreflexió, szabálykövető képesség, információ kezelésének képessége
- logikus gondolkodás, összehasonlítás, megkülönböztetés, észlelés, szókincs, kreativitás, fantázia, szövegértés, lényegkiemelés
- szociális kompetencia
- empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, utánzás, alkalmazkodó képesség, kommunikáció

Az új tanulásszervezési eljárások intézményi célkitűzései.

A NAT kompetenciaterületek fejlesztését az újszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazása tovább erősíti, illeszkedik az oktatási programok implementációját támogató IKT taneszközök bevezetéséhez.

A differenciálás iskolai lehetőségeinek cél és eszközrendszere.

A differenciálás területén az adaptív oktatás- és tanulásszervezés megelőző jellegű. Az adaptivitásra épülő projekt a gyerekek közötti különbségeket természetesnek tartja, és alkalmazkodik azokhoz. Itt nem annyira az a lényeges, hogy segítsünk a diákoknak felzárkózni, hanem sokkal inkább az, hogy lehetővé tegyük számukra a **saját ütemüknek megfelelő fejlődést, tanulást**. Így nem alakulnak ki problematikus tanítási helyzetek, mivel olyan ismeretsajátítási módokat biztosítunk a gyerekeknek, amelyekben valóban önmaguk lehetnek. A következő táblázat összefoglalja, hogy

néhány lényeges szempont alapján az adaptív tanulásszervezés miben különbözik a hagyományos differenciálásra irányuló módszerektől.

	A HÁTRÁNYKOMPENZÁLÓ DIFFERENCIÁLÁS ESZKÖZEI	ADAPTÍV OKTATÁSSZERVEZÉS
Ahogy a különbségekhez viszonyul:	Igyekszik azokat felderíteni és csökkenteni.	Természetesnek veszi.
Célok:	A minimumkövetelmények teljesítése.	Minden tanuló teljesítményének növelése.
Célcsoport:	Roszul teljesítő gyermekek.	Minden gyermek.
Mire koncentrálnak:	Lemaradó gyermekek igényei.	Minden gyermek szükséglete.
Attitűd a különbségekkel szemben:	Negatív.	Pozitív.

Adaptivitás az iskolában

Az adaptív tanulásszervezés a tanulók közötti különbségeket elfogadja, és a **három alapvető szükségletre** összpontosít. Arra, hogy minden gyerek:

- tartozzék valahová, legyen fontos, számítsanak rá (kapcsolat);
- legyen képes megtenni valamit, hiesszen magában (kompetencia);
- legyen önálló, tudja szabályozni cselekedeteit (autonómia).

Ez a három alapszükséglet: a **kapcsolat, a kompetencia és az autonómia** jelenti az adaptív oktatáshoz szükséges pedagógiai környezet alapvető alkotóelemeit. Az adaptív tanulásszervezés kulcsfigurája a tanító vagy tanár, akinek mindennapi pedagógiai tevékenysége során úgy kell megszerveznie az osztály munkáját, olyan utasításokat kell adnia és oly módon, hogy az figyelembe vegye a tanulók három alapszükségletét. Az adaptív tanulásszervezés tehát a pedagógiai differenciálás olyan eszköze, amely a tanulói különbségek figyelembevételével az emberek legalapvetőbb pszichológiai szükségleteire épít.

Kapcsolat

Minden embernek – felnőtteknek és gyerekeknek egyaránt – szüksége van arra, hogy kapcsolatba kerüljön másokkal. Az adaptív pedagógia szerint **a tanulónak éreznie kell, hogy tartozik valahová.** A külvilágtól, a gyermek környezetétől kapott elismerés igényének kifejezésére a megelőzés pedagógiája a „kapcsolat” szót használja. A kapcsolat fontossága tehát a következőképpen írható le: az a gyerek, aki biztonságos környezetben nő fel, ahol érzi, hogy a többiek (felnőttek és kortársak) szeretik, elfogadják és tisztelik őt, képes lesz minden figyelmét és energiáját a tanulásra fordítani. Az ilyen gyerek kérdez, kíváncsi, szívesen tanul, kezdeményez, szeretne minél többet megtudni a környező világról és uralni azt. A kapcsolat alapvető szükséglete akkor teljesül, ha tanulóink szeretnek iskolába járni, mert megbecsülik őket, biztonságban érzik magukat, átélhetik a valahová tartozás és a fontosság érzését. Ehhez a pedagógus a következőket biztosítja:

- érezteti a tanulókkal, hogy értük dolgozik, kész figyelni rájuk;
- mindig időt szán arra, hogy beszélgessen a diákokkal;
- érdeklődést mutat a tanulók munkája, játécai és környezete iránt;
- ösztönözi a gyerekeket arra, hogy dolgozzanak, játsszanak együtt, segítsék egymást;
- megtartja és teljesíti a tanulókkal közösen vállalt megállapodásokat, kötelezettségeket;
- szavai és cselekedetei egyaránt azt sugallják, hogy elítéli az etnikai alapú megkülönböztetést és a diszkrimináció egyéb formáit;
- megfelelő diszkrécióval kezeli a tanulókkal és családi helyzetükkel kapcsolatos bizalmas információkat.

Autonómia

Mindenki igényli azt, hogy életét úgy szervezhesse meg, ahogyan akarja, döntéseit maga hozhassa meg, felelősséget vállalhasson önmagáért. Az adaptív pedagógia azt vallja, hogy a tanulónak meg kell tapasztalnia az autonómia élményét ahhoz, hogy a

tanulásban proaktív és motivált legyen. A gyerekek belső késztetést éreznek a függetlenségre, maguk akarják a dolgokat csinálni, a felnőttek segítsége nélkül. A választás és a döntés lehetősége motiválja őket. Az olyan tevékenységek azonban nem ösztönzőek számukra, melyek során nincs lehetőségük valami egyénit is hozzátenni az eredményhez, mert valaki szükségtelenül fogja a kezüket – ezeket a helyzeteket gyakran unalmasnak és értelmetlennek érzik.

A tanítás szervezése, a gyerekek felügyeletének és folyamatos ellenőrzésének módja, a fegyelmezetlenségre adott reakciók, az órák közötti szünetek, a segítségnyújtás és az irányítás módja, a tanteremben alkalmazott szabályok, valamint az, hogy a gyerekek mekkora szabadságot kapnak, az autonómia szempontjából mind-mind fontos tényezők. A valódi önállóság azonban csak olyan gazdag tanulási környezetben valósulhat meg, melyben minden gyereknek magának kell saját fejlődésén dolgoznia. Más szóval az autonómia egy olyan iskolai közeget igényel, melyben a gyerekek sok mindent tehetnek önállóan, kezdeményezhetnek, együtt dolgozhatnak és tanulhatnak, közös felfedezéseket tehetnek, illetve közösen szerezhettek tanulási tapasztalatokat is. Az ilyen iskolai, tanulási légkörnek két szempontból is pozitív hatása van:

- a gyerekek kiélhetik belső késztetéseiket az önállóságra és az önmegvalósításra;
- a pedagógus külön támogatásban, figyelemben részesítheti, illetve más feladatok kiosztásával fejlesztheti azokat, akik ezt igénylik.

A program sikeréhez elengedhetetlen az is, hogy a fenntartók az iskolákban folyó pedagógiai fejlesztések célját, tartalmát megértsék. Ezek nélkül nehezen képzelhető el, hogy intézményeik számára megfelelő támogatást nyújtsanak. Miről ismerhető fel, hogy az intézményben adaptív tanulásszervezés folyik?

Kapcsolat

- A tantermet a gyerekek díszítik, láthatóan a magukénak érzik.
- Az osztályterem berendezése különböző funkciókra alkalmas.
- Nem hangzik el negatív visszajelzés az órán, nem dorongolja le a pedagógus a gyereket.

- A gyerekek csoportmunkát végeznek.
- Munkájukat bemutatják egymás számára.
- A pedagógus úgy fogalmaz, hogy a gyerekek értsék, amit mond. Ezzel kapcsolatban visszajelzést is kér.

Kompetencia

- Az utasítások differenciáltak, motiválóak.
- A különböző képességű diákok más-más feladatot kapnak.
- A gyerekek a saját tempójuk szerint dolgoznak.

Autonómia

- A segédeszközök a diákok számára könnyen elérhetők és használják is azokat.
- A gyerekek ellenőrzik saját munkájukat.

I. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

- iskolánk nevelőtestületének pedagógiai hitvallása -

A község felnőtt társadalmának a felnővekvő nemzedékért érzett felelőssége, a tudást, emberi értékeket közvetítő pedagógusok munkája, a szülők támogató segítése biztosíték a tervek megvalósulására.

A iskolánkban tanító pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

1. Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Ennek keretében:

- a tanuló személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük,
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban,
- az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
 - tanuló és tanuló,
 - tanuló és nevelő,
 - szülő és nevelő,
 - nevelő és nevelő

között.

2. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg és testileg**

egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a ránk bízott gyermekekből. Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alpműveltséget nyújt,
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák, az egyéni tanulás módszereit,
- szeretnék elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet.

3. Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltságok révén – folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében. Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,

- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint közösségünk érdeklődő polgárai,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk – eddigi hagyományaihoz híven – továbbra is képviseltesse magát a különféle közösségi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett közösségi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

4. Ezzel szemben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjéről illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,
- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,

- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:
 - nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
 - a természet, a környezet értékeit,
 - más népek értékeit, hagyományait,
 - az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- a társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat,
- ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit,
- viselkedése udvarias,
- beszéde kulturált,
- társaival együttműködik,
- szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli,
- képes szeretetet adni és kapni,
- szereti hazáját,
- megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett,
- egészségesen él,
- szeret sportolni, mozogni,
- megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében.

Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

II./A AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ ÉS OKTATÓ MUNKA CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselte váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
6. Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.

7. A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
9. A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatók:

- a.) Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- b.) Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	- Követelés. - Gyakoroltatás. - Segítségadás. - Ellenőrzés. - Ösztönzés.	- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Követelés. - Ellenőrzés - Ösztönzés.
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	- Elbeszélés. - Tények és jelenségek bemutatása. - Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása.	- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	- Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája.	- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjai:

- minden tantárgyból megfelelnek az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)
- rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őket arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljenek,
- ismerik a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat,
- határozott elképzelésük van saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően.

A kulcskompetenciák fejlesztése érdekében az iskola pedagógusai által alkalmazott munkaformák és módszerek

Módszertani elemek:

- óvoda-iskola átmenet
- hatékony tanuló megismerési és segítő technikák, pedagógiai diagnosztizálás.
- attitűd váltást segítő programok
- multikulturális tartalmak
- tanórai differenciálás (heterogén csoport.)
- kooperatív tanulás
- a drámapedagógia eszközei
- tevékenységközpontú pedagógiák eszközei
- projektmunka (egyéni és csoportos)
- prezentációs technikák
- tanulói értékelési formák gazdagítása
- módszerek a korai iskolaelhagyás megelőzésére.

A tanulásszervezés módszerei:

Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita

- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer.

A tanulásszervezés alapelvei:

- differenciálás
 - egyéni különbségek figyelembevétele
 - tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelése.
- szociális készségek fejlettsége-szociális kompetencia
 - divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek (metakommunikáció), önismeret, önkifejezés, társismeret.
- motiváló módszerek alkalmazása – pl. kooperatív-, projekt módszer, drámapedagógia.

Megújuló **tanulásszervezési eljárások** alkalmazásával tesszük hatékonyabbá a fejlesztő munkát pl.:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projektmódszer
- tevékenységközpontú pedagógiák

Sikeresen alkalmazhatók a differenciált tanulásszervezésnek az alábbi formái:

- **individuális tanulás:**

Valamennyi gyerek számára biztosítja az egyéni haladást, figyelembe véve a tanuló sajátosságait. Egyénre szabott elsajátítási, készség – és képességfejlesztési utakat biztosít, az ennek megfelelő eszközrendszerrel.

- **kooperatív tanulás:**

A tanulási tartalom elsajátítása, és a készség – és képességfejlesztés csoportos formában történik. A tanulók aktívan együttműködnek a siker érdekében. A tanulási képességek, és a szociális készségek a kooperatív tanulási módszerrel egyszerre

fejleszthetők. (Leghatékonyabb más tanulásszervezési módokkal vegyesen alkalmazva).

- **projekt módszer:**

Ez az a módszer, amely összefogja mindazt a sok-sok módszert és eszközt, amelyek külön-külön is nagyon sokat segítenek a gyerekek sikeres tanulásában. A projekt a gyerekek érdeklődésére épít, ami kizárja, hogy csak a tankönyvet tanítsuk, lapozzuk és évekig központi vagy irányító tanmenet alapján dolgozzuk fel. A projekt komplex fejlesztési lehetőség, amely tartalmazza az önálló tanulást, a kutatást az önálló ismeretszerzést és a nagyfokú integrációt.

Feltételek

Tárgyi feltételek:

- Iskolai könyvtár, digitális tananyaggyűjtemény
- Számítógép, mint fejlesztőeszköz,
- Zenei anyagok,
- Variálható tanterem berendezés a csoportfoglalkozásokhoz
- Megfelelő tankönyvek és szakmai könyvek(egyszerű alapfeladatokkal, többszintű nehézségi fokkal, szorgalmi és választható feladatokkal)

Személyi feltételek:

- A tanár gyerekekkel szembeni beállítódása (igenlő legyen, ne ambivalens, ne előítéletes). Hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása.
- A tanár nevelési stílusa megfelelő legyen (együttműködő, ne erőszakos, ne tehetetlen, ne korlátozó, ne közömbös). Differenciálás heterogén csoportban.
- A tanár tudása megfelelő legyen. Legyen képes a pedagógus önművelésre, önképzésre. IKT eszközhasználat, web alapú tanulásirányítás.
- Jó kapcsolat a családdal. Szükség esetén bevonva az ifjúságvédelmi felelőst és a Családsegítő Szolgálat munkatársait.

- Továbbképzések a differenciált tanulásszervezéshez.

Az **eljárások** a nevelő-oktató munka céljainak megvalósulását szolgáló, az alapelvek figyelembevételével megfogalmazott általánosan és széles körben alkalmazott módszerek és szervezési módok (például **tanulásszervezési eljárások, tevékenykedtetésre épülő tanulásszervezés, előzetes tudás figyelembe vétele, projekt oktatás...**) Ezek közül a megfelelő mértékben kidolgozott, szervezeti megoldásokkal alátámasztott és a nevelőtestület által közösen elfogadott eljárásokat javasoljuk csak feltüntetni.

Jó gyakorlat

A TÁMOP pályázat kötelezettségként írta elő a „Jó gyakorlat” vásárlását, melyet a kiskunhalasi Fazekas Gábor Általános Iskolától vásároltuk meg.

A vásárolt két „Jó gyakorlat” szorosan illeszkedik iskolánk koncepciójához. A benne lévő tartalmi elemek, eljárások támogatják a kompetencia alapú oktatás megvalósítását.

I. Jó gyakorlat:

Szociális kompetencia fejlesztése a szövegértés és –alkotás képességén keresztül

II. Jó gyakorlat:

Tanulásmódszertan- és gondolkodásfejlesztés tudástérképek segítségével

Szociális kompetencia fejlesztése a szövegértés és –alkotás képességén keresztül

Jó gyakorlat átvételének céljai:

Fókuszban a képesség- és készségfejlesztés, attitűdformálás áll. Célja a tanulók készségeinek és képességeinek fejlesztése, a kritikai gondolkodás kialakítása szövegfeldolgozás, szövegalkotás folyamán. Képessé kell tenni a gyerekeket arra, hogy életkoruknak megfelelő mélységben el tudjanak igazodni az őket körülvevő világban, és értelmezni tudják annak jelenségeit az olvasott szöveg alapján. Ehhez legtöbb segítséget azzal adhatjuk, ha a világ megértéséhez szükséges képességei közül a szöveg értésének és alkotásának, tehát saját maga megértetésének képességét fejlesztjük.

A szociális kompetencia fejlesztése **tartalomba ágyazott képességfejlesztés**, tananyagon, tanítási tartalmakon keresztül is megvalósul, de célrendszerében a személyiségfejlesztés az elsődleges.

Fontos, hogy a tanuló a társadalmi környezetébe illeszkedve ne a közösség érdekeivel ellentétes érdekérvényesítő magatartás formáit sajátítsa el. A gyerekek el tudjanak

igazodni a környezetükben, biztonságos életvitelre és felelős döntések hozására legyenek képesek a maguk mindenkori szintjén.

Jó gyakorlat célja:

- beszédértés, szövegalkotás képességének fejlesztése
 - a választékos, kulturált stílus kialakítása különböző kommunikációs helyzetekben
 - gondolkodás
 - a beszédfejlődés hátrányainak kompenzálása
 - a kifejezőképesség komplex fejlesztése
- a szóbeliség megtartása és fejlesztése
 - a beszéd bátorság fejlesztése
 - szókincs folyamatos bővítése
 - szövegértés kialakítása
 - szövegalkotás
 - szövegalkotási kedv felkeltése
- a beszéd hangzásbeli összetevőinek fejlesztése
 - beszédleégzés
 - artikuláció
 - hanglejtés
- a természetes, egészséges életmód és életvitel igényének kialakítása
- pozitív én-kép formálása
- az egészséges táplálkozás, mozgás, sport igényének kialakítása
- a mindennapi kontaktusban lévő emberekkel kapcsolatos helyzetek felismerése, megoldása
- önálló ismeretszerzés
- kollektív értékek erősítése
- a tanulók kritikai gondolkodásának fejlesztése
- kisebbségi élethelyzetek megismerése
- az erőszakmentes problémakezelés
- tudatos fogyasztói magatartás fejlesztése

A "jó gyakorlat" kiemelten alkalmas arra, hogy az **áttérést szolgálja a tananyagközpontú módszertanról a tanulóközpontú/gyermekközpontú pedagógiai eljárások alkalmazására.**

Együttműködő tanulás közben a tanulók között egyidejű interakciók zajlanak. Valamennyi csoporttag hozzájárul a csoport sikeréhez, illetve a csoport nem lehet sikeres valamennyi csoporttag részvétele vagy sikere nélkül.

A kooperatív technikák alkalmazása során (vita, szóforgó, szakértői mozaik, drámajáték, bábozás, diák kvartett, illusztráció készítése...) fejlődik a tanulók kritikai érzéke, alkotó- és előadókészsége.

Tanulásmódszertan- és gondolkodásfejlesztés tudástérképek segítségével

Jó gyakorlat átvételének céljai:

Tudástérkép készítésének célja, haszna:

- Gyakorlati, vizuális stratégia, mely láthatóvá teszi a tudást
- Bármilyen témában, bármely területen szerkeszthető anyag
- A módszer segít az információszerzésben, gyűjtésben és szelektálásban
- A térképszerkezet segít a tudás felfedezésében, bemutatásában, elrendezésében
- Az elkészült tudástérkép módosítható, tovább szerkeszthető
- Aktív gondolkodásra bátorít
- A tanulót az őt érdeklő témában fejleszti
- Kooperatív munkára alkalmas. A használó látja azt is, amit a társa gondol a témáról, a fogalomról, egy adott tudáselemről.
- Újszerű információforrások alkalmazására sarkall
- Érdeklődést kelt fel, inspirál
- Különböző szinteken alkalmazható
- Önállóságot is fejleszt
- Rajzzal, multimédiás anyagokkal is együttműködhet
- Új tudásszerző képességet fejleszt

- Alkotó (kreatív) gondolkodásra csak alkotások létrehozásával lehet nevelni!

A tudástérképek készítése gyakorlati, vizuális stratégia, mely láthatóvá teszi a tudást. Alkalmazásával jól szerkeszthető és egyszerűen áttekinthető fogalmi hálókat alkothatunk. Az ilyen hálók egyszerűen memorizálhatók, felidézésük könnyebb. A felhasználó egyénileg választott úton juthat el a tudásig. Nem szövegeket, hanem képeket tanulmányoz és ezekre a képekre emlékszik vissza. Az egyik fogalomról-képről eszébe juthat a másik, ezek az asszociációk segítik a tanulást. A fogalmak közötti kapcsolatok egyértelműek, a vonalak melletti ígék a kapcsolat jellegét mutatják. A struktúra jól áttekinthető, ez eligazodási biztonságot jelent a köznapi tudásháttér kuszaságában.

Bármely kompetenciaterületen alkalmazható módszer.

Tudástérképet alkalmas otthoni munkára, készíthetik párok vagy kooperáló csoportok is. Az elkészült anyag bármikor tovább fejleszthető, szerkeszthető, bővíthető. Pedagógus, szülő, tanuló egyformán dolgozhat a kialakított rendszeren, felhasználhatja, tovább fejlesztheti azt.

Tudástérkép eszközzel fejlesztett kulcskompetenciák:

- A tanulás tanulása
- Az önállóan és csoportban történő ismeretszerzés képessége
- A hatékony időbeosztás, a problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének, valamint az új ismeretek és készségek különböző kontextusokban történő alkalmazásának képessége
- Kulturális kompetencia: gondolatok, élmények és érzések különféle módon történő kreatív kifejezése
- Digitális kompetencia (információ átadás, információ menedzsment)
- Esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A NAT által kiemelt fejlesztési feladatok közül elsősorban a következők valósulnak meg:

- A tanulás tanítása
- A hatékony és önálló tanulás
- A reprodukzív, problémamegoldó, alkotó gondolkodásmód fejlesztése
- A pontos, kitartó, fegyelmezett munkavégzésre nevelés
- Az egységes alapokra épülő differenciálás
- A tanulási esélyegyenlőség segítése
- Tudománnyal kapcsolatos szemlélet formálása
- Az alkotás, létrehozás képességének fejlesztése, közösségformálás
- Az esztétikai fogékonyság fejlesztése
- Lehetőségteremtés az önkifejezésre
- Tehetséggondozás
- Új technológiákon alapuló kommunikációs formák használata
- Problémakezelő képesség, kreativitás fejlesztése

A tanulók fejlesztett képességei:

- Fantázia, képzelőerő
- Technológia alkalmazása
- Esztétikai igényesség
- Konstruálás, kísérletezés
- Elektronika alkalmazása
- Elektronikus írástudás fejlesztése
- Tanulás, önálló tanulás
- Fogalmi összefüggések felismerése
- Lényegkiemelés
- Gyűjtött információk csoportosítása, tárolása, szűrése, menedzselése
- Kreativitásra törekvés

A tudástérképek alkalmazásával, jól szerkeszthető és egyszerűen áttekinthető fogalmi hálókat alkothatunk. Az ilyen hálók egyszerűen memorizálhatók, felidézésük könnyű. A felhasználó egyénileg választott úton juthat el a tudásig. Nem szövegeket, hanem

képeket tanulmányoz és ezekre a képekre emlékszik vissza. Az egyik fogalomról eszébe juthat a másik, ezek az asszociációk segítik a tanulást. A fogalmak közötti kapcsolatok egyértelműek, a vonalak melletti szavak a kapcsolat jellegét mutatják. A struktúra jól áttekinthető, ez eligazodási biztonságot jelent a köznapi tudásháttér kuszaságában. A tananyagszerkesztők számára rendkívül fontos a tudásháttér rendezettsége, tehát nyilvánvaló előnyökkel jár a tudástérkép alapú tananyag feldolgozás.

Átfogó intézményfejlesztés

Innovációk

A TÁMOP által lehetőség volt iskolánk pedagógusainak fejlesztési, innovációs tevékenységének támogatására. Az átfogó intézményfejlesztés részeként négy témakört dolgoztak ki a pedagógusok, melyek a következők:

- Hagyományőrzés, helytörténeti és múzeumpedagógiai ismeretek a dusnoki szélmalom történetének feldolgozásával
- Játékgyűjtemény
- Egészségünkért - életünkért
- Hagyományőrzés a dusnoki Fonóban

A részletes leírás, melyet az Educatio Kft. honlapjára kellett feltölteni külön nyomtatásban található.

A felső évfolyamon dolgozzuk fel a „Hagyományőrzés, helytörténeti és múzeumpedagógiai ismeretek a dusnoki szélmalom történetének feldolgozásával” című innovációt elsősorban az osztályfőnöki és a hon- és népismereti órákon (lehetőség szerint azonban minél több tanórán).

Az alsó tagozaton a „Hagyományőrzés a dusnoki Fonóban” című innovációt dolgozzák fel a tanítási órákon (magyar nyelv és irodalom, technika, ének, rajz).

A „Játékgyűjtemény” az 1-8. évfolyam bármely tanítási óráján alkalmazhatják pedagógusaink.

„Egészségünkért – életünkért” című innováció szorosan illeszkedik az egészségnevelési programban meghatározott célokhoz, feladatokhoz (1.sz. melléklet), így iskolánk 1-8.évfolyamán kerül feldolgozásra.

IPR

Integrált pedagógiai rendszerek

TÁMOP kötelezettségeként vállaltuk az IPR rendszer működtetését, az esélyegyenlőség és hátránykompenzáció megvalósítását.

Az iskolába való bekerülés előkészítése (lásd a fejezet végén: Óvoda-iskola átmenet).

Együttműködések, partnerségi kapcsolatok kiépítése:

- szülői házzal
- gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal
- szakmai szolgáltatókkal
- középfokú oktatási intézményekkel
- kisebbségi önkormányzattal
- civil szervezetekkel

A tanítást-tanulást segítő eszkörendszer elemei:

- differenciálásra alkalmas szervezési módok
- kooperatív technikák alkalmazása

Önálló tanulást segítő fejlesztés:

- a tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok
- az önálló tanulási képességet kialakító programok
- a tanulók önellátó – életkornak megfelelő – kreatív tevékenységére épülő foglalkozások
- a tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek

Szociális kompetenciák fejlesztése:

- közösségfejlesztő, közösségépítő programok
- mentálhigiénés programok
- előítéletek kezelését szolgáló programok

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek:

- patrónusi, mentori rendszer működtetése
- művészeti körök

Az integrációt elősegítő módszertani elemek:

- egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés
- kooperatív tanulásszervezés
- projekt módszer
- drámapedagógia

Műhelymunka – a tanári együttműködés formái:

- értékelő esetmegbeszélések
- problémamegoldó fórumok
- hospitálásra épülő együttműködés

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása:

- pályaaorientáció
- továbbtanulásra felkészítő program

Elvárható eredmények:

- A különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadása és együttnevelése
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel
- A tanári kar együttműködése
- Csökken az oktatásból kikerülő tanulók száma
- Csökken az iskolai hiányzások óraszám
- Csökken a magántanulók száma
- Nő az érettségire adó intézményekben tovább tanuló HHH-s tanulók száma
- Az országos kompetencia mérés eredményei javulnak

AZ ÓVODA ÉS ISKOLA KÖZÖTTI ÁTMENET MEGKÖNNYÍTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

1. Célja:

- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, az eddig elért eredmények megtartása, a további együttműködési lehetőségek meghatározása
- Szakmai együttműködés, mely a folyamatos és tervszerű munka megvalósítását célozza.
- Mind az óvodapedagógusoknak, mind a tanítóknak szükséges ismerni egymás munkáját, feladatait annak érdekében, hogy hosszú távon tudjanak gondolkodni a saját feladataikról. A személyiségfejlesztés fontosságából és sokrétűségéből adódik, hogy objektív elvárások ismeretében, kooperatíván végezhetjük munkánkat.

2. Általános cél:

Kiemelt célnak tekintjük az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését az iskolába lépő kisgyerekek számára.

Különös tekintettel az SNI, BTMN, HH, HHH-s gyerekekre.

Legfőbb célunk:

- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, az esélyegyenlőség megteremtése,
- a gyerekek iskolai életre való felkészítése,
- az óvoda-iskola közötti kapcsolat mélyítése, szakmai-módszertani közelítés.

3. Iskolakép:

A dusnoki iskola feladataul tűzte ki az alapoktatáson túl, hogy biztosítja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók integrált nevelését, oktatását, az 1-8. évfolyamon az ép intellektusú, a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás tanulók körében.

Módszereink megválasztásában a hatékonyság a szakszerűség elve mellett az esélyegyenlőség biztosítása kiemelt feladat. Az elmúlt években igyekeztünk a falu óvodájával jó szakmai kapcsolatot kiépíteni. Célul tűztük ki, hogy az óvoda- iskola átmenetet megkönnyítsük a gyermekek, szülők számára. Különösen fontosnak tartjuk, hogy megerősödjön oktatási intézményünk szerepe a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációjában. Az egyenlő bánásmód elve, a méltányosság iskolánk alapvető sajátossága, mely a gyermekek érdekeit szolgálja.

Ennek keretében szakmai műhelyt alakítottunk, amelynek célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Feladat: IPR adaptációját segítő óvoda team működtetése.

Tagjai: nagycsoportos óvónők, aktuális és leendő elsős tanítók.

4. A team működési feladatai:

- Tevékenységük a nevelői műhelymunkára és a gyermekek programjaira koncentrálódik. Az intézményi együttnevelési programot megjelenítik a napi nevelő-oktató munkában, és annak teljesítését segítik a tantestületen belül.
- A tanult kompetenciák intézményi működésének a gyakorlatban is eleget tesznek.
- Saját, jó gyakorlatuk bemutatásával aktivizálják a tantestületen belül, ill. az óvoda és iskola közötti hospitálási programot. A fejlesztést megfogalmazzák és az intézményvezetők, a tantestület egyetértését követően beépítik az iskolai munkába. A fejlesztési területükhöz kapcsolódó szakirodalmat tanulmányoznak és ajánlják a tantestület számára.

5. Korábbi tanévekben megvalósult tevékenységek:

- Óvoda- iskola átmenet megkönnyítését szolgáló kerek-asztal megbeszélések.

- Kölesönös hospitálások, foglalkozások látogatása, módszertani tapasztalatok gyűjtése.
- A team munka gyakorlatának kialakítása.
- Játsszunk együtt, játékos tanulás tapasztalat-átadás.
- Közös rendezvények szervezése, látogatása szülőkkel együtt (Márton-nap, Rác fonó, Farsang).
 - Mikulás – iskola.
 - Karácsony – óvoda.

Minden eddigi közös tevékenységünket úgy szerveztük meg, hogy különös tekintettel kísérjük figyelemmel a Hátrányos Helyzetű és a Halmozottan Hátrányos Helyzetű és Sajátos Nevelési Igényű gyermekeket.

A fejlesztési feladataink, a kapcsolattartás minőségének folyamatos fejlesztése, az előző évek hagyományainak megőrzésével. Az óvoda iskola szakmai kapcsolat rendszerének bővítése.

6. Felelősök:

- Intézményvezető
- Alsós munkaközösség

7. Erőforrások:

- Sántáné Ambrus Judit - gyógypedagógus
- Tarnainé Koprivanacz Éva - fejlesztő pedagógus

8. Ütemterv

Idő	Program	Felelős, résztvevők	Cél	Dokumentáció
Szeptember	Tankötelessé váló gyerekek létszámának meghatározása	Nagycsoportos óvónő	Az 5. évesek teljes körű beóvodázása	Névsor
	Résztétel az iskolai tanévnytőn	Elsős tanítók, Óvodapedagógusok, gyerekek	Szorongás oldása, gyerekek átadása	Faliújság
	Utánkövetés, spontán látogatás az iskolában	Elsős tanítók, Óvodapedagógusok, gyerekek	Az iskolai beilleszkedés megfigyelése.	
		Nagycsoportos óvónő, mérendő gyerekek	Aktuális fejlettségi szint meghatározása	DIFER-füzet
Október	Utánkövetés; Iskolai bemeneti mérések eredményeinek megismerése	Elsős tanítók, óvodapedagógusok	Az összegzett tapasztalatok alapján feladatok meghatározása	Feljegyzés, táblázat, jelenléti ív
November	Egyéni fejlesztési tervek készítése	óvodapedagógusok	Diff. fejlesztés	Egyéni fejlesztési tervek
	Márton- napi játszóház	Leendő elsős tanítók, óvodapedagógusok	Kapcsolatfelvétel elősegítése, ismerkedés	
	Szülők tájékoztatása a DIFER-mérések eredményéről	óvodapedagógusok	Iskolaérettség/éretlenség kérdésének előrevetítése	Fejlődést követő dokumentumok
	Résztétel az iskolai nyílt napon	Elsős tanítók, óvodapedagógusok, szülők, gyerekek	Fejlődés utánkövetése	Fotók
December	TEAM- megbeszélés DIFER-mérés	Elsős tanítók, Óvodapedagógusok	Aktuális kérdések, tapasztalatcsere	Jegyzőkönyv, jelenléti ív
Január	Adatgyűjtés a leendő elsősökről, Ismerkedés	Elsős tanítók, óvodapedagógusok, szülők	Ismerkedés	Feljegyzések
	Közös szülői értekezlet		Tanácsok, a családok felkészítése	
Február	Farsang	Óvoda- iskola	Közös élmény	Fényképek,

				videó
	Nevelési tanácsadói vizsgálatra való előterjesztés	Óvodapedagógusok, érintett szülők	Vizsgálaton való részvétel	Jellemzés
Március	Iskolahívogató; az ovisok látogatása az elsősöknél	Elsős tanítók, óvodapedagógusok	Érdeklődés, iskola utáni vágy felkeltése	Meghívó, ajándék
Április	Óvodai szakvélemény kiadása	Óvodapedagógus	Beiskolázás tényének rögzítése	Óvodai szakvélemény másolata
	Iskolai beíratás	Szülők	Minden gyereket írassanak be az iskolába.	Gyerekek névsora
Május	Foglalkozások látogatása	Leendő elsős tanító	Megfigyelések, ismerkedés	Feljegyzések
Június	Részvétel az óvodai évzáró ünnepélyen.	Elsős tanítók, óvodapedagógusok, szülők, gyerekek	Kapcsolattartás	

IKT

Infokommunikációs technológia

Lehetőségeink javulása során bevezettük az IKT oktatás módszertanát. Lehetővé tesszük az IKT eszközök minél szélesebb körű használatát intézményünk tanulói számára.

A digitális pedagógiai elterjesztésével kapcsolatos tevékenységek, célkitűzések

A digitális pedagógiai módszertan 3-as célú kompetenciafejlesztés:

- Tantárgyi ismeretek bővítése, rendszerezése
- IKT eszközök készség szintű alkalmazásának fejlesztése
- A konstruktív munkaformák alkalmazásával a szociális kompetenciák fejlesztése

Az IKT által támogatott tanulásszervezési módok:

- Csoportmunka
- Pármunka-tanulópár
- Egyénre szabott munka
- Részben egyénre szabott munka
- Önálló munka

A digitális pedagógiai módszertan többszintű differenciálásra is lehetőséget biztosít, amelynek a következők a megvalósulási formái:

- Mennyiségi differenciálás
- Minőségi differenciálás
- Tanulási követelmények differenciálása

Ajánlott óratípusok:

- Új ismeretanyag feldolgozása
- Alkalmazás-gyakorlás
- Összefoglalás, ellenőrzés-diagnosztikus mérés

Alkalmazására szánt feladattípusok:

- Problémamegoldó csoportfeladatok
- Alkotó feladatok
- Felfedező, kutató feladatok
- Érvelésre-vitára alkalmas feladatok
- Ellenőrzés, értékelés

Digitális tartalmak:

- az iskola saját honlapja, diákoknak, szülőknek, tanároknak szóló információkkal
- az adott intézmény (pl. iskola) saját belső hálózatán tárolt digitális oktatási anyagok
- multimédia tartalmak (pl. képek, mozgóképes állományok, animációk, hangállományok)
- eTanulás rendszerekkel kezelhető, módosítható tartalmak, tananyagok

IKT-val támogatott mérés-értékelési tevékenységek

A tanórán alkalmazott diagnosztikus, fejlesztő-formatív és szummatív célú pedagógiai ellenőrzési, értékelési, mérési eljárások és feladatok IKT eszközök és szolgáltatások alkalmazásával, támogatásával történő megvalósítása, elősegítve ezzel a Nat célkitűzéseinek megfelelően az egyénre szabott tanulási követelmények érvényesülését, a differenciált tanulásszervezési eljárások elterjedését, valamint a hatékony és önálló tanulás kialakulását.

Az IKT-val támogatott mérési, értékelési módszerek alkalmazása a tanár és tanuló számára azonnali, egyénre szabott visszajelzést tesz lehetővé, támogatja a tanulók

egyéni tanulási stratégiáinak kialakítását, illetve elősegíti a tanulók aktivitásának optimális kibontakozását, a digitális kultúra elterjedését.

Lehetőségek:

- számítógép segítségével kitöltött tesztek, más, értékelésre alkalmas feladatok megoldása (önértékelési, központi kiértékelési lehetőséggel)
- bemeneti (a tanóra elején) mérés (pl. annak megállapítására, hogy a tanulók felkészültsége megfelelő szintű-e az új tartalom befogadására, elsajátítására)
- fejlesztő célú mérés, értékelés (a tanóra során ellenőrző feladatok megoldása a továbbhaladás, illetve a megértés, elsajátítás szintjének ellenőrzésére)
- összegző, szummatív értékelési eljárások alkalmazása a tanulók teljesítményének, tudásszintjének mérésére
- interaktív táblák alkalmazása.
- csoportos feladatmegoldás esetén egyéni teljesítmény értékelését lehetővé tevő eszközök, eljárások alkalmazása (szoftverek, hálózati megoldások, stb.)
- mérési, értékelési eljárásban internet, elektronikus kommunikáció igénybevétele (SDT, internetes feladatbankok, házi dolgozat, projektfeladat megoldása, távoli elérés, stb.)

A élethosszig tartó tanulás kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez szükséges, egyenlő hozzáférést biztosító IKT infrastruktúra megteremtése, a közoktatási intézmények számítógép állományának korszerűsítése a pedagógiai feladatok igényeinek megfelelő infrastruktúra kialakítása érdekében.

Az IKT eszközfejlesztés eredményeként a frontális pedagógiai módszertan mellett a hangsúly az egyéni és egyedileg szervezett csoportos tanulási folyamatra helyeződik, és amely még hatékonyabban támogatja az egyéni tanulás képességének és a kooperatív technikák fejlesztését.

A cél, hogy megvalósuljon a digitális oktatási tartalmak integrálása a kompetenciafejlesztő oktatás alkalmazása során.

Az infrastruktúra fejlesztés hozzájárul az elektronikus mérés-értékelés, valamint az oktatási adminisztráció elterjesztéséhez is.

Tevékenységek az IKT fejlesztés eredményeként:

- IKT eszközellátással támogatott tanórák aránya növekszik, amely tanórákon minden diák külön-külön eszköz használatával tanul.
- A tanári és a diák gépek egyazon hálózathoz csatlakoztatása a legfontosabb célkitűzés. Az Internet elérés biztosítása az intézmény minden tantermében, valamint olyan tanári vezérlő és diák kliens rendszer megléte, amely biztosítja a pedagógus részére az egyes diákgépek lezárását (képernyő és/vagy billentyűzet), a diákgépek hálózati korlátozását, illetve bármely gép képének átvételét és megosztását)

II/B. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

- változatos módszerekkel a pedagógiai program értékrendje szerint nevelje, pozitívan irányítsa a fiatalokat, tartsa szem előtt, hogy személyiségével, modorával, hangnemével, megnyilvánulásaival, munkafegyelmével példát ad a tanulók számára,
- nevelő és oktató munkája során gondoskodjék a tanuló személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a tanuló egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
- előmozdítsa a tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a tanulókat,
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa (az intézményi, ill. egyéni fogadóórákon, esetleg telefonon) a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a tanuló tanulmányait érintő lehetőségekről, működjön együtt a szülőkkel,
- a tanuló testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és

elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek - bevonásával,

- a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét a tantárgyfelosztás alapján határidőre készítsen tanmenetet tanóráira, foglalkozásaira céltudatosan és széleskörűen készüljön fel, és pontosan, színvonalasan tartsa meg azokat,
 - állítson elő szemléltető és kísérleti eszközöket, és készítse elő ezeket a bemutató és tanuló kísérleti használatához,
 - az ismereteket a diákok tapasztalataira építve, az érdeklődés felkeltésével (motiválással), az életkoruknak megfelelő kifejezőmóddal, képességek folyamatos fejlesztése mellett adja át,
 - a kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan objektíven és indoklással értékelje a tanulók munkáját,
 - rendszeresen ellenőrizze az írásbeli házi feladatokat, a tanulók teljesítményeit, tartsa meg az írásbeli, és szóbeli számonkérés egyensúlyát,
 - tervezett differenciálással, életből vett példákkal segítse az egyéni képességek és a tehetség kibontakozását,
 - készítse fel és kísérelje a diákokat a tanulmányi és kulturális versenyekre, vetélkedőkre, és a sport rendezvényekre,
 - aktívan vegyen részt a pedagógiai program értékelésében, módosításában, segítse a tantestületi és szakmai értekezletek eredményességét, alkotóan tevékenykedjen a szakmai munkaközösség munkájában, kövesse a munkaközösség-vezető utasításait,
 - felelősséggel lássa el az előírt helyettesítéseket, és a tanulók felügyeletét (tanórák, tanórán kívüli foglalkozások, óráközi szünetek, tanítás előtti, utáni és rendezvényi ügyeletek),
 - vezesse le és felügyelje az osztályozó, különbözeti, javító vizsgákat, tanítás nélküli munkanapokon végezze el a vezető által számára kijelölt feladatot,

- a felmérő és témazáró dolgozatok időpontját a tanulókkal előre közölje és egyeztessen tanártársaival, hogy elkerüljék az osztályközösség túlterhelését (naponta maximum 2 írásbeli dolgozat),
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- kollégái közreműködésével tartsa rendben a rábízott szertárat, a tárgyakat és eszközöket,
- tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse (elektronikus osztálynaplók, törzskönyvek vezetése, a tanulók értékeléseinek beírása
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon,
- az iskolai ünnepek, versenyek és az éves munkaterv szerinti rendezvények, szabadidős programok megvalósításában vállaljon aktív szerepet, legyen jelen az intézményi programokon, beosztás szerint ügyeljen,
- tartsa be a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, hajtsa végre az intézményvezető és a vezetőhelyettesek utasításait, szakszerűen végezze el a pedagógiai feladatokat,
- tanórája előtt 15 perccel jelenjen meg a foglalkozás helyén, akadályoztatásakor az SZMSZ szerint eljárva, biztosítsa a szakszerű helyettesítéshez a tanmenetet.határidőre végezze el kifogástalan módon mindazokat a munkafeladatokat, amelyekkel az igazgató és helyettese megbízza.
- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

A pedagógus hétévenként legalább egy alkalommal - jogszabályban meghatározottak szerint - továbbképzésben vesz részt. Megszüntethető - munkaviszony esetében felmondással, közalkalmazotti jogviszony esetében az alkalmatlanság jogcímén történő

felmentéssel - annak a pedagógusnak a munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya, aki a továbbképzésben önhibájából nem vett részt, vagy tanulmányait nem fejezte be sikeresen. Az első továbbképzés az első minősítés előtt kötelező. Mentessül a továbbképzési kötelezettség alól az a pedagógus, aki betöltötte az 55 életévét. Nem kell továbbképzésben részt venni annak a pedagógusnak, aki pedagógus-szakvizsgát tett, a vizsgák letétele utáni hét évben.

A pedagógus-munkakörökben dolgozó pedagógus heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (32 óra) (a továbbiakban: kötött munkaidő) az intézményvezető által – a Nkt. keretei között - meghatározott feladatok ellátásával köteles tölteni, a munkaidő fennmaradó részében a munkaideje beosztását vagy felhasználását maga jogosult meghatározni.

A teljes munkaidő ötvenöt-hatvanöt százalékában (22-26 óra) (a továbbiakban: neveléssel- oktatással lekötött munkaidő) tanórai és egyéb foglalkozások megtartása rendelhető el. A kötött munkaidő fennmaradó részében a pedagógus a nevelés-oktatást előkészítő, nevelés-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lát el.

Az intézményvezető a kötött munkaidőben ellátandó feladatok elosztásánál biztosítja az arányos és egyenletes feladatelosztást a nevelőtestület tagjai között.

A gyakornoknak a neveléssel-oktatással lekötött munkaideje a teljes munkaideje ötven százaléka lehet (20 óra).

Felelősségi kör:

A pedagógus személyesen felelős a felügyeletére bízott fiatalok testi, érzelmi és morális épségéért, kijelölt tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek megvalósításáért, a gyermekek érdekelsőbbiséért, az egyenlő bánásmódért. Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére, felelősségre vonható:

- munkaköri feladatainak határidőre történő elmulasztásáért, vagy hiányos elvégzéséért,
- a vezetői utasítások igénytől eltérő végrehajtásáért,
- a jogszabályok, a munkahelyi fegyelem és bizalmi jelleg, a munkatársak

és a gyermekek jogainak megsértéséért,

- a munkaeszközök, berendezési tárgyak előírástól eltérő használatáért, elrontásáért,
- a vagyonbiztonság és a higiénia veszélyeztetéséért.

II/C.Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai:

Az azonos évfolyamra járó, többségében azonos órarend szerint együtt tanuló diákok egy osztályközösséget alkotnak, melynek élén pedagógus vezetőként az osztályfőnök áll. Az osztályfőnököt az intézményvezető bízza meg, munkáját a NAT, az iskola pedagógiai programja és az éves munkaterv alapján végzi, havonta pótlékban részesül.

Az osztályfőnök erkölcsi és pedagógiai felelősséget vállal a rábízott tanulók biztonságaért; kulturált viselkedéséért; személyiségük fejlesztéséért. Munkájáról félévenként írásban beszámol az intézményvezető szempontjai alapján.

A megbízás célja: Irányítja, szervezi a felelősségére bízott tanulóközösség iskolai életét, jelentős nevelő hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott fiatalok egyéni gondjaival. Az egységes értékrend megvalósítása érdekében a koordinálja pedagógusok a fejlesztő – nevelő hatását, ellenőrzi az osztályában folyó pedagógiai tevékenységet.

Részletes feladatkör

Nevelés, egyéni személyiségfejlesztés:

- 1.) Alaposan és sokoldalúan megismeri osztálya tanulóit (személyiségjegyek, családi– szociális körülmények, szülői elvárások, tanulói ambíciók). Feltérképezi az osztályközösség szociometriai jellemzőit; az osztályon belüli értékrendet.
- 2.) Nevelő munkáját, a tanulók egyéni, differenciált személyiségfejlesztését a pedagógiai program alapján, nevelési tervben és a közösségi nevelési tanmenetben tervezi.
- 3.) A közösségi nevelési (osztályfőnöki) órákra alaposan felkészül, a tanulók érdeklődését, aktivitását figyelembe véve rugalmasan kezeli a tanóra kitűzött feladatait.
- 4.) Alkalmat teremt az osztályközösségben a demokratikus közéleti szereplés gyakorlására, törekszik a munkamegosztásra. Segíti a diákönkormányzati törekvéseket, képviselket.
- 5.) Kialakítja a reális önértékelés igényét, az életkornak megfelelő szituációkkal önállóságra és öntevékenységre nevel. Felelősök (hetesek, ügyeletesek)

megbízásával és számonkérésével biztosítja az osztályterem a berendezési tárgyak megőrzését, a rendet, tisztaságot.

- 6.)** Gondoskodik a szociális segítségnyújtásról. együttműködik az iskolapszichológussal.

Segíti a személyre szabott és sikeres pályaválasztást.

- 7.)** Önismereti gyakorlatokkal készíti fel tanulóit a társadalmi elvárásokra, segíti tanítványai pályaválasztását, részletes tájékoztatást ad térség gazdaságpolitikájáról, az elhelyezkedési és továbbtanulási lehetőségekről.

- 8.)** Felkészíti a tanulókat az intézmény hagyományos rendezvényeire; ünnepeire; segíti a különféle szabadidős programok, kirándulások, klubfoglalkozások szervezését (kulturált szórakozás, művelődés, táborozás, stb.) és megvalósítását.

- 9.)** Irányítja és felügyeli minden rendezvényen az udvarias és kulturált viselkedést; a megfelelő megjelenést (ruházat, egyenruha); a fegyelmezett munkát, a rend és tisztaság fenntartását; a környezet védelmét, a harmonikus társas kapcsolatokat.

Tanulmányi munka segítése:

- 10.)** Szempontokat és tanácsokat ad a hatékony tanulási módszerek, és a helyes időbeosztás (szellemi és fizikai tevékenység egyensúlya) elsajátításához.

- 11.)** Szervezi, és havonta értékeli az osztályában a tanulmányi munkát; havonta a diákokkal együtt értékeli a tanulmányi előmenetelt, a magatartást és szorgalmat.

- 12.)** Segíti a folyamatos felzárkóztatást, decemberben és májusban intenzív fejlesztő – felkészítő foglalkozást szervez a bukásra állók számára.

- 13.)** Támogatja a kiugró tehetségek szakköri, önképzőköri képzését az igényelt területen, biztosítja bemutatkozási lehetőségeiket. Együttműködik az osztályában tanító pedagógusokkal, látogatja osztálya tanítási óráit, foglalkozásait; az észrevételeket megbeszéli érintett nevelőkkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

- 14.)** Összehangolja a család és az iskola nevelését, a szülőkkel együttműködve szükség szerint végez családlátogatásokat.

- 15.)** A munkaterv szerint szülői értekezletet; fogadóórát, szükség esetén egyéni

fogadóórát tart. Megismerteti a pedagógiai programot, a házirendet; nevelési elképzeléseit, gondoskodik a szülői közösség aktivitásáról.

- 16.) Folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyerekek magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, az egyéni fejlesztéséről, a dicséretéről és elmarasztalásáról.

Tanügyi feladatok:

- 17.) Képviseli osztálya érdekeit a nevelőtestület előtt, minősíti tanítványai magatartását és szorgalmát, javaslatot tesz az osztályozó értekezleteken.
- 18.) Aktívan tevékenykedik az osztályfőnöki munkaközösségben, bemutató órát tart, felméréseket és elemzést végez.
- 19.) Ellenőrzi az érdemjegyek beírását és a szülői aláírást az ellenőrző könyvben, regisztráltatja és összesíti a tanulók hiányzásait; figyelemmel kíséri az igazolásokat, a mulasztások valós okait.
- 20.) Vezeti az elektronikus osztálynapló haladási részét, elvégzi az osztályfőnöki adminisztrációs teendőket, felel az elektronikus osztálynapló és a törzslapok, más nyilvántartások szabályszerű és naprakész vezetéséért, statisztikai adatokat szolgáltat.

Feladatköri kapcsolatok

Kiegyensúlyozott kapcsolatot tart azoknak az intézményeknek, szervezeteknek, és hatóságoknak az alkalmazottjaival, képviselőivel, akiknek együttműködése szükséges feladatainak ellátásához.

Jogkör, hatáskör

Ismerve a megbízatására vonatkozó törvényeket, rendeleteket és intézményvezetői utasításokat, – gyakorolja a jogszabályokban biztosított jogokat. Megilleti a jog, hogy osztályában ő tanítsa szaktárgyait, és – a vezetőhelyettes tudtával - nevelői osztályértekezletet hívjon össze az ott tanító pedagógusok kötelező megjelenésével.

Hatásköre áthúzódik teljes tevékenység körére. Köteles az intézményvezető (helyettes) figyelmét felhívni az előírásoktól eltérő munkavégzésre, magatartásra és állapotokra.

III. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze. Különösen: kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTMN, kiemelten tehetséges, HH, HHH, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők), **lemorzsolódással veszélyeztetett** (átlaga 1,1 –del romlott az előző évhez képest, valamint az átlaga 3 egész alatt van) tanulók fejlesztése.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akaratí nevelése.

Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók munkára nevelése.

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

9. A tanulók egészséges életmódra történő nevelése.

Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

IV. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. A tanórákon, de a tanórán kívüli tevékenységeink során is elősegítjük tanulóinkban a **természeti és társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulását.**

Igyekszünk a tanulókat nyitottakká, megértőkké tenni a **különböző szokások, kultúrák, vallások iránt.** Ezt szolgálja többek között a Határtalanul program is. A tanulók nemcsak új ismereteket szereznek ez utóbbi együttműködés révén, hanem közvetlenül is részt vesznek a nemzetközi kapcsolataink ápolásában.

Nemzetiségi település lévén Horvátországi iskolákat látogatnak meg diákjaink, anyagot gyűjtenek, dolgoznak fel horvát nyelven, leveleznek hagyományos és elektronikus úton, cserekapcsolatban ismerkednek a másik ország fiataljaival, kultúrájával, szokásaival, miközben mi is megismertetjük a külföldi diákokkal a mi hazánkat, hagyományainkat, kultúránkat.

Fejlesztjük a **beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.**

A tanulók saját osztálytermük épségéért, szépségéért is felelősek. Ezek is hozzájárulnak a közösségi érzés erősödéséhez.

A szűkebb közösség és a tágabb társadalom hasznos tagjaként szükséges az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és -kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének, megvédésének a képességei. Mindezen képességek fejlesztése történik a tanórákon, a közösségi nevelés tanóráin (osztályfőnöki órák), az osztály-összejöveteleken, a diákközyűlésen.

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

3. Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A személyiség-és közösségfejlesztéssel kapcsolatos további feladatok

- A tanulási motiváció kialakítása, fejlesztése. Az érdeklődés, a megismerési vágy fenntartása.
- Az új oktatásszervezési eljárások alkalmazásával a személyiség komplex fejlesztése.
- A tanulók ön-és társértékelési kompetenciájának kialakítása, fejlesztése.
- A szociális készségek fejlesztése, a tanulói együttműködés különböző formáinak alkalmazása – páros és csoportmunka, projektmunka, otthoni egyéni feladatok vállalása.
- A felelősség vállalás megalapozása az együttműködésre épülő kooperatív csoportmunkában.

V. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási- tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra, gyógypedagógiai oktatás.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk.
- b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- d) A **témahetek, projektek** megvalósítása során a kooperatív munka a tanulói együttműködést, egymás jobb megismerését segítik elő. Hozzájárul a szociális kompetenciák, a tolerancia nagy mértékű fejlesztéséhez.

2. A köznevelési törvény előírásainak megfelelően tanítási napokon **délután 16 óráig tartó egyéb foglalkozásokon (melynek része a napközis foglalkozás is)** köteles a tanuló részt venni (ez alól a szülő felmentést kérhet) . Május 31-éig elvégezzük az igények felmérését. A felzárkóztató, fejlesztő, 1-3 fős, egyéni foglalkozások a tanulók érdekét szolgálják, ezekre nem jelentkeznek a tanulók, a pedagógus jelzi, kinek van erre szüksége. Ezeknek a tanulóknak kötelezően részt kell venni. Szülői értekezleten mindezekről tájékoztatjuk a szülőket
3. **Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:**

a) **Hagyományőrző tevékenységek**

- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést, rendezvényeket tartunk a következő alkalmakkor:
 - iskolai ünnepély:
 - tanévnyitó
 - karácsonyi műsor
 - ballagás
 - tanévzáró
 - iskolai megemlékezés:
 - aradi vértanúk emléknapja (október 6.)
 - nemzeti ünnep (1956. okt. 23-ai forradalom)
 - nemzeti ünnep (1848. március 15.)
 - holocaust emléknap (április 16.)
 - nemzeti összetartozás napja (június 4.)
 - hagyományos rendezvények
 - mikulás bál
 - farsangi bál
 - egészség hét

- Iskolánkban a lakóhelyünkön fellelhető neveléstörténeti, helytörténeti és néprajzi emlékeket őrző iskolatörténeti gyűjtemény található. A gyűjtemény minden érdeklődő számára nyitott, előzetes megbeszélés alapján látogatható.

b) Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 5-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő segíti.

c) Diákétkeztetés

A menzás tanulók napi egyszeri, a napközis tanulók napi háromszori étkezésben részesülnek. Az Önkormányzat által megállapított étkezési térítési díjakat az Önkormányzat által meghatározott módon kell befizetni. Az ingyenesen vagy kedvezményesen étkező tanulóknak igazolással kell alátámasztani a jogosultságot.

d) Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Az 1-8. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát szervezünk.
- A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvételi elősegítésére magyar nyelv és matematika tantárgyakból felkészítő órákat tartunk.

- További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév végén az iskola nevelőtestülete dönt.
- A felzárkóztató foglalkozások sajátos formái az egyéni, valamint a differenciált 1-3 fős foglalkozások.

e) **Iskolai sportkör**

Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, felső tagozaton a mindennapos testnevelés 2 óráját, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Minimum 2x45 perc kötelező hetente.

f) **Szakkörök**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév végén az iskola nevelőtestülete dönt. Jelentkezési határidő: május 31.

g) **Versenyek, vetélkedő, bemutatók**

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) helyi versenyek, vetélkedők. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

h) **Tanulmányi kirándulások**

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal

tanulmányi kirándulást szerveznek. Továbbá részt veszünk a „Határtalanul” című pályázatban a 7. osztályos tanulók részvételével.

Tanulmányi kirándulások

Az éves munkatervben előzetesen fel kell tüntetni osztályonként a tervezett tanulmányi kirándulásokat a megvalósítás hónapjában.

A tanulmányi kirándulások munkanapokon és tanítás nélküli munkanapokon kerülhetnek megszervezésre. Pihenőnapokon, tanítási szünetekben kizárólag csak önkéntes alapon szervezhetők fakultatív programok kirándulások, amelyen való részvételre nem kötelezhető sem a pedagógus, sem diák, tekintettel arra, hogy a foglalkoztatottnak heti két pihenőnapot biztosítani szükséges.

A pedagógus a tanulmányi kirándulás tervezetét az iskola igazgatójának a kirándulást megelőző legalább 1,5 hónappal korábban írásban bejelenti és megküldi (helyszínét, kísérők nevét, szálláshelyét, utazás módját, indulás és érkezés tervezett idejét).

A rendes munkaidőt meghaladó tanulmányi kirándulásokat a fenntartónak engedélyeznie kell.

A tanulmányi kirándulásokra vonatkozó szabályok:

- Tanulmányi kirándulás osztályonként egy tanévben legfeljebb egy alkalommal szervezhető.
- A testvérvárosi kapcsolatok, Határtalanul programok, egyéb táborok, fakultatív programnak minősülnek, amelyre nem kötelezhető sem a pedagógus, sem diák részvételre, rendkívüli munkavégzés nem rendelhető el.
- A tanulmányi kirándulások időtartama:
Általános iskolában maximum 1 napos program szervezhető:
 - az alsó tagozatos tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 17:00 óráig vissza kell érkezni
 - a felső tagozatos tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 20:00 óráig vissza kell érkezni
- A kirándulás részleteiről és annak várható költségeiről a szülőket írásban kell tájékoztatni, valamint kérni a hozzájárulásukat a részvételre és a költségek vállalására vonatkozóan.

- A szülők kezeljék a kirándulással kapcsolatos befizetéseket.
- A tanulmányi kirándulások esetén a rendes munkaidőt (napi 8 óra időtartam) meghaladó időintervallumra számolható el díjazás, ez az időtartam tekinthető rendkívüli munkavégzésnek.
- Legalább 4 héttel a kirándulás megvalósulása előtt az intézmény igazgatója a rendkívüli munkavégzés elrendelésére vonatkozó engedélykérő lapot megküldi a fenntartó részére.
- Amennyiben a fenntartó engedélyezi a rendkívüli munkavégzés elrendelését, arról intézmény igazgatója tájékoztatja a pedagógusokat.
- Az intézmény igazgatója kirándulás lebonyolítását követő legkésőbb 5 napon belül a teljesítésigazolást megküldi a fenntartónak.

NYILATKOZAT

tanulmányi kiránduláson való részvételre vonatkozóan

Alulírott (törvényes képviselő neve) lakcíme:
 jelen
 nyilatkozat aláírásával

engedélyezem

nem engedélyezem*

(*megfelelő bekarikázandó)

hogy gyermekem(tanuló neve), mint
 a(intézmény neve)
 osztályos tanulója az osztályfőnök által ismertetett osztálykiránduláson
 részt vegyen.

A részvétel engedélyezése esetében kötelezettséget vállalok arra, hogy az **osztálykirándulás** gyermekemre eső költségét viselem, megfizetem a megadott **határidőn belül**.

Nyilatkozatomat az osztálykirándulásról kapott részletes tájékoztatás megismerését követően adtam meg.

....., 202..

.....

törvényes képviselő aláírása

i) **Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás**

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. 2019.szeptember 1-jétől ingyenesen részt veszünk a **Lázár Ervin Programban (LEP)**, a tanulók évente egy alkalommal színházi vagy cirkuszi előadást látogatnak évfolyamtól függően.

„A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján Magyarország Kormánya egyetértett azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége.

A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, **az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok** bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A kiíró Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkársága meghatározta az egyes évfolyamok esetében a lehetséges **programelemek körét:**

- 1.évfolyam: Bábelőadás bemutatása oktatási intézményekben
- 2.évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
- 3.évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (köszínház)
- 4.évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben
- 5.évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (köszínház)
- 6.évfolyam: Cirkuszművészeti előadás bemutatása (Fővárosi Nagycirkusz)
- 7.évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
- 8.évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten - (köszínház)”

j) Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Nyári táborozások: sport, horgász, magyar néptánc, horvát nemzetiségi, cserkész, tankerületi szervezésű EFOP 3.3.5 (ld. VII. számú melléklet) napközis és bennlakásos táborok.

k) Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését az iskolai és a községi könyvtár segíti.

l) Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

m) Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

4. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;

- a felzárkóztató órák;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- a családlátogatások;
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A kompetencia alapú oktatás implementációja segíti a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve megvalósulását.

Tevékenységszervezés:

- Differenciált tanulásszervezés
- Kooperatív technikák alkalmazása
- Projekt-módszer elterjesztése
- Tevékenységközpontú pedagógiák
- Individuális tanulás előtérbe helyezése.
- Az alapozó időszak elnyújtása.
- Fejlesztő értékelés bevezetése
- A tapasztalatszerzés lehetőségeinek kitágítása, IKT eszközhasználattal.

5. A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó foglalkozások;
- a iskolai sportkör;
- a szakkörök;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése.

6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok:

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Pedagógusaink feladatai közé tartozik:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesznek részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesítik a gyermekjóléti szolgálatot,
- segítik a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezik
- tájékoztatást nyújtanak a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenység három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok **megelőzése, feltárása, megszüntetése**.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek

.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- pedagógiai szakszolgálatokkal,
- gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal,
- önkormányzattal,
- gyermekorvossal, fogorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a napközis foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a napközi otthon;
- az egyéni foglalkozások, differenciált 1-3 fős foglalkozások;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok

Fontosnak tarjuk, hogy eredményessé tegyék az intézmények a lemaradó vagy gyengébb képességű tanulók állandó és **rendszerszerű felzárkóztatását**. Ennek érdekében a tanórák kompetenciafejlesztő szakaszaiban, a méréseknek megfelelő egyéni teljesítményszintekhez igazodva, differenciált oktatás keretében kell megvalósítani a felzárkóztatást.

- Múzeumok, közművelődési intézmények látogatása támogatja a tanórán kívüli ismeretszerzést, illetve az informális tanulás elterjesztését.
- Az IPR rendszert bevezető intézményektől jó gyakorlatok átvétele az együttnevelés megvalósítására, a képesség kibontakoztató programok alkalmazására.
- Az alapozó időszak megnyújtása; az óvodában megkezdett fejlesztések folytatása: területi és módszertani szempontból (alapozó modulok)

- Az érzékszervi tapasztalásra épülő tanulás a kezdő és az alapozó szakaszban
- Kooperatív csoportmunka alkalmazása heterogén csoportban – az egymástól való tanulás biztosítása
- A verbális és vizuális információhordozók együttes alkalmazása a tanítás folyamán
- Tevékenységközpontú pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazása
- Az önértékelés és csoportértékelés alkalmazása
- Hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása.
- Egyéni fejlesztési tervek alkalmazása

8. A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, a felzárkóztató és az egyéni foglalkozások;
- a napközi otthon;
- a diákétkeztetés;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek;
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

VI. A SZÜLŐK, A TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi joga gyakorlásának rendje:

A tanulók érdekeik képviselőtére **diákönkormányzatot** (DÖK-öt) hoztak létre, mely véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet az iskola működésével és a velük mint tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg ötéves időtartamra. A segítő pedagógus a DÖK megbízása alapján eljárhat annak képviselőjében is.

A DÖK - a nevelőtestület véleményének kikérésével - **dönt** saját működéséről, a működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, a DÖK tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint a tájékoztatási rendszer (iskolaújság, iskolarádió) szerkesztősége tanulói vezetőjének, munkatársainak megbízásáról.

A tanítás nélküli munkanap - melynek programjáról a DÖK rendelkezhet - az ún. gyermeknap május végén szokott lenni.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- b) a pedagógiai program elfogadása előtt,
- c) a házirend elfogadása előtt,
- d) a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- e) a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- f) tanuló/k ellen indított fegyelmi eljárás során,
- g) a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,

- h) az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- i) a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,

Legalább évente egyszer **diákközségi** kell szervezni (mely összehívását az iskolai DÖK vezetője kezdeményezi) a DÖK működésének és a tanulói jogok érvényesülésének áttekintése céljából. Iskolánkban egy tanévben egyszer (egyeztetést követően), a tanév helyi rendjében (munkatervben) meghatározott időpontban, vagy a tanulók kezdeményezésére egyéb esetben és időpontban szervezhető e fórum. A diákközségi napirendi pontjait a községi megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

A **szülői közösség** figyelemmel kíséri a tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét. A tanulók csoportját érintő bármely kérdésekben tájékoztatást kérhet az iskola vezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.

Kis létszámú azonos gonddal, javaslattal bíró csoportok – de a tanulók egyénileg is – a DÖK és a szülői szervezet segítségének igénybevétele nélkül is **véleményt nyilváníthatnak, tájékoztatást kérhetnek** tanáraiktól – természetesen úgy, hogy a tanórak rendjét ne akadályozzák –, vagy az intézményvezetőtől.

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola intézményvezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, a Kréta rendszeren keresztül, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az

iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskola szülői szervezetével.

4. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola intézményvezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

5. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Családlátogatás

Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Látogatásra csak szülői beleegyezéssel, előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

b) Szülői értekezlet

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
 - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
 - az országos és a helyi közoktatás politika alakulásáról, változásairól,
 - a helyi tanterv követelményeiről,
 - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
 - saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
 - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
 - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
 - a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

c) Fogadó óra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

(Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

d) Nyílt tanítási nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

e) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

- 6. Témahetek, projektek** idején aktív szülői részvételre számítunk, ezáltal szorosabb együttműködés alakul ki a szülők és az iskola között.

Elsősorban a tanítási órán kívüli tevékenységek, közös programok (dekoráció készítése, kellékek beszerzése, faültetés, színház-, múzeumlátogatás, kirándulás) során tartunk igényt a szülői segítségre, de amennyiben a délelőtti foglalkozásokon is szükséges, szívesen látjuk a szülők segítő munkáját!

- 7.** A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
- 8.** A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy a szülői munkaközösséggel. Az iskola nyitott bármilyen együttműködésre.

A kapcsolattartás rendjét a Szervezeti és Működési szabályzat tartalmazza.

Egészségfejlesztés

Az intézményes (iskolai) nevelés egyik részterülete az egészségnevelés. Az ez irányú nevelés a mindennapok nevelőmunkájának szerves része, a tanulók személyiség fejlesztése érdekében. Magába foglalja a korszerű egészségnevelés, elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit.

Az egészségnevelés fő területei:

1. A helyes szokások, napirend kialakítása.
2. Korszerű, egészséges táplálkozás.
3. Egészségmegőrző mozgás, sportolás, helyes tartás kialakítása.
4. Mentálhigiéné.
5. Betegápolás, kapcsolódó egészségügyi szervek.

1. Helyes szokások, napirend kialakítása

- Személyi higiéné, tisztaság

Az egészség fő feltétele a test és a környezet tisztasága: tisztálkodás, haj, bőr, körömápolás, fülápolás, fogápolás, vécéhasználat, zsebkendőhasználat, napjában többszöri kézmosás. Az említett tevékenységeken kívül fontos feladat az erre a célra szolgáló helyiségek (vécé, zuhanyzó, mosdó) tisztántartása, fertőtlenítése, rendeltetésszerű használata.

- Munka (tanulás) - pihenés helyes aránya

A gyerekek fő tevékenységformája a tanulás, ezért az órarend összeállításnál és a tanórák felépítésénél figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait és terhelhetőségüket. Az alvási igényük nagy ebben a korban, 8-10 óra, megfelelő mennyiségű és minőségű pihenésre van szükségük.

A pihenésnek két formája van, a passzív és az aktív.

A passzív pihenés az alvás, melynek megszervezése körültekintő feladat: időben történjen, nyugodt, csendes helyen, kényelmes fekhelyen.

Az aktív pihenés legfontosabb feladata a szabadidő helyes eltöltésének megszervezése.

A tanulásnál, ill. a napi tevékenységeknél figyelni kell arra, hogy a használati tárgyak (székek, asztalok, vécészeszék, fekhely) az életkornak és magasságnak megfelelőek legyenek.

Egészséges öltözködés :

az időjáráshoz alkalmazkodjon,
a gyermek komfort érzetének megfelelően,
biztosítsa a bőr szellőzését,
mozgásban ne akadályozza,
réteges, ízléses,
a tevékenységnek megfelelő és az alkalomhoz illő legyen.

Fontos a ruhák tárolása: felsőruházat, alsóneműk szortírozása, megfelelő elhelyezése. Ez száraz, tiszta helyen, összehajtogatva, ill. fogason tartva történjen.

A ruházat tisztántartásánál fontos a mosás, és a megfelelő hőmérsékletű vasalás, a szennyes ruhák elkülönítése.

2. Korszerű, egészséges táplálkozás

- Napi ötszöri étkezés.
- Változatos, az évszaknak és napszaknak megfelelő táplálkozás biztosítása.
- Megfelelő minőségű és mennyiségű tápanyagbevitel.
- Az életkornak megfelelő ételek biztosítása (mennyiség, elkészítési mód, fűszerezés).
- A helyes és helytelen táplálkozási szokások ismervei, összehasonlítása.

Helyes

Az eddig felsoroltak.

Mértékletesség.

Kiegészítő táplálkozás, vitaminpótlás.

Gasztronómiai kultúra ismerete.

Csemegézés, ingyencségek.

Helytelen

Felsoroltak cáfolatai.

Mértéktelenség.

Túlzott, állandó vitaminfogyasztás.

Egyoldalú táplálkozás.

A reklámcikkek fogyasztása.

- Fontos tudni a gyerekeknek!

Táplálék bevitelének módja, útja, felszívódása-felhasználása, ürülése az emberi szervezetben és az ezeket elősegítő tényezők, eljárások ismerete. Természetesen életkorhoz igazodva.

A megismerés módszerei: példaadás, olvasás, rajzolás, szerepjáték, kisfilmek megtekintése.

- Az étkezéssel kapcsolatos szociális környezet biztosítása:
 - Étkezési időpontok.
 - Helyszín (étkező, ebédlő, teakonyha, főzőkonyha).
 - Kiszolgáló feltételek (bútorzat, edények, tányérok, evőeszközök).

Ezek ismerete, helyes, rendeltetésszerű használatuk, tisztántartásuk és tárolásuk.

A nevelőtestület mellett a konyhai dolgozók és az ételmezésvezető együttes feladata a gyerekek ez irányú nevelésének gyakorlata.

3. Egészségmegőrző mozgás, sportolás, helyes testtartás kialakítása

A mozgás mindennapjaink szerves része. A mozgás, sportolás befolyásolja testi- lelki egyensúlyunkat, hatással van teljesítőképességünkre, örömet okoz és elősegíti a szervezet helyes működését, karbantartását.

A mozgás alapvető emberi tevékenység, mely nem csak hely- és helyzetváltoztatásban nyilvánul meg, hanem kommunikálni, koordinálni is lehet vele, mindig valamiféle cselekvést eredményez.

A mozgás ideg-izom kapcsolatok eredménye, ezeket születésünktől fogva tanuljuk és gyakoroljuk. Ahhoz, hogy mozgásaink az adott körülményeknek megfelelőek és koordináltak legyenek, edzésre, gyakorlásra van szükség. A szemmozgásokat, ceruzafogást, finom motoros tevékenységeket ugyanúgy célszerű gyakorolni, átjáratni, mint a nagy terjedelmű mozgásokat.

A gyermekeknek életkori sajátosságaiknak megfelelően nagy a mozgásigényük.

A szervezet kiegyensúlyozott működéséhez szükséges a mozgásigényt is kielégíteni, mely alkalmas:

- többletenergia levezetéséhez
- aktív pihenéshez
- kötött figyelem feloldásához
- szervezet megfelelő működéséhez, karbantartásához (keringési, légzési rendszer)
- tanulási folyamatok elősegítéséhez.

Fontos figyelembe venni mind a tanulásnál, mind a mozgáscselekvések gyakorlásánál a megfelelő oxigénellátottságot, hőmérsékletet, hely méreteit-alkalmasságát.

A helyes testtartás kialakítása érdekében a mozgás mellett figyelni kell az ülésrendre, annak változtatására, a gerinc és a szem terhelése miatt, továbbá a testmagassághoz igazodó székek, asztalok meglétére.

A szabadban, jó levegőn való tartózkodás és az ott végzett mozgás még jobban elősegíti a fent említett alkalmazkodási tényezők megvalósítását, a szervezet ellenálló képességének növelését.

A rendszeresen végzett sporttevékenység tovább emeli a személyiség klimatizáltságát, szocializáltságát, széles körű műveltségét.

Cél: a mozgás, sportolás öntevékenységi igényének kialakítása, mely önmagunk iránti felelősségünk egyik ismérve.

4. Mentálhigiéné-lelki egészségtan

A lelki folyamatok kóros elváltozásának megelőzésére szolgál.

Befolyásoló tényezők, feladatok:

- Veleszületett genetikai adaptációk

A veleszületett és szerzett betegségek kezelése, jó irányba való terelése, pl. sükettség, beszédproblémák, testi deformitások, velük való együttélés megtanulása.

- Szociális környezet- családi, közösségi

A szűkebb és tágabb szociális környezettel való kapcsolattartás. A felmerülő problémák felismerése, kezelése, ellenőrzése a megfelelő személy által.

Pl. hátrányos helyzet, veszélyeztetett gyermek, adott közösségi hatások.

- Helytelen minták adása-rossz képalkotás.

Élvezeti cikkek használata, káros szenvedélyek kialakulásának folyamata.
Függőségek: cigaretta, alkohol, drog, kábítószer, gyógyszerek, dopping.

- Életvezetési problémák
 - A családmodell szerkezete.
 - Helyes életvezetési stratégiák (tanulás -munka -teljes élet).
 - Erkölcsi normák megállapítása.
 - Megfelelő nemi, szexuális irányultság kialakítása.
 - Vallás tradicionális megismertetése, felekezetek tisztázása, szabad gyakorlat fenntartása.
 - Nemzeti érzés táplálása.

5. Betegápolás, kapcsolódó egészségügyi szervek

Betegápolás:

A már meglévő betegségeknek és hatásainak feltartóztatása, vagy lassítása, korai kórmegállapítással és megfelelő kezelés révén, vagy a betegség visszatérését akadályozva, ill. az idült állapot súlyosságának csökkentését célozza. Pl. hatékony rehabilitáció segítségével.

Elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat, balesetvédelem oktatásának fontossága.

Egészségügyi szervek:

- Társadalombiztosítási rendelkezések, jogszabályok
- Magán orvosi hálózat
- Iskolaorvos -védőnői szolgálat
- Iskola fogászat
- Kórházi ellátás
- Járványügyi rendelkezések
- Élelmiszerbiztonság megvalósítása, előírások

Ajánlások, módszerek:

Az egészségnevelés az iskolában dolgozó személyek együttes feladata, melyet összhangban és egyetértésben végezzenek.

A program megvalósításának szinterei:

- tanórai foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások
- sportprogramok, kirándulások
- szülői értekezlet

- egészségnap (hét)

Világméretű figyelemfelhívás a kampányok adta lehetőség által.

Az iskolai keretek között ez egészségnevelési napokban (hetekben) nyilvánul meg.

Egészségnevelési napok (hetek):

- Környezetünk tisztaságáért szemétszedés
- Dohányzás, füstmentes nap
- Egészséges táplálkozási nap
- Sportnap
- Prevenció egészségvédelmi nap (előadássorozat az egészségvédelmi szervek bevonásával)

Egészségfejlesztő személyek és segítő kapcsolatok:

- iskolavezető
- egészségnevelő
- gyermek és ifjúságvédelmi felelős
- iskolaorvos, védőnő
- diák önkormányzati vezető
- testnevelő
- tanárok, nevelőtanárok, gyermekfelügyelők
- szülők
- szülői munkaközösség
- iskolapszichológus
- gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, családsegítő
- ÁNTSZ

- rendvédelmi szervek ifjúságvédelmi szakemberei

Az iskolaorvos és védőnő védőoltásokat, csoport- és osztályvizsgálatokat, érzékszervi szűrővizsgálatokat, egészségnevelést, felvilágosítást végeznek a saját munkatervük alapján, de az iskolával egyeztetve. Különös figyelmet fordítanak a szükségletek szerinti, egyénre szabott gondozásra. A tanulókat éves munkaterv alapján vizsgálják és minden diák egészségi állapotáról a védőnő kartont vezet. A tanulókat évente egyszer fogorvosi szűrésre visszük.

Az egészségnevelési program egy része az osztályfőnöki tantervekbe beillesztve található, továbbá a biológia- és testnevelésórák tantervében.

a) az egészségnevelési program céljai:

- a tanulók egészségkultúrájának folyamatos fejlesztése,
- ismereteik alkalmazása az egészséges életvitellel kapcsolatban,
- az élet és az egészség alapvető értékeinek elfogadása,
- adekvát emberi kapcsolatok tudatos kialakítására való törekvés kiépítése,
- saját testi-lelki működésük megértése és megóvása;

b) követelmény:

- a megszerzett ismeretanyag helyes alkalmazása a mindennapos élethelyzetekben,
- döntések, szituációk felelősségteljes vállalása;

Elsősegélynyújtás

A pedagógusoknak, a tanulóknak egyaránt rendelkezniük kell az elsősegélynyújtással kapcsolatos legalapvetőbb ismeretekkel. Erre sor kerül:

- biológia-egészségtan órákon
- osztályfőnöki órákon
- környezetismereti órákon
- védőnői , orvosi tájékoztatón
- egészséghet keretében mentős bemutatón
- egyéb szervezett előadások, foglalkozások keretében

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv:

Az elsősegély-nyújtási alapismereteket osztályfőnöki, biológia, környezetismereti órákon, elméleti és gyakorlati foglalkozás keretében az iskolaorvos, az iskolai védőnő, biológia szakos kollégánk sajátíttatja el tanulóinkkal.

Ezen kívül minden tanév végén Egészséghetet tartunk, ahol a kalocsai Mentőszolgálat minden évben eljön, és bemutatja az alapvető ismereteket.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják, így a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó elsősegély-nyújtási ismeretek a következő tantárgyakba épülnek be:

- Biológia: rovarcsípések, légúti akadály, artériás és ütőeresvérzés, komplex újraélesztés.
- Kémia: mérgezések, vegyszer okozta sérülések, savmarás, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés.
- Fizika: égési sérülések, forrázás.
- Testnevelés: magasból esés.

VII.-VIII. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

(Lásd az 1-es számú mellékletben)

IX. FOGYASZTÓVÉDELEM

(Lásd a 2-es számú mellékletben)

X. PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ ÉS OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges helyiségek, bútorzatok és egyéb berendezési tárgyak, valamint egészség és munkavédelmi eszközök felsorolását a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete tartalmazza.

A szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz.

- I. A tananyag feldolgozását segítő szemléltetést, valamint a tanulói tevékenységet az osztályterekben és a szaktantermekben az alábbi alapfelszerelések és eszközök szolgálják: írásvetítő, fali vetítővászon, televízió, CD lejátszó.
- II. A tanórai oktató és nevelőmunkát segítő taneszközök (különféle tárgyak, eszközök és információhordozók, valamint az egyéni fejlesztést szolgáló speciális eszközök) a „Funkcionális taneszköz jegyzék” alapján tantárgyanként:

A felsoroltakon kívül a pedagógusok által készített számos fali tabló segíti a gyermekek fejlődését.

Az alsó tagozatos magyar nyelv és irodalom tanítását segítő felszerelések és taneszközök (tantermenként):

- Képek, betűkártyák, szótagkártyák.
- Hívóképek.
- Írott és nyomtatott ABC. (falikép)
- Kis és nagybetűs nyomtatott ABC. (falikép)
- Írott kis és nagy ABC.
- Fali tablók:
- Hangtani ismeretek
- Szavak alakja, jelentése
- A szó
- A mondat
- Fali táblák:

- Igék
- Az igenév
- A teljes hasonulás
- Mondat
- Az állítmány fajtái
- A jelzők rendszere
- Ok és célhatározó
- Helyesírási szabályzat és szótár

Az alsó tagozatos matematika tanítását segítő felszerelések és taneszközök (tantermenként):

- Űrmértékek (cl, dl, l).
- Demonstrációs óra.
- Számkártyák (1-1000-ig).
- Helyiérték-táblázat.
- Kéttányéros mérleg és súlysorozat.
- Hőmérő.
- Színes rudak.

Az alsó tagozatos környezetismeret tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Az idő (oktatótábla).
- Iskolai iránytű.
- Magyarország domborzati térképe.
- Magyarország közigazgatási térképe a megyecímerekkel.
- Szobai hőmérő.
- Borszeszegő.
- Földgömb.
- Homokasztal.
- Ásványok.
- Magyar nemzet jelképei (falitabló)
- Testünk (videofilm).
- Közlekedés szabályai (videofilm).
- Nagyító.
- Szűrőpapír.

Az alsó tagozatos ének-zene tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Ritmus eszközök: triangulum, xilofon, kisdob.
- Zenehallgatási anyagok hangkazettán vagy CD-n

Az alsó tagozatos technika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Olló, kés, vonalzó (40 db).
- Mintázó eszközök (20 db).
- Építőkocka (fa).
- Szövőkeret (30 db).
- Csiszolópapír.

Az alsó tagozatos testnevelés tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Síp.
- Gumilabda (20 db).
- Babzsák (20 db).
- Ugrókötel (20 db).
- Kislabda (20 db).
- Tornapad (3 db).
- Tornaszámolyok (6 db).
- Medicinlabda (10 db).
- Karika (20 db).
- Jelzőszalagok (10 db).
- Ugrószekevény (1 db).
- Dobbantó (1 db).
- Tornaszőnyeg (4 db).
- Bordásfal (10 db).
- Mászókötel (5 db).
- Mérőszalag (1 db).

A felső tagozatos magyar nyelv és irodalom tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Térkép (irodalomtörténeti) (3 db).
- Írói arcképsorozat (3 db).
- Magyar értelmező szótár (3 db).
- Szinonima szótár (1 db).
- Helyesírási tanácsadó szótár (4 db).
- Életrajzi lexikon (5 db).
- Helyesírási szabályzat és szótár (4 db).
- Hanganyag (hangkazetta, CD):
- Arany: A walesi bárdok.
- Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Légy jó mindhalálig (rádiójáték).
- Megzenésített versek.
- Videofilmek:
- A Pál utcai fiúk (film).
- Arany: A walesi bárdok.
- Lúdas Matyi (rajzfilm).
- Egri csillagok (film).
- A kőszívű ember fiai (film).
- Légy jó mindhalálig (film).
- Könyv:
- O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások (1 db).
- Fali tablók:
- Hangtan.
- A teljes hasonulás.
- Jelentéstan.
- Szótan.
- A szófajok.
- Jelentés.
- Szerkezet.
- Mondattan.

A történelem tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Falitérkép:
- Az ókori Görögország.

- A Római Birodalom.
- Bibliai országok - Pál apostol utazásai.
- A magyar népvándorlás és a honfoglalás.
- A Föld népei a XIV-XV. században.
- Magyarország 1526-1606.
- Magyarország népei a XVIII. század végén.
- A Föld népei a XVI-XVIII. században.
- Az 1848/49-es szabadságharc.
- Európa az I. világháború idején.
- Európa a II. világháború idején.
- Hazánk felszabadulása.
- Videokazetta:
- Honfoglalás, államalapítás.
- Élet a középkori Európában.
- Rákóczi szabadságharca.
- A II. világháború.

Az angol nyelv tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Team 1., Team 2. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta, tesztkönyv)
- My English Book 6. o. (tankönyv, munkafüzet, CD, tesztkönyv)
- Képkártyák
- Szó- és mondatkártyák
- Szótárak
- DVD: This is Britain (Level 1)
- Nyelvi számítógépes program: Angol nyelvtudó

A német nyelv tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Deutsch für Dich I. (munkatankönyv, hangkazetta).
- Tematikus képek.
- ABC kártya (betűkártyák).
- A névelő (falitabló).
- Gyenge ige ragozása (falitabló)
- A névelő (falitabló)
- Deutschmobil 1. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta).
- Erős ige ragozása (falitabló).
- A személyes névmás (falitabló).
- A személyes névmás ragozása (falitabló).
- A főnév ragozása (falitabló).
- Deutschmobil II. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta).
- Satzbaunplane (falitabló)
- Verbformen im Deutschen (falitabló)
- Magyar-Német szótárak
- Német-Magyar szótárak
- Német Tanári Kincsestár
- Hangkazetták: Infos aus Deutschland, Hogyan mondjuk németül
- Start I. tankönyv, munkafüzet, hangkazetta
- Tematikus képek.
- Hangkazetták.

A felső tagozatos matematika tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Táblai körző fa (2 db).
- Táblai vonalzó 45⁰-os fából (5 db).
- Táblai vonalzó 60⁰-os fából (5 db).
- Táblai szögmérő fából (5 db).
- Halmazok (falikép).
- Műanyag henger.
- Műanyag kúp.
- Műanyag gúla.
- Műanyag hasáb.

A természetismeret és a földrajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Terepasztal.
- 5-8. osztályos diafilm sorozat a földrajz tanításához.
- 5-8. osztályos írásvetítőfólia-sorozat a környezetismeret és a földrajz tanításához.
- Közetgyűjtemény.
- 5-8. osztályos táblai vaktérképsorozat.
- Hőmérő (15 db).
- Iránytű (15 db).
- Térképjelek.
- Magyarország térképe (falitérkép).
- A Föld éghajlata (falikép).
- A Föld természetes növényzete (falikép).
- A Föld domborzata (falitérkép).
- Földgömb (10 db).
- Tellúrium.
- A Föld felszíne (dombortérkép).
- A Föld morfológiai térképe a tengerfenék domborzatával (falitérkép).
- A Föld forgása és keringése (falikép).
- Afrika domborzata és vizei (falitérkép).
- Ausztrália és Óceánia gazdasági élete (falitérkép).
- Afrika domborzata (falitérkép).
- Ausztrália és Új-Zéland domborzata (falitérkép).
- Észak-Amerika, Dél-Amerika domborzata és vizei (falitérkép).
- Ázsia domborzata és vizei (falitérkép).
- Európa domborzata és vizei (falitérkép).
- Európa országai (falitérkép).
- Észak-Európa (falitérkép).
- Kelet-Európa (falitérkép).
- Ázsia domborzata (falitérkép).
- Közép Európa (falitérkép).
- A Kárpát-medence domborzata és vizei (falitérkép).
- Sztatikus elektromosságot létrehozó eszközkészlet (25 db).
- Optikai pad (lencsékkel, tükrökkel) (2 db).

A biológia tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Bonctű.
- Diapozitívek az 5-8. osztályos biológia tanításához.
- Kézi nagyító (15 db).
- Metszettároló.
- Mikroszkópizáló.
- Lámpa.
- Mikroszkóp.

- Ehető és mérgező gombák (oktatótáblák).
- Emberi csontváz.
- Csípőcsont.
- Csövescsont.
- Koponya.
- Emberi torzó.
- Lapos és csöves csont metszete.
- Emberi nyelv fogakkal (modell).
- Szív-modell.
- Vese (metszet).
- Az emberi szaporodás (8 db-os oktatótábla).
- Szem (modell).
- Hallás és egyensúly szerv (modell).
- Emberi fejmetszet.
- Fül (modell)

Az egészségtan tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Videofilmek:
- Az élelem
- Alapvető élelmiszerek
- A dohányzás és az egészség
- Járvány, avagy a gyermek kábítószer, alkohol
- Az emberi szervezet reprodukciós rendszere

A kémia tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Kémcső (50 db).
- Főzőpohár (25 db).
- Óraüveg (10 db).
- Borszeszégő (10 db).
- Kémcsőfogó (10 db).
- Vasháromláb (8 db).
- Azbesztháló (8 db).
- Kalotta molekulamodell (1 garnitúra).
- Pálcika modell (1 garnitúra).
- Falitáblák:
- Atomok elektronvonzó képessége
- Fémek jellemerősségi sora
- Periodusos rendszer
- Elektronhéjak kiépülése
- Videokazetták:
- Ismeretlen ismerős a víz
- A fémek általános jellemzése
- A víz
- Az élet elemei
- Levegő, tenger, közet
- A víz egy csodálatos nyersanyag
- A konyhasó
- A magyar ezüst, az alumínium
- Az év fémje a vas
- Szabadon és kötve
- Atom és molekula
- Írásvetítő transzparens sorozat a 7. és 8. osztályos kémia tanításához (1 db).

Az ének-zene tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Pianó.
- A kerettantervben szereplő zenehallgatási anyag hangkazettán vagy CD lemezen.
- Videofilmek:
- Jeles napok népszokásai.
- Ritmuskészséget fejlesztő hangszerek, eszközök.

A felső tagozatos rajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Műanyag, átlátszó hengerek, gúla.
- Táblai körző (fém hegyű).
- 60⁰-os táblai vonalzó.
- 45⁰-os táblai vonalzó.
- 100 cm-es táblai vonalzó.
- Táblai szögmérő.
- Műanyag, átlátszó kocka, téglák.
- Demonstrációs testek (fa).

A felső tagozatos testnevelés tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Ugródomb (1 db).
- Magasugrómérce fém (1 pár).
- Magasugróléc (1 db).
- Maroklabda (10 db).
- Súlygolyó 3 kg (1 db).
- Tornaszekrény (2 db).
- Dobbantó (2 db).
- Tornaszámoly (4 db).
- Medicinlabdák (12 db).
- Ugráló kötél (20 db).
- Kézi súlyzók (4 db).
- Mászókötel (2 db).
- Kosárlabda (15 db).
- Kézilabda (5 db).
- Röplabda (2db).
- Focilabda (15 db).

A horvát nyelv tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- Tankönyvek:
- Anica Torjanac: moj hrvatski 1-3.
- Anica Torjanac: Moj Hrvatski 1-3.
- Radna bilježnica
- 5-6. Janja Živković-Mandić:
- Horvát nyelv alapfokon (tk., munkaf.)
- 1 db Horvát abc (fali aplikáció)
- Eci-peci, pec-könyv; CD
- Stipan Pancić: Pjesmarica 1-4.
- Zagrebicki malisni CD

A felső tagozatos technika tanítását segítő felszerelések és taneszközök

- Írásvetítő
- Kúpos fogó (7 db)
- Kézi lemezolló (3 db)
- Harapófogó (4 db)
- Vasfűrész (13 db)
- Illesztő fűrész (12 db)
- Fonalfűrész (15 db)
- Favéső (12 db)
- Derékszögelő fa (8 db)
- Derékszögelő fém (6 db)
- Kalapács (8 db)
- Fareszelő lapos (14 db)
- Fareszelő félgömbölyű (10 db)
- Fareszelő gömbölyű 82 db)
- Vasreszelő lapos (7 db)
- Vasreszelő félgömbölyű (4 db)
- Forrasztópáka (1 db)
- Elektromos fűró (1 db)
- Kézi menetmetsző/menetfűró készlet (1 db)
- Tolómérő (1 db)
- Faminták készlet (1 db)
- Mechanika /hajtások/ demonstrációs készlet (1 db)
- Villamossági szerelő tábla demonstrációs készlet (1 db)
- Írásvetítő fólia-sorozat (Technika 5-8. osztály)

A felső tagozatos fizika tanítását segítő felszerelések és taneszközök

- Mikolacső (7 db)
- Kétütemű motorminta (1 db)
- Négyütemű motorminta (1 db)
- Gőzgép modell (1 db)
- Patkó mágnes (1 db)
- Mini mágnes készlet (1 db)
- Iránytű (1 db)
- Elektroszkóp (5 db)
- Volt/Amper mérő (17 db)
- Egyenáramú Volt/ Amper mérő demonstrációs (3 db)
- Dugaszos ellenállás szekrény (1 db)
- Csúszó ellenállás (1 db)
- Csengő transzformátor (15 db)
- Transzformátor modell (1 db)
- Generátor modell (3 db)
- Egyenáramú motormodell (4 db)
- Elektromos csengő (10 db)
- Tekercs (5 db)
- Fénytani tükrök (3 db)
- Levélmérleg (2 db)
- Karos mérleg súlyszorozattal (6 db)
- Serpenyős mérleg (1 db)
- Rugós erőmérő (11 db)
- Csiga (2 db)
- Csigasor 82 db)
- Hőmérő (17 db)
- Fémek hőtágulását bemutató eszközkészlet (1 db)
- Tanulókísérleti eszközkészlet áramkörök létrehozására (5 db)

A felső tagozatos informatika tanítását segítő felszerelések és taneszközök

- Pentium IV típusú számítógép (22 db)
- Monitor(TFT LCD) (21 db)
- Monitor (CRT) (1db)
- Billentyűzet (22 db)
- Egér (22 db)
- DVD olvasó (21 db)
- DVD író/olvasó (1 db)
- Lézeres nyomtató (1 db)
- Szkenner (1 db)
- Projektor (1 db)
- Programok:
- Windows XP Prof. Op.rendszer
- Köznet
- Mikrosóft Office 2003
- NetOp Scholl

A nyelvlaborban a nyelvoktatást segítő informatikai eszközök

- Pentium IV típusú számítógép (21 db)
- Monitor(TFT LCD) (21 db)
- Billentyűzet (21 db)
- Egér (21 db)
- Mikrofonos fejhallgató (21)
- DVD olvasó (21 db)
- DVD író/olvasó (1 db)
- Lézeres nyomtató (1 db)
- Programok:
- Windows XP Prof. Op.rendszer
- Köznet
- Mikrosóft Office 2003
- Teachernet

Az épület egyéb helyiségeiben elhelyezett informatikai eszközök

- Monitor (CRT) (1db)
- Szkenner (1 db)
- Projektor (1 db)
- Laptop(1)
- Pentium IV típusú számítógép (5 db)
- Monitor(TFT LCD) (5 db)
- Billentyűzet (5 db)
- Egér (5 db)

A TÁMOP 3.1.4. pályázat keretében beszerzett eszközök

A felső tagozatos magyar nyelv és irodalom tanítását segítő taneszközök:

- A földrajzi nevek helyesírása
- A magyar helyesírás szabályai 4 az egyben!
- A magyar irodalom története CD
- Ady Endre összes versei I-II.
- Akadémiai helyesírási szótár
- Angol-Magyar kézisztár + CD
- Arany János összes költeményei I-II.
- Balassi Bálint összes művei
- Családnevek enciklopédiája Leggyakoribb mai
- Csokonai Vitéz Mihály összes művei I-II.
- Értelmező szótár+ (A-K, L-Zs)
- Etimológiai szótár Magyar szavak és toldalékok
- Etimológiák 10000 magyar szó eredete
- Helyesírás mindenkinek
- Idegen szavak és kifejezések szótára + NET
- Idegenszó-tár Idegen szavak értelmező és eti
- i-Doctum Interaktív tananyag - Magyar
- i-Doctum Interaktív tananyag 2CD-s II. év Magyar
- József Attila összes versei
- Kiejtési szótár Idegen nevek, szavak, kifejezések
- Magyar -Angol szótár + NET
- Magyar értelmező kézisztár + NET
- Magyar szlengszótár
- Magyar szókincstár Rokont értelmű szavak
- Magyar szólástár Szólások, helyzetmondatok,
- Nyelvtan összefogl. fgy. 10-16 éveseknek
- Petőfi Sándor összes versei
- Radnóti Miklós összegy.versei és v.ford.
- Szállóigék lexikona
- Szójátéktár Anyanyelvi fejtörők
- Szólások és közmondások
- Szótárház Népies, régies, történeti szavak tára

A felső tagozatos matematika tanítását segítő taneszközök:

- MATEMATIKA-összefoglaló fgy.10-14 év.
- 60 fokos vonalzó - 60 cm-es
- Bátaszéki matematikaverseny 2000-2008
- Derékszögű vonalzó 60cm (45°-os)
- Egyenes vonalzó 100 cm hosszú cm és dm oszt.
- Geometriai testkészlet 17 db-os , 10 cm
- Háromszögek csoportosítása - tábló
- i-Doctum Interaktív tananyag-Matematika Szerkeszt.
- i-Doctum Interaktív tananyag-Matematika Transzf.
- Iránytű 5.
- Iránytű 5. Kézikönyv
- Iránytű 6.
- Makkosházi matematikaverseny
- Mértékegységek - tábló

- Pizzás bingó a törtszámokkal
- Schubitrix - Hosszmértékek
- Schubitrix - Súlymértékek
- Schubitrix szorzás és osztás 1000-ig
- Schubitrix törtek 1.
- Schubitrix törtek 2.
- Síkidomok csoportosítása - tábló
- Síkidomok kerülete, területe - tábló
- Szögmérő 50 cm
- Táblai körző "Classic" tapadókorongos lábbal
- Tanári geo készlet, 10db-os, kofferben felszínhálók
- Tanulói törtkészlet
- Tanulói törtkorong készlet, műanyag, 60 db-os
- Testek felszíne és térfogata- tábló
- Testek felszíni formák - 16 részes(készlet)
- Törtrész - tornyok 12cm-es orony 9 darabból
- Varázstükör 24db-os készlet

A felső tagozatos természetismeret, egészségtan tanítását segítő taneszközök

- Egyszikű szár modell, 46x31x10 cm
- A bőr felépítése (tábló 80x120 cm)
- A fák I I. (tábló 120x85 cm)
- A fák I. (tábló 120x85 cm)
- A fül felépítése (tábló 80x120 cm)
- A hallás és az egyensúly érzékelése (tábló 120x85 cm)
- A központi és vegetatív idegrendszer (tábló 120x85 cm)
- A sejt felépítése, modell 45 cm
- A szem felépítése (tábló 80x120 cm)
- A termés részei, típusai (tábló 100x70 cm)
- Anyagcsere, kiválasztás (tábló 80x120 cm)
- Az ember csontváza (tábló 70x100 cm)
- Az ember fejlődése (tábló 70x100 cm)
- Az ember izomzata (tábló 70x100 cm)
- Az ember keringési rendszere (tábló 100x70 cm)
- Barackfa virága, modell 17x17x17 cm
- Ebéd kosár
- Fogmosó modell 150 x 180 x 140 mm
- i-Doctum Interaktív tananyag II. évad-Biológia-Állatok
- i-Doctum Interaktív tananyag-Biológia Emberi test
- i-Doctum Interaktív tananyag-Növénytan
- Kétoldalú bogárnézőke
- Kétszikű szár modell, 48x20x10 cm
- Levél szerkezete, modell 33x11x16 cm
- Reggeli kosár
- RVFM Ember szeml modell
- RVFM Emberi fül modell
- Sztetoszkóp
- Vacsora kosár

A felső tagozatos kompetencia alapú oktatást segítő egyéb taneszközök:

- A bécsi döntések következményei (Mo.1938-44) 160x120 cm
- A Föld, domborzati + pol. + 20 munkalap DUO 160x120 cm
- A II. Világháború (hátdalán: 2 szak.) DUO 160x120 cm
- A trianoni békekötés következményei DUO 160x120 cm

- Dél-Amerika domborzata és gazdaságtana
- Észak- és Közép-Amerika domborzata és gazdaságtana
- Európa, domborzati+vaktk+20 mklap DUO 160x120 cm
- Forradalom és szabadságharc 1848-49. DUO 160x120 cm
- Történeti tér-kép-tár II.- digitális tananyag (CD)
- Történeti tér-kép-tár I.- digitális tananyag (CD)

Az alsó tagozat magyar nyelv és irodalom, matematika és környezetismeret tanítását segítő taneszközök:

- A/4-es laminált lap (szemléltető eszk. - szó ill képkártya)(39db színes)
- Nagy bábkészlet (42 db kesztyűs báb)
- Az ember feje nem lexikon - Könyvtári feladatok
- Az ember feje nem lexikon - Megoldások
- Bábparaván Bükkfából 90x130cm-es összecusukható
- DIFER - Íráskoordináció kézikönyv
- DIFER - Szocializáció kézikönyv
- Digitális feladatkészítő (CD)
- Digitális számoló szoftver (CD)
- Egészség-Mozaik - Egészségfejlesztés 1.o.
- Észtekergető (Bingó sorozat)
- i-Doctum Interaktív pr. Szövegértés-szövegalkotás1
- i-Doctum Interaktív pr. Szövegértés-szövegalkotás2
- i-Doctum Interaktív tananyag-Környezetismeret
- Így könnyű 2. CD ROM
- Interaktív számháború - első (CD)
- Interaktív számháború - második (CD)
- Iránytű - 48 mm, ellenálló műanyagból
- Iránytű 6. Kézikönyv
- Játékos egyszeregy-kirándulás (Bingó sorozat)
- Kis szövőkeret, szövőszélesség16 cm
- Mágneskészlet kísérletezéshez
- Magyar nyelvi gyakorló kisiskolásoknak 2.o
- Mesélő Szövegértési munkafüzet
- Miért kell iskolába járnom? Levelek Tóbiáshoz
- Művészetek báb- és drámajáték
- Művészetek báb- és drámajáték
- Osztás 1-100 -számolókártya csomag
- Schubitrix /100-ig
- Schubitrix 1x1, *100-ig
- Schubitrix szorzás és osztás 1000-ig
- Schubitrix +,- 100-ig
- Schubitrix +,- 20-ig
- Simbio SDVD-36G1 USB Karaoke DVD/CD lejátszó
- SR4320 - CD-s rádiós hordozható magnó (AEG)
- Szerelőkészlet, fém , markoló és dzsip
- SZÓ-JÁTÉK Anyanyelvi gy.füzet 1.o.
- Szorzás 0-12-ig -számolókártya csomag
- Szorzás 0-12-ig -számolókártya csomag
- Szövegértelmezések - Tkv.-ink népmeséi,állatmeséi
- Tanári segéd eszköz (nyomtatott, A/4-es méretű, spirálozott)
- Tanulói abaszkusz kék/piros golyókkal
- Verses 1x1 puzzle-könyv

A DAOP pályázat keretében beszerzett gyógypedagógia oktatást segítő eszközök

- 4 játék az 1-ben (Játék-boksz, játék-készlet 6 db-os)
- Activity táska(Labdajáték-készlet óriástáskában 21 db-os)
- Agytorna állatos
- Állat-fűző (Fűzős állatok fűzőcske 9 db-os)
- Almás fűzőcske 13x13x0,5 cm
- Arckifejezések - képkártyák
- AYRES Billenő talp (fa rúd + műanyag cső + fa lap)
- AYRES Dobozgolyaláb
- AYRES Egyensúlyozó deszka (3 méteres, két végén támasz)
- AYRES Eglábú szék
- AYRES Forgó egyensúlyozó korong 60 cm
- AYRES Forgó egyensúlyozó korong 70 cm
- AYRES Forgó egyensúlyozó korong 80 cm
- AYRES Függő billenőhinta
- AYRES Függő tányérhinta 10-es kötéllel
- AYRES Függő tányérhinta 14-es kötéllel
- AYRES Függőhinta (háló)
- AYRES Gólyaláb-párban
- AYRES Henger (használt autógumikból)
- AYRES Kicsi tányéros gömbszelet
- AYRES Kötélhágcsó
- AYRES Közepes tányéros gömbszelet
- AYRES Lejtő/csúszda
- AYRES Nagy tányéros gömbszelet
- AYRES Rugós deszka
- AYRES Szerfelhúzó csiga
- AYRES Tenyér egyensúlyozó korong (fa korong + 4 db üveggolyó)
- AYRES Térhágcsó
- AYRESFüggőhinta (sík hálós)
- Bálna mérleghinta - kék (105x43x36 cm; 1,2,3 gyermek számára alkalmas)
- Bambini autófűző (Autós fűzőcske 14 x 1 6x 0,5cm)
- Bambini virágok fűző (Göngyfűző fadobozos - 9 virág 180 gyöngy - 5 fűző)
- Benti hangok (Benti hangok - 40 db 20x15 cm-es karton kártya + CD)
- Billenő rácshinta (egyensúlyozó híd 1 személyes; 83x41 cm)
- Billenő rácshinta (egyensúlyozó híd 2 személyes; 116x41 cm)
- Csigás fűzőcske 15x12x0,5 cm
- Csoportos lépegető (2-4 gyermek részére)
- Doboz gólyaláb
- Doobie (3 rudas golyóvezető)
- Egyensúly-labirintus (Ovális egyensúlyozó deszka)
- Egyensúlyozó deszka
- Egyensúlyozó híd (Billenő rácshinta/egyensúlyozó híd 1 szem. 83x41 cm)
- Egyensúlyozó híd 2 szm.(Billenő rácshinta/egyensúlyozó híd 2 szem. 116x41)
- Egyensúlyozó korong kicsi
- Egyensúlyozó korong nagy
- Egyensúlyozó majom (Matek-majom; mérleg)
- Egyensúlyozó mérleg
- Egyensúlyozó mérleg fából dobókockával
- Egyensúlyozó tölcser - egyensúlyozó tölcser 80 cm átmérő
- Ellenőrző készlet sima (Mini Lük átlátszó alaplap (kirakókészlet))

- Ellentét kereső
- Előtte és utána párosító
- Építőkocka 62 db-os színes
- Érzékelés fejlesztő (Goula) Tapintás érzékelő és memória fejlesztő
- Érzékelő korongok
- Érzékelő labda 30x50 Physio gymnic
- Érzékelő labda 40x65 Physio gymnic
- Érzékelő labda 40x90
- Érzékelő labda 50x110
- Érzékelő labda 55x90 Physio gymnic
- Érzékelő labda 60x135
- Érzékelő labda 70x115 Physio gymnic
- Érzékelő labda 70x140
- Érzékelő labda 85x130 Physio gymnic
- Érzékelő ösvény egyenes
- Érzékelő ösvény vegyes
- Érzések képsorozat (32 történet)
- Expresz (25 golyós golyóvezető 23x32x30 cm)
- Fantázia a mágnesláblán- nagy (43x30x3,5 cm)
- Fejszámolás 2-4 (Osztás 100-ig Schubitrix)
- Fejszámolás 2-4 (Összeadás-kivonás 100-ig Schubitrix)
- Fejszámolás 2-4 (Szorzás 100-ig Schubitrix Egyszeregy)
- Félgömb lépegető (Egyensúlyozó félgömbök 6 db 15,2 cm átmérő)
- Folyami kövek (6 db-os lépegető)
- Forgó korong kicsi
- Forgó tölcser (Egyensúlyozó tölcser 80 cm átmérő)
- Formaillesztő "egérdoz" (5 játék egyben 30x30x50 cm - golyóvezető)
- Formakereső játék (Színes formakereső doboz)
- Fújd óvatosan (Fűjőcska-lottó - logopédiai játék)
- Fűzőcske vödrös (fadobozos gyöngyfűző, 9 virág, 180 gyöngy, 5 fűző)
- Fűzőcske-Hang és betű (magyar nyelv)
- Fűzőcske-Számfogalom 1-10-ig
- Fűzős állatok fűzőcske 9 db-os
- Fűzős alma kukaccal
- Fűzős tábla (Fűzős karton, 40 db lyuk. Lap, fehér, nyomat nélkül)
- Geometria 1 (Xeo geometriai osztálykészlet; 198 db-os)
- Gigásztársasjáték: Betűvető + képkereső + IQ egyben (IQ játék)
- Gigásztársasjáték: Betűvető + képkereső + IQ egyben (Kutyás képkereső - 31x31x1 cm)
- Gigásztársasjáték: Betűvető + képkereső + IQ egyben (Vésike betűépítő)
- Gólyaláb
- Golyópálya kezdőszett - Békás golyóvezető
- Golyópálya kezdőszett - Golyóvezető egeres
- Golyópálya kezdőszett - Golyóvezető halacska
- Golyópálya kezdőszett - Vonat formájú mágneses golyóvezető
- Golyós sorritmus
- Gombás fűzőcske 14x14x0,5 cm
- Görbe létra - keskeny
- Gyermekláncfű fűjős társasjáték (társasjáték gyerekeknek)
- Gyöngy műanyag dobozban (90 db-os)
- Gyümölcskert nagy - óriás pálma (135-188 cm)
- Gyümölcskert nagy - Őszi hangulat - osztály és csoportszoba dekoráció (23 db-os)
- Hegy (5 db-os magas folyami lépegető)
- Hegycsúcsok (5 db-os magas folyami lépegető)
- Horgászjáték téglában habszivacs (Mágneses horgászjáték 20 halacska 4 bot)
- Hullámos érzékelő ösvény (kék)

- Íráselkészítő dobozos mintával (3 fajta koordinációs és íráselkészítő eszköz)
- Járműves memória (32 db-os)
- Játék számokkal - Finger Quiz: Játék számokkal
- Játékos tanulás 1.7 éveseknek (Összeadás 20-ig Schubitrix)
- Játékos tanulás 1.8 éveseknek (Schubitrix - Összeadás és kivonás 20-ig)
- Játékos tanulás 2.7 éveseknek (Kivonás 20-ig Schubitrix)
- Játszódoboz + piramisépítő (Háromszög-kirakó - Színes piramisépítő)
- Játszószőnyeg (Gyermekmintás, figurás játszószőnyeg)
- Jobbra-balra (óvodai képkártya)
- Képes történetek, Családok a világból
- Képes történetek, Happy end
- Képes történetek, Hogyan tovább? Schubitrix
- Képes történetek, mesélj róla
- Képes történetek, Mi a következő?
- Képes történetek, szókincs
- Képgyűjtemény memóriatáblához I. II. (Állatos memória 32 db-os)
- Képgyűjtemény memóriatáblához I. II. (Gyümölcsös memória 32 db-os)
- Képkereső (Zsiráfos képkereső - 31x31x1 cm)
- Keresd a formát (Tactillo 50x15 cm)
- Kétoldalas célbadobó (Dobozos célbalövő játék 10 doboz + 6 labda)
- Kétoldalas mágneses golyóvezető
- Kinti hangok (40 db 20x15 cm-es karton kártya + CD)
- Kommunikációs képsorozat (Kommunikációs képsorozat 10 db 60x85 cm)
- Körtés fűzőke 13x16x0,5 cm
- Kövesd az útvonalat
- Labirintus hullám egyensúly tábla nagy (Egyensúlyozó labirintus - csigavonalas lap, fából)
- Lábnymok (Lábtapintás érzékelő, 8 pár lábnym, fa alapon, tok)
- Macis fűzőcske 14x15x0,5 cm
- Mágneses formák 84 darabos (Logikai készlet- applikációs játék- mágneses)
- Mágneses rakosbató 400 db-os (ABC betűk - 52 db)
- Mágneses számok, 37 db
- Maszírozó szőnyeg
- Masszírozó párna (Egyensúlyozó kő/tüskés párna atm. 33 cm, 850 g)
- Masszírozó párna (Egyensúlyozó kő/tüskés párna atm. 33 cm, 850 g)
- Medencetöltő labda csíkos, 6 cm, 100 db/klt
- Medencetöltő labda csíkos, 7 cm, 100 db/klt
- Mini LÜK Ellenőrző készlet átlátszó (Mini Lük átlátszó alaplap (kirakókészlet)
- Mozaik Kiadó - A beszédhanghallás fejlesztése
- Mozaik Kiadó - A szocialitás fejlesztése
- Mozaik Kiadó - Az írásmozgás-koordináció fejl.
- Mozaik Kiadó - Difer mappa tartozékokkal
- Mozaik Kiadó - Fejlesztő füzet- írás
- Mozaik Kiadó - Fejlesztő füzet -számolás
- Mozaik Kiadó - Fejlesztő füzet -térbeli koordináció
- Mozaik Kiadó - Fejlődési mutató
- Mozaik Kiadó - Hívóképek és szóképek
- Mozgásfejlesztő táska I-III (Komplett mozgásfejlesztő 56 db-os készlet)
- Mozgásfejlesztő táska I-III (Ladbajáték készlet óriástáskában 20 fő részére)
- Mozgásfejlesztő táska I-III (Óriás játékláda egy egész osztály számára)
- Mozgásfejlesztő táska I-III (Óriás labdakészlet 21 db-os)
- Mr. Face arckifejezések (Mr Face arckifejezések fiú 50x70 fejl. eszk.)
- Multi-mag mágneses építőrudak 160 db-os
- Négy évszak - filctábla
- Négy évszak puzzle nyár
- Négy évszak puzzle őszi

- Négy évszak puzzle tavasz
- Négy évszak puzzle tél
- Nemzeti tankönyvkiadó Rt. (továbbiakban NTK Rt.) - Gyakorlólapok a készség szintű számolás fejlesztéséhez I.
- NTK Rt. - Én is tudok olvasni I.-II.
- NTK Rt. - Gyakorlólapok a kerület és terület számításához
- NTK Rt. - Gyakorlólapok a készség szintű számolás fejlesztéséhez II.
- NTK Rt. - Gyakorlólapok a készség szintű számolás fejlesztéséhez III.
- NTK Rt. - Gyakorlólapok a törtek tanításához I.
- NTK Rt. - Képes beszédlokk (Logopédiai taneszköz-táskás kivitel)
- NTK Rt. - Képességfejlesztő feladatok az ált. isk. 1-2 oszt.
- Öltöztető hernyócska (Macis öltöztető - 1 pár maci)
- Öltöztető hernyócska (Öltöztető macik 2-es, 25x14 cm)
- Összekötő egyensúlyozó deszkához
- Összekötő elem
- Páros egyensúlyozó golyókkal (115x25x5 cm)
- Pillangó fűző (Pillangós fűzőcske 15x14x0,5 cm)
- Pillangós fűzőcske 15x14x0,5 cm
- Pro-mag mágneses építőrudak 244 db-os
- Rakd sorba és mesélj
- Rész-egész, párosító játék - Állatos formalap 20x20 cm
- Rész-egész, párosító játék - Csíkozott formalap 20x20 cm
- Rész-egész, párosító játék - Sokszöges formalap 20x20 cm
- Rész-egész, párosító játék (Tanulói törtkészlet)
- Rész-egész, párosító játék -Törtkorong készlet mg.
- Sarokmedence
- Síkidom készlet - geometriai formák 5 mm
- Síkidom készlet - Gorm. Formák 3 mm.
- Síkidom készlet - Tangramjáték 33x22,5x5 cm
- Számolni tanulok 1. (Összeadás 20-ig; ötperces játék)
- Színes memória tábla (22x21)
- Szivacs kirakó - kisbetűk szivacsbélyegző
- Szivacs kirakó - nagybetűk szivacsbélyegző
- Szivacs kirakó - számok szivacsbélyegző
- Szivárványfejlesztő kártyacsalád + útmutató
- Szivárványos folyami kövek
- Szorzótábla
- Tapintós dominó (tapintásfejlesztő játék)
- Tapintsd és keresd EDU
- Tappancs babzsák 1 pár (Óvodai babzsák szett - formák, 8 db - 10 cm)
- Térépítő kockák feladatlapokkal (Térépítő kockák feladatlapokkal - 33 db-14x23)
- Térépítő kockák feladatlapokkal (Térépítő műanyag élváz modellek 156 db-os feladatlap nélkül)
- Thai-Chi Egyensúlyozó Deszka (egyensúlyozó csiga 53x40x6 cm)
- Tik-Tak Bumm, Junior
- Tornaszőnyeg 140x100x10 cm PTP + PVC, csúszásgátlóval
- Tornaszőnyeg 200x140x10 cm PTP + PVC, csúszásgátlóval
- Többfunkciós mászóka
- Törtek 1 (Schubitrax törtek 1.)
- Törtek 2 (Schubitrax törtek 2.)
- Történetmesélő dobókockák 6 db-os készlet
- Történetmesélő dobókockák- Óriás dominó - szórakoztató történet mesélés 40 db
- Törtes dominó (tanulói törtkészlet)
- Törtes körök (törtkorong készlet műanyagból)
- Trükkös újjak

- Turbino-fújós játék (Turbinó - fújócska)
- Tüske építőjáték 95 (Clipo tüske építőjáték - 104 db-os készlet)
- Tüskelabda pumpa nélkül (Tüskelabda 2 méret, 7 cm, 50g)
- Tüskelabda pumpa nélkül (Tüskelabda 3 méret, 8 cm, 85 g)
- Tüskelabda pumpa nélkül (Tüskelabda 4 méret, 10 cm, 165g)
- Tüskelabda pumpa nélkül (Tüskeladba 1 méret, 5 cm. 20 g)
- Tüskelabda pumpával
- Virágos fűző - Gyöngyfűző fadobozos (9 virág, 180 gyöngy, 5 fűző)

H E L Y I T A N T E R V

A nemzeti alaptantervet továbbra is a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet tartalmazza, amelyben azonban 2020. szeptember 1. napjától lényeges változások bevezetésére kerül sor.

(A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 94.§ (4) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján megjelentette a 110/2012. (VI.4.) Kormányrendeletben a Nemzeti Alaptanterv (továbbiakban NAT) kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló törvényt).

A NAT meghatározza az érvényes értékeket, műveltségképet, tudás- és tanulásértelmezést.

A NAT-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak érvényesülését a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentő, a pedagógiai munka szakaszainak sajátosságaihoz igazodóan készült **kerettantervek** biztosítják.

Az óratervben szereplő tantárgyak tananyagát és követelményeit az általános iskolai oktatás kerettantervei tartalmazzák. A kerettanterv által előírt **tananyagot** nem bővítjük további tananyaggal, a fennmaradó órákat az ismeretek **elmélyítésére** , **alkalmazására, gyakoroltatására** fordítjuk

Azon tantárgyak esetén, amelyeknek a helyi tanterv óraterve szerinti **óraszám**a magasabb, mint a kerettantervben előírt óraszám, a magasabb óraszámot szintén az ismeretek elmélyítésére , alkalmazására, gyakoroltatására fordítjuk (magyar nyelv és irodalom, matematika órák).

A **helyi tanterv** a központosan kiadott kerettanterv alapján készült. Azon **SNI-s** tanuló esetén, ahol egyéni tantervet ír elő a Bizottság, az Enyhén értelmi fogyatékos tanulók eltérő tantervét alkalmazzuk a tanórákon.

Az intézményi integrálás mind teljesebb végrehajtása érdekében a készségtárgyakat (testnevelés, vizuális kultúra, technika, ének) az egyéni tantervű tanulók a többi tanulóval együtt, egyéni differenciálással tanulják, számukra külön tanmenet ezekből a tárgyakból nem készült.

A kerettantervben szereplő két évfolyamra szóló tananyagot, követelményeket a munkaközösségek évfolyamra szólóan kidolgozták, ez alkotja iskolánk HELYI TANTERVÉT, melyet terjedelménél fogva adathordozón tároljuk az Enyhén értelmi fogyatékos tanulók eltérő tantervével együtt.

Szülői kérésre megtekinthető az iskolánkban vagy az iskolai honlapon a közzétételi listában.

Osztályozó, javító, különbözeti vizsgán a helyi tanterv követelményeiből kell felkészülnie a tanulóknak, amelyhez minden segítséget megadunk.

Az óratervekben szereplő tantárgyak oktatása az egyes osztályok számára készített **tanmenetek** alapján folyik. A tanmeneteket pedagógusaink a helyi tanterv alapján egy tanévre készítik, melynek során figyelembe veszik a következőket:

- az osztály, csoport tanulóinak képességei, felkészültsége, előzetes ismeretei
- az osztályban, csoportban alkalmazott tankönyv, tanulmányi segédlet az adott tanévre szóló tankönyvvrendelés alapján
- az oktatás és nevelés tartalmára vonatkozó egyéb előírások a pedagógiai program alapján.

Kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok

A kiemelt fejlesztési, nevelési feladatok a kulcskompetenciákra épülnek:

- Erkölcsei nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- Családi életre nevelés
- Testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Fenntarthatóság, környezettudatosság
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

A nevelési célok megvalósulása:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba
- alsó tagozaton tanítási órákon
- a felső tagozaton tanítási órákon, kiemelten osztályfőnöki órákon
- nem tanórai , egyéb foglalkozásokon

A TÁMOP 3.1.4. pályázatban kötelezően megvalósítandó tevékenységek megtartása

Az ötéves fenntartási időszakon túl is alkalmazzuk a TÁMOP során tanult módszereket, eljárásokat, jó gyakorlatokat.

1. Kompetencia alapú oktatás implementációja

- Kulcskompetencia területek:
 - „Szövegértés-szövegalkotás” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program alkalmazása
 - „Matematika” kulcskompetencia területen teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program alkalmazása
 - „Szociális-, életviteli- és környezeti” kulcskompetencia területen kompetencia alapú teljes tanórai lefedettséget biztosító kompetencia alapú oktatási program alkalmazása.
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása: Természetismeret tantárgy keretében.
- Újszerű tanulásszervezés
 - Kooperatív munka, differenciálás
 - Témahetek megszervezése tanévenként

2. IKT, IPR alkalmazása

3. Hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása (szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása)

A hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek, tanulók többségi óvodákban, iskolákban való integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazásának megvalósítása, szegregációmentes együttnevelési környezet

kialakítása. A lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni tanulási utak, komplex végig kísérési folyamatok kialakítása.

4. Adaptáció:

I. Jó gyakorlat:

Szociális kompetencia fejlesztése a szövegértés és –alkotás képességén keresztül

II. Jó gyakorlat:

Tanulásmódszertan- és gondolkodásfejlesztés tudástérképek segítségével

5. Saját innováció megvalósítása: Helyi pedagógusok négy témakört dolgoztak fel.

- Hagyományörzés, helytörténeti és múzeumpedagógiai ismeretek a dusnoki szélmalom történetének feldolgozásával
- Játékgyűjtemény
- Egészségünkért - életünkért
- Hagyományörzés a dusnoki Fonóban

6. Átfogó intézményfejlesztés

- Szemléletformálás: pedagógiai program fejlesztése, tevékenységközpontú módszerek alkalmazása
- Fenntarthatóság biztosítása
- Fejlesztések napi gyakorlattá tétele: belső műhelymunka
- Szakmai együttműködések kialakítása egyéb szolgáltatások igénybevételére, amelyek szükségesek az intézményi innováció megvalósulásához, illetve támogatja azt (színház, múzeum, könyvtár, helyi társadalom szereplőivel közös programok szervezése...)

A nevelőtestület feladata a kompetencia alapú oktatás minél szélesebb körű megvalósítása, az intézmény tanulóinak, szociokulturális sajátosságainak és az intézmény adottságainak figyelembevételével történő beépítése és alkalmazása. A

szakmai munkaközösségek feladata, hogy az új módszereket és eszközöket az intézmény minden pedagógusa megismerje és munkája során alkalmazza.

Tantervi fejlesztések elsősorban a gyerekek fejlődésének érdekét szolgálják, így minden tevékenységet annak kell alárendelni, azt kell figyelembe venni, hogy azok miként hatnak a tanulókra, gyermekekre. Ennek a szemléletnek az érvényesülése meghatározza a tananyag kiválasztást és elrendezést is.

I. AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÓRASZÁMAI

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza:

- **1-4. évfolyam: első önálló képzési szakasz**
- **5-8. évfolyam: második önálló képzési szakasz**

Alsó tagozat (1-4. évfolyam) : első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3-4. évfolyamon erőteljesebbé válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

Felső tagozat (5-8. évfolyam) : funkciója elsősorban a sikeres iskola tanuláshoz, a tanulási eredményességéhez szükséges kulcskompetenciák, készségek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása

Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei:

A csoportbontások fő célja a tehetséggondozás, felzárkóztatás biztosítása, továbbtanulás elősegítése (elsősorban matematika, magyar nyelv és irodalom tantárgyakból, ezek a felvételi tárgyak, valamint kompetenciamérésen is ezek a területek kerülnek felmérésre).

A délutáni sportfoglalkozásokon iskolánk bármely tanulója részt vehet , a mindennapos testnevelés 2 óráját is itt teljesíthetik a felső tagozatos tanulók.

Választható sportágak: atlétika, kosárlabda, futball, tömegsport.

Úszásoktatás: a 3.,4., 5., 6. évfolyamon a tankerület szervezésében a kalocsai uszodában történik.

Egyéb szakkörök szervezése a tanulók érdeklődési körének megfelelően történik (magyar és horvát énekkar, informatika, interaktív játékok alsó tagozatos tanulókna,

angol nyelvi szakkörök, természetjáró, horvát énekkar, horvát nyelvvizsgára előkészítő, továbbtanulási előkészítő 8.o.-nak magyar és matematika tantárgyakból...).

A 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben kerülnek bevezetésre az új NAT szerinti óraszámok, követelmények. A 2023/2024-es tanévtől minden évfolyamon az új NAT szerint tanulnak a tanulóink.

A közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrészt oktatása, a tanulók értékelése, minősítése során a miniszter által jóváhagyott elektronikus tanulmányi rendszerben e célra kifejlesztett program is használható.

A tantárgyat integráltan a technika tantárgy keretében oktatjuk az alsó tagozaton az éves 36 órából 4 tanórában.

A 4. évfolyamon a KRÉTA rendszerben elvégezzük a teszt kitöltést.

A felső tagozaton a közösségi nevelés éves 36 órájának keretéből 5 tanórában biztosítjuk a közlekedési ismeretek átadását minden évfolyamon.

A délutáni napközis foglalkozás keretében a tanulók gyakorolják a közlekedési ismeretek tananyagrészt.

Helyi tanterv 2023/2024-től

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv	4	3	3	3	2	3	2	2
Magyar irodalom	4	5	4	4	2	2	2	2
Matematika	5	5	4	4	4	5	4	4
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Hon-és népismeret					1			
Etika/hit-és erkölcsstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret			1	1				
Természetismeret					2	2		
Kémia							1	2
Fizika							1	1
Biológia							2	1
Földrajz							2	2
Angol nyelv				2	3	3	3	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Dráma és színház								
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés					1	1	1	1
Maximális keret:	24	24	24	25	28	28	30	30

II. NEMZETISÉGI NYELVOKTATÁS

Intézményünkben horvát nemzetiségi nyelvoktatás folyik hagyományos nyelvoktató formában. Óraszámaink az új kerettanterv szerint heti 6 órára emelkedtek. A magas óraszám miatt évről-évre csökkent a 6 órában tanulók létszáma, így sajnos a 2018/2019-es tanévben nem tudunk indítani ilyen csoportot, a tanulók heti 2 órás szakkörbe iratkoztak át. Részt vesznek továbbá a horvát énekkar munkájában. A 7. és a 8. évfolyamosoknak alapfokú nyelvvizsgára felkészítő foglalkozást is tartunk. A heti 2 óra egyéb foglalkozás keretében kerül megtartásra, ahol a tanulókat érdemjeggyel nem értékeljük. Többször a legkiválóbb tanulók jelentkeznek, így velük nagyobb tempóban lehet haladni a 6 órára tervezett tananyaggal.

Amennyiben a diákok, szülők a jövőben igénylik a nemzetiségi horvát nyelvoktatást nagyobb óraszámban, úgy intézményünk azt biztosítani fogja.

Az emberi erőforrások minisztere az alábbiakat jelentette meg a nemzetiségi oktatásról:

- általános rendelkezések
- nemzetiségi óvodai nevelés
- nemzetiségi iskolai nevelés- oktatás, időkeret
- kérelem, nyilatkozat a horvát nyelvre történő beiratkozáshoz
- az óvodai nevelésről
- **a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás feladatai:**

I.RÉSZ

I/I. rész: Általános feladatok

I/II.: A nemzetiségi nevelés-oktatás fejlesztési feladatai

- **anyanyelv és irodalom**
- **nemzetiségi népismeret**

II.RÉSZ

II/D. HORVÁT NEMZETISÉGI NEVELÉS-OKTATÁS

- 1.1 Anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi oktatási forma
- **1.2. Nyelvoktató és kiegészítő nemzetiségi oktatási forma**

A kerettanterv alapján elkészült helyi tanterv adathordozón található.

A **2013/2014-es tanévtől** kezdődően a **nemzetiségi nyelvoktatás felmenő rendszerben** a következőképpen folytatódott:

az első, valamint az ötödik évfolyamon a 2013/2014-es tanévben **6 óra a kötelező**, amelyből 5 óra horvát óra, 1 óra nemzetiségi nyelven tartott népismeret, melyet külön értékeltünk szövegesen, a naplóban is külön sorsámoztuk.

A beiratkozáskor a Magyar Közlöny (2103.évi 35.szám) által megjelentetett űrlapot kell kitölteni, melyre határozatot kap a szülő az iskola igazgatójától.

A horvát nyelv tanítása elsősorban a gyakorlati nyelvi készségek elsajátítását, és a horvát nyelven való szóbeli és írásbeli alapvető kommunikációs képességek fejlesztését szolgálja.

Célunk, hogy a horvát nyelvet tanulók a 8. évfolyam végén hétköznapi helyzetekben (fogyasztói és turisztikai) legyenek képesek a kommunikációra.

Ébredjen fel érdeklődésük az anyaország élete és kultúrája iránt.

Iskolánk minden tanulója – életkorának megfelelő szinten ismerje meg:

- községünk nemzetiségi értékeit: dal, játékok, zene, művészeti alkotások, ismerje népszokásait és hagyományait;
- gyűjtőmunkával járuljon hozzá ezek megőrzéséhez; maga is alkosson ilyeneket, kreatív munkáját tükrözze környezete is.

Mindezekkel toleranciára, a másság elfogadására és megbecsülésére nevelünk. Térségi elhelyezkedésünk következtében a horvát nyelv tanítása fontos feladat, ennek

ismeretében és használatával felnőtt korukban eredményesebben kapcsolódhatnak be déli szomszédunk gazdasági, kulturális életébe.

A nemzeti etnikai kisebbséghez **nem** tartozó tanulók részére a településen élő nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését a hon- és népismeret tantárgy keretében , valamint osztályfőnöki órákon biztosítjuk.

Nemzetiségi horvát nyelv oktatásának irányelve

Fejlesztési követelmények 1-4. évfolyamig

Beszédértés, beszédkészség

Meg kell alapozni a tanulók nyelvi magabiztosságát, merjenek az adott nyelven megszólalni, fokozatosan növekedjen beszédbátorságuk és önbizalmuk. Értsék meg és tudják követni a tanár egyszerű utasításait. Gyakoroltatás után tudjanak egyszerű módon kérdezni, válaszolni, információt adni, kérni valós beszédhelyzetekben. Nagyon fontos, hogy képessé váljanak hallás utáni értési feladatok megoldására. Megértési problémák esetén tudjanak segítséget kérni. Meg kell tanulniuk és el kell tudniuk mondani emlékezetből néhány dalt, mondókát, verset az adott nyelven.

Olvasásértési készség

Fel kell kelteni a tanulók érdeklődését népcsoportjuk kultúrája iránt. Fontos, hogy ismerjék fel és értsék a leírt ismert szavakat, kifejezéseket. A megértést cselekvéssel, szóban vagy Írásban jelezzék vissza. El kell érni, hogy legyenek képesek az adott nyelven szöveg felolvasására életkoruknak megfelelően. Képessé kell tenni őket arra, hogy tudjanak szövegből egyszerűen információkat kiemelni. Gyakorlatot szereznek először látott, ismert nyelvi elemekből álló szöveg néma olvasással való megértésében. Írásbeli készség

Folyamatos gyakoroltatással képesek a tanulók adott nyelven egyszerű szöveg lemásolására és tollbamondás utáni helyes leírásra. Az írás automatizálásával képesek egyszerű, tényszerű információkat írni az adott nyelven. Az írás eszközként való alkalmazása révén képesek minta alapján több mondatból álló, összefüggő szöveget írni (párbeszéd, üzenet, üdvözlő képeslap, bemutatkozása).

Célok és feladatok 5-8. évfolyamon

Alapvető feladat a tanuló beszéd- és írásos kommunikációjának elősegítése és továbbfejlesztése. Kifejezetten fontos a tanuló azon képességének fejlesztése, amelyek

nélkülözhetetlenek a nyelvtanulásban, a nyelvi készségek fejlesztésében. Kiemelkedő feladat a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése meghatározott témájú irányított és szabad fogalmazásokkal. Fel kell készíteni a tanulókat arra, hogy gondolataikat, véleményüket, az információkat minél egyszerűbben és világosabban fejezzék ki (a beszédhelyzetnek megfelelően).

Képessé kell tenni a tanulókat arra, hogy az olvasottak elmondása során ragaszkodjanak a kronológiai, logikai rendhez, tudjanak szépen, folyamatosan és pontosan beszélni. Érzelmi, esztétikai és etikai élményeik gyarapításával, ismereteik fejlesztésével segíteni kell őket személyiségük kibontakoztatásában. Grammatikai rendszerek és funkciók tudatosítása révén meg kell alapozni tudatos nyelvhasználatukat.

Fejlesztési követelmények 5-8. évfolyamon

Beszédértés, beszéd-készség

A tanuló tudja használnia a kisebbség nyelvét hétköznapi kommunikációs helyzetben. Legyen képes mondanivalóját a tartalomnak megfelelő formába megfogalmazni, beszélgetést kezdeményezni és fenntartani, élményeiről beszámolni, információkat kérni és adni.

Olvasásértési készség

Tudjon a tanuló nyelvileg összetettebb szöveget is megérteni, feldolgozni (tanórán tanári segítséggel, illetve házi olvasmányként). Ismerjen meg néhány irodalmi alkotást (verset, novellát, elbeszélést, regényt) az adott népcsoport kultúrájából. Legyen képes a tanultak köréből bármely típusú szöveget kifejezően felolvasni (megfelelő hangsúlyokkal, a szöveg lényegének visszaadásával).

Írásbeli készség

Legyen képes a tanuló az adott nyelv alapvető nyelvi és nyelvhelyességi törvényszerűségeinek alkalmazására. Tudjon összehasonlítást tenni a magyar és a

kisebbség nyelve között. Az adott nép kultúrájáról szóló alkotásokon keresztül ismerje meg annak a népnek szellemiségét, a kétnyelvűség előnyeit. Legyen képes tudásszintjének megfelelően egyszerűbb szövegek fordítását megoldani. Legyen képes visszaadni írásban is egy-egy irodalmi alkotás lényegét, mondanivalóját.

III. MINDENNAPOS TESTEDZÉS, MINDENNAPOS TESTNEVELÉS

Az Nkt. 27.§ (11) bekezdése értelmében 2012 szeptemberétől a mindennapos testnevelés felmenő rendszerben került bevezetésre.

A hat órás nemzetiségi nyelvoktatás miatt a korábbi években az iskola tanulói számára a mindennapos testnevelést az alábbi foglalkozások biztosították:

- a heti három testnevelés óra,
- az iskolai sportkör különféle sportágakban szervezett foglalkozásai.

A 2018/2019-es tanévben csak horvát szakköri csoport indult, így a 2019/2020-as tanévtől az **öt testnevelés** órát az alábbiak szerint szervezzük meg:

- alsó tagozaton heti 5 óra órarendbe építve
- felső tagozaton az öt testnevelés óra közül három órarendbe építve, kettő óra tömegsport keretében, délutáni , egyéb foglalkozáson teljesíthető.

E **két óra** esetén lehetőség van arra, hogy úszást, lovaglást, néptáncot, illetve minden olyan egyéb mozgásformát (közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás...) oktassunk, amely a helyi adottságokhoz igazodik, s melyeket a NAT Testnevelés és sport műveltségterülete tartalmaz.

További lehetőség is adott még az Nkt. által a heti két tanítási óra kiváltására olyan esetben, ha a tanuló vagy az iskolai sportkörben, vagy valamely egyesületben versenyszerűen sportol vagy amatőr sportolói szerződés alapján jár edzésekre. Ha a tanuló a fent jelzetteknek megfelel, a részvétel a megfelelő módon dokumentált, heti két óra testnevelés óra ilyen foglalkozással kiváltható.

IV. A TANKÖNYVEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok kompetencia alapú tankönyveket alkalmaznak. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: testnevelés, technika, rajz.
2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve, ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
3. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.
4. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
 - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!
 - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
 - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

Helyi tankönyvellátás megszervezése, térítésmentes tankönyvek biztosítása:

Lásd 3-as számú melléklet.

V. A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

1. A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a Minisztérium által kiadott kerettantervekben "A továbbhaladás feltételei" c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból sikeresen teljesítette.
2. A nevelők a követelmények teljesítését a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
3. Ha a tanuló a második-nyolcadik évfolyamon tanév végén egy, kettő vagy három tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban **javító vizsgát** tehet. Ha **háromnál több tárgyból szerez elégtelen osztályzatot**, az új törvényi előírásoknak megfelelően évismétlésre kötelezett (20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet , 64.§ 7.pont). **Pótló vizsgán** abban az esetben vehet részt a tanuló, ha számára fel nem róható okból volt távol.
4. A második-nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból **osztályozó vizsgát** kell tennie ha:
 - az iskola intézményvezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
 - az iskola intézményvezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
 - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
 - magántanuló volt.

Az osztályozó vizsga anyagát a szaktanárok állítják össze.

5. Az **első évfolyamon** a törvény előírásának megfelelően a tanuló csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Az NKT.57.§ (1) alapján:”Az iskola igazgatója a szülő kérésére **legfeljebb** egy alkalommal engedélyezheti az iskola **első** évfolyamának megismétlését akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeit sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.”

A szülő kérésére az iskola **magasabb évfolyama** is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

Az osztályozó, különbözeti, pótló- és javítóvizsga részletei

(A vizsgákat a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet szabályozza alapvetően.):

Osztályozó, javító, különbözeti vizsgán a helyi tanterv követelményeiből kell felkészülnie a tanulóknak, amelyhez minden segítséget megadunk.

Az intézményvezető a különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot jelöl ki a vizsgát megelőző három hónapon belül. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatjuk.

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. **A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.**

Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az intézményvezető, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője a vizsgázó - kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő - írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

A tanulmányok alatti vizsga tartalmi követelményei megegyeznek a helyi tantárgyi tantervben adott tanévre meghatározott követelményekkel. A vizsgák

minimum **hatvanperces írásbeli és maximum tizenötperces szóbeli részből** állnak.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább **háromtagú vizsgabizottság** előtt kell tenni. A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait az intézményvezető bízta meg. Kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az *Nkt. 3. melléklete* szerint taníthatja.

A vizsgabizottság elnöke – aki feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja – felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

a) meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,

b) vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,

c) átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,

d) a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az intézményvezető készíti elő. Ő felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.

VI. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI

1. Iskolánk a beiskolázási körzetéből – melyet a kormányhivatal határoz meg – minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.
2. Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét **augusztus 31.** napjáig betöltse.
3. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor az alábbi dokumentumok szükségesek:
 - a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító, a lakcímet igazoló hatósági igazolvány,
 - 0az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás .

Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás lehet :

- óvodai szakvélemény,
 - nevelési tanácsadás keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény,
 - sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleménye.
4. A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt,
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.
 5. A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – **különbözeti vizsgát** kell tennie azokból a tárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely

tantárgyból a vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból megismételheti. **Egyéni segítségnyújtással, türelmi idő** biztosításával segítjük a tanulót Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni.

6. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola intézményvezetője dönt a tankerület-vezető véleményének kikérésével.

VII. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

A 2018/2019-es tanévtől az osztálynapló helyett a Kréta tanulmányi rendszert alkalmazzuk. A szülőknek hozzáférési lehetősége van az iskola honlapján keresztül, nyomon követhetik a tanulókkal kapcsolatos érdemjegyeket, bejegyzéseket. Szükség esetén a rendszergazda segítségét lehet kérni.

1. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az értékelés funkciói:

- A tanárt tájékoztatja munkája eredményeiről,
- A tanulót tájékoztatja a tanulásban elért eredményeiről,
- A szülők informálása,
- Mintát ad az értékelés módjára,
- Alakítja a közösség mércéjét,
- Szelektál,
- Motivál,
- Minősít.

Az értékelés formái:

- helyzetfeltárás – diagnosztikus,
- a tanulási folyamat segítése – formatív,
- lezárás, minősítés – szummatív értékelés.

Az értékelés szabályozása:

- Mind az évközi, mind a félévi, illetve év végi osztályzatnak tükröznie kell a tanuló teljesítményét. A félévi, illetve év végi osztályzatnak szinkronban kell lennie az év közben beírt érdemjegyekkel. Amennyiben a szaktanár által javasolt osztályzat a diák kárára jelentősen (legalább 5

tizeddel) eltér, az év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felszólítja a szaktanárt döntése indoklására. Ha a nevelőtestület az indoklást nem tartja elfogadhatónak, a szaktanár által javasolt osztályzatot a diák javára megváltoztathatja.

- Legkésőbb minden hét első tanítási napjáig be kell vezetni a Kréta rendszerbe minden, az előző hétenadott érdemjegyet.
- Félévenként legalább 3 érdemjegy adása –a heti 1-2 órás tantárgyak esetén- szükséges a félévi, illetve az év végi osztályzat megállapításához azzal a megszorítással, hogy a félévi, illetve az év végi zárás előtt 1 hónappal legalább két érdemjegynek kell abban a félévben. Azoknál a tantárgyaknál, ahol heti 3-5 óra van, az érdemjegyek száma 3-nál több legyen.
- **Év végén az egész éves teljesítményt kell értékelni.**
- A pedagógus az adott tantárgynál félévkor és év végén nem köteles a matematikai kerekítés szabályát alkalmazni. A tanulók év közti munkája is beleszámít a tanuló értékelésébe.
- A témazáró dolgozatokat az osztálynak illetve a csoportnak legalább egy héttel korábban be kell jelenteni, és legkésőbb két héten belül kijavítva és értékelve vissza kell adni. A kijavított témazáró dolgozatokat a szaktanár összegyűjti és tanév végén leadja. Egy napon legfeljebb két témazáró dolgozat írátható. A Krétában a témazáró dolgozat súlyozása 200%, azaz kétszeresen számít bele a félévi, év végi értékelésbe.
- A szülők az osztályzatokról a Kréta rendszerben tájékozódhatnak.
- Az osztályzat nem lehet fegyelmezési eszköz.
- Jeles az a tanuló, akinek az átlaga 4,75 vagy az felett.

2. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

3. A nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik.

Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.

4. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül - minden tanulónak lehetőség szerint legalább egyszer kell felelnie szóban.

5. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

6. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:

- **Az első évfolyamon, valamint a második évfolyamon az első félévben minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk**

A szöveges értékelés lényege:

- az értékelés a gyerekekért, s elsősorban a szülőknek szóljon
- alakítsa a helyes önértékelést, segítse a reális önismeretet
- nyitott legyen, amely nem ítéletet alkot, hanem tükröt tart
- a gyerek lehessen aktív részese saját fejlődésének
- a szülő és a pedagógus közösen gondolkodhasson a gyerek fejlődéséről.

A szöveges értékeléssel kapcsolatos elvi követelmények:

- minősítés központúság helyett fejlesztő központúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- legyen összhang a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kidolgozott értékelési koncepció között
- jellemezze a gyakorlatot a rendszeres és folyamatos értékelés
- személyre szóló és ösztönző legyen
- a tanítási, tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni
- konkrét, egyénre szabott, javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját, legyen közérthető mind a szülő mind a gyerek számára.

A szöveges értékelés tartalmi megoldásai:

Ki lehet választani az aktuális szempontot az osztály vagy az adott gyerek szempontjából.

1. Szociális fejlettség:

- konfliktuskezelés
- felelősségtudat
- kezdeményezőkészség
- a szokásrendhez való viszonya
- önértékelése (az előkészítő időszak végeztével)

2. A tanulás értékeléséhez általában:

- a munkavégzés rendezettsége
- munkafegyelem
- felszerelés
- a házi feladat megléte
- az odafigyelés, összpontosítás
- önállóság
- a segítségkérés és adás
- az együttműködés
- érdeklődés

- az aktivitás, munkatempó
- hatékonyság

Mérések, értékelések az első osztályban:

Az iskolába lépő gyermekek között nagyok a fejlődésbeli különbségek:

Az értelmi fejlettséget, illetve a szociális fejlettséget tekintve. Annak érdekében, hogy ezek a fázisbeli különbségek csökkenjenek időről – időre kívánatos tudni, hogy egy-egy területen ki hol tart a fejlődésben.

Decemberig a tanulók alapkészségei közül a következőket mérjük:

1. Szociális motívumok és készségek
2. Beszédhang hallás
3. Írásmozgás koordináció
4. Relációszókincs
5. Elemi számolási ismeretek

Mérésekhez feladatsorok:

A diagnosztikus fejlődésvizsgálati rendszer 4-9 éveseknek

Óvodai iskolaérettségi vizsgálatok

DIFER feladatsorok segítségével végezzük el.

A felmérések eredménye útmutatást ad az előkészítő időszak feladatainak megtervezéséhez. A mérések eredményéről a tájékoztató csak az osztályban tanító pedagógus számára készül, a szülő erről nem kap értesítést, értékelést.

Félévi értékelés:

Tájékoztató füzetbe a törvényi előírás szerint:

Kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és felzárkóztatásra javasolt

Magatartás és szorgalom előzetes szempontok alapján meghatározott norma szerinti értékelés.

Tanév végén:

Munkaközösségünk a szöveges értékelés műfajai közül tanév végén az előre meghatározott, nyomtatott skála szerinti értékelési formát választotta. Ennél a formánál a tantárgyak, szociális kompetenciák mellett általában négy-öt értékelési kategória áll. A minisztérium által szabályozott rendszer alkalmazásával, a KRÉTA rendszerben (személyiségi, adatvédelmi, biztonsági követelmények megtartásával), egyénre szabottan elektronikus úton készítjük el.

A tanulók tudását kategóriák kritériumrendszere, tartalma

Kiválóan megfelelt :

- Ha a helyi tantervnek a továbbfejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységeket, ismereteket elsajátította.
- Azokon felül kimagaslóan sok többlet feladatot végez, vagy versenyen való sikeres szerepléssel számot adott a tantárgyhoz kapcsolódó lehetőségekről, érdeklődése az iskolán kívüli tananyagra is kiterjed.
- Adott területeken a gondolkodása, tanult ismeretei kimagaslóak a vele egykorúakhoz képest.
- Életkori sajátosságainak megfelelően önálló feladatmegoldásra képes – önellenőrzése pontos.
- Önértékelése jó
- Kötelességtudata magas fokú
- Munkatempója állandó, egyenletes, mindig figyel
- Igényli tudása bővítését, ésszerűen szervezi meg a munkáját
- Fegyelmezett, megbízható, segítőkész
- Hatása a közösségre pozitív

Jól megfelelt :

- Ha a helyi tantervnek a továbbfejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységeket, ismereteket elsajátította.

- Kitartó, folyamatos felkészülésről tesz tanúbizonyságot.
- Figyel az órákon, ösztönző hatásokra lelkiismeretesen dolgozik.
- Önálló feladatmegoldásra kevés nevelői segítséget kér
- Munkatempója, önellenőrzése, önértékelése jó
- Tanulmányi munkájában figyelmes, de érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül-
- Az elsajátított ismereteket képes összefüggéseiben megérteni, gyakorlatban alkalmazni.

Megfelelt :

- Ha a helyi tantervnek a továbbfejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységeket, ismereteket hiányosan sajátította el.
- Tanulmányi munkája ingadozó, változékony.
- Önálló feladatvégzése hiányos.
- Sok nevelői segítséget kér vagy kizárólag csak azzal képes dolgozni.
- A tanultak számonkérésekor csak nevelői segítséggel, kérdésekre tud válaszolni
- A tananyag összefüggéseit nem látja át, gondolkodása, feladatmegoldása önállótlán

Felzárkóztatásra szorul :

- Ha a helyi tantervben a tovább fejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységet, ismereteket nem tudta elsajátítani.
- Az elsajátított ismeretekről számonkéréskor még hathatós segítséggel sem tud számot adni.
- Figyelmetlenül dolgozik és megbízhatatlan.
- Érdektelenség jellemzi.
- Önellenőrzése gyenge fokú vagy képtelen rá.

SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS MONDATBANK 1. OSZTÁLY TANÉV VÉGE

Magatartás

Társas kapcsolataiban segítőkész.
Társas kapcsolataiban együttműködő.
Társas kapcsolataiban türelmes.
Társas kapcsolataiban közömbös.
Társas kapcsolataiban türelmetlen.
Társas kapcsolataiban durva.
Felnőttekhez való viszonyában együttműködő.
Felnőttekhez való viszonyában udvarias.
Felnőttekhez való viszonyában segítőkész.
Felnőttekhez való viszonyában viselkedése gyakran kifogásolható.
Tanórán aktív.
Tanórán fegyelmezett.
Tanórán együttműködő.
Tanórán passzív.
Tanórán fegyelmeztelen.
Tanórán rendbontó.
Tanórán kívül együttműködő.
Tanórán kívül fegyelmezett.
Tanórán kívül fegyelmeztelen.
Tanórán kívül rendbontó.

Szorgalom

Tanuláshoz való viszonya aktív.
Tanuláshoz való viszonya érdeklődő.
Tanuláshoz való viszonya kötelességtudó.
Tanuláshoz való viszonya felületes.
Tanuláshoz való viszonya érdektelen.
Tanuláshoz való viszonya hanyag.
A tanulásban önálló.
A tanulásban kitartó.
A tanulásban néha segítségre szorul.
A tanulásban önállótlan.
Házi feladatát elkészíti.
Házi feladatát alkalmanként elfelejti.
Házi feladatát gyakran nem készíti el.
Felszerelése hiánytalan.
Felszerelése néha hiányos.
Felszerelése gyakran hiányos.

Magyar irodalom

Betűismerete biztos.
Betűismerete kevésbé biztos.
Betűismerete bizonytalan. Téveszti a betűket.
Hangos olvasása folyamatos.
Hangos olvasása szavanként olvasó.

Hangos olvasása szótagoló.

Hangos olvasása szavakat betűző.

A szó és mondathatárokat nem mindig tartja.

A szó és mondathatárokat nem tartja. Gyakori hibái:

Szövegértése pontos, a szöveghez kapcsolódó feladatokat önállóan megoldja.

Szövegértése megfelelő, a szöveghez kapcsolódó feladatokat kis segítséggel tudja megoldani.

Szövegértése bizonytalan, a szöveghez kapcsolódó feladatokat csak segítséggel tudja megoldani.

Szövegértése hibás.

Memoritert kifejezően, pontosan ad elő.

Memoritert kevés hibával ad elő.

Magyar nyelv

Betűi és betűkapcsolásai szabályosak.

Betűi és betűkapcsolásai kevésbé szabályosak.

Betűi és betűkapcsolásai hibásak.

Írásképe igényes.

Írásképe kevésbé igényes.

Írásképe igénytelen.

Írástempója lendületes.

Írástempója megfelelő.

Írástempója lassú.

Írottról írottra döntően hibátlanul másol.

Írottról írottra kevés hibával másol.

Írottról írottra sok hibával másol.

Nyomtatottról írottra döntően hibátlanul másol.

Nyomtatottról írottra kevés hibával másol.

Nyomtatottról írottra sok hibával másol.

Tollbamondás után döntően hibátlanul ír.

Tollbamondás után kevés hibával ír.

Tollbamondás után sok hibával ír.

Emlékezetből döntően hibátlanul ír.

Emlékezetből kevés hibával ír.

Emlékezetből sok hibával ír.

Matematika

Számfogalma kialakult.

Számfogalma kevésbé kialakult.

Számfogalma kialakulatlan.

A relációkat felismeri.

A relációkat általában felismeri.

A relációkat segítséggel ismeri fel.

A relációkat nem ismeri fel.

Összeadásokat hibátlanul old meg.

Összeadásokat kevés hibával old meg.

Összeadásokat sok hibával old meg.

Kivonásokat hibátlanul old meg.

Kivonásokat kevés hibával old meg.
Kivonásokat sok hibával old meg.
A sorozatok szabályát önállóan felismeri, folytatja.
A sorozatok szabályát nem ismeri fel.
Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.
Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.
Adott szabályú sorozatot nem folytat.
Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.
Szöveges feladatokat sok hibával old meg.
Logikai gondolkodása kiváló.
Logikai gondolkodása jó.
Logikai gondolkodása megfelelő.
Logikai gondolkodása gyenge.

Környezetismeret

A természet jelenségei iránt érdeklődő.
A természet jelenségei iránt érdeklődése felkelthető.
A természet jelenségei iránt nem mutat érdeklődést.
Tájékozottsága átlagon felüli.
Tájékozottsága korának megfelelő.
Tájékozottsága hiányos.
Megfigyelései pontosak.
Megfigyelései felületesek.
Megfigyelései pontatlanok.
Tapasztalatait önállóan fogalmazza meg.
Tapasztalatait segítséggel fogalmazza meg.
A tanultakról kiemelkedő a tudása.
A tanultakról biztos a tudása.
A tanultakról hiányosak az ismeretei.
Szokásrendje környezetével szemben igényes.
Szokásrendje környezetével szemben kevésbé igényes.
Szokásrendje környezetével szemben igénytelen.

Vizuális kultúra

A festés- rajzolás iránti érdeklődése kiemelkedő.
A festés- rajzolás iránti érdeklődése megfelelő.
A festés- rajzolás iránti érdeklődése mérsékelt.
Munkáin változatosan használja a színeket.
Munkáin sajátosan használja a színeket.
Munkáin visszafogottan használja a színeket.
Eszközhasználata kiemelkedő.
Eszközhasználata jó.
Eszközhasználata megfelelő.
Eszközhasználata bátortalan.
A rajzfelületet megfelelően használja.
A rajzfelületet bátortalanul használja.

A rajzfelületet aránytalanul használja.
Kreativitása: aktív, tele van ötlettel.
Kreativitása: inkább az utasításokat követi.
Ábrázolása, képi megjelenítése: esztétikus.
Ábrázolása, képi megjelenítése: jó.
Ábrázolása, képi megjelenítése: kidolgozatlan.
Munkavégzése igényes, befejezett.
Munkavégzése felületes, befejezetlen.

Életvitel és gyakorlat

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.
A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.
A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.
Kézügyessége kiemelkedő.
Kézügyessége jó.
Kézügyessége megfelelő.
Kézügyessége fejlesztésre szorul.
A munkadarabokat képes önállóan elkészíteni.
A munkadarabokat csak segítséggel képes elkészíteni.
Munkadarabjai igényesek.
Munkadarabjai megfelelőek.
Munkadarabjai gyakran pontatlanok.
Az eszközöket jól használja.
Az eszközöket biztonságosan használja.
Az eszközöket megfelelően használja.
Az eszközöket bátortalanul használja.

Ének-zene

A dalokat önállóan énekli.
A dalokat szívesen énekli.
A dalokat segítséggel énekli.
A dalokat csak csoportban énekli.
A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.
A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.
A tanult ritmusértékeket nem ismeri.
A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.
A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.
A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.
Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.
Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.
Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.
A tanult gyermekjátékokban szívesen vesz részt.
A tanult gyermekjátékokban csak biztatásra vesz részt.

Testnevelés és sport

Órai tevékenysége aktív.

Órai tevékenysége biztatásra aktív.
Órai tevékenysége változó.
Órai tevékenysége passzív.
Órai tevékenysége rendbontó.
Mozgása harmonikus.
Mozgása megfelelő.
Mozgása fejlesztésre szorul.
A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.
A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.
A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.
A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.
A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.
A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.
Labdakezelése kiemelkedő.
Labdakezelése biztos.
Labdakezelése megfelelő.
Labdakezelése bizonytalan.

Etika/Hit- és erkölcsstan

A tanuló részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.
A tanuló részvétele az órai munkában részben együttműködő.
A tanuló részvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.
A tanuló részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.
A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni az
A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik képes al
A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik.
A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feld
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzeti feladatokkal.

Nem szöveges értékelés:

- A második évfolyamon a második félévben, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét **év közben** minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
 - Az első évfolyamon **félévkor és év végén**, valamint a második évfolyamon **félévkor** a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
 - KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
 - JÓL TELJESÍTETT
 - MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
 - FELZÁRKÓZTATÁSRA SZORUL
 - A második évfolyamon **év végén**, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon **félévkor és év végén** a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.
7. A második évfolyamon az év végi , a harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi és az év végi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
8. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: ***jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).***
9. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti a Kréta rendszeren keresztül (vagy az értesítő könyvön keresztül, erre a 2020/2021-es tanévtől csak az alsó tagozaton kerül sor. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök rendszeresen ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.)

10. A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását általában a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők, de ezektől a százalékos határoktól a pedagógus eltérhet.

<u>Teljesítmény</u>	<u>Érdemjegy</u>
0-30 %:	elégtelen (1)
31-50 %:	elégséges (2)
51-75 %:	közepes (3)
76-90 %:	jó (4)
91-100 %:	jeles (5)

11. A második évfolyamon az év végi bizonyítványban, illetve a harmadik-nyolcadik évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények érdemjeggyel kerülnek minősítésre:

- második-negyedik évfolyamon: *magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret, horvát nyelv, ének-zene, rajz, technika, testnevelés , negyedik évfolyamon idegen nyelv*
- ötödik évfolyamon: *magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, horvát nyelv, matematika, informatika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, hon-és népismeret*
- hatodik évfolyamon: *magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, horvát nyelv, matematika, informatika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés,*

- hetedik évfolyamon: *magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, horvát nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés,*
- nyolcadik évfolyamon: *magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, horvát nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés.*

A felmenő rendszerben bevezetett erkölcsstan, 2017. szeptember 1-jétől etika (illetve a helyette választható hit - és erkölcsstan), az ember- és társadalomismeret, valamint a horvát hon-és népismeret értékelése a tanuló teljesítményétől függően:

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT (jeles)
- JÓL TELJESÍTETT (jó)
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT (közepes)

12.A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

13.A tanulók magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

14.Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;

- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeresen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

c) **Változó (3)** az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

d) **Rossz (2)** az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;

- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

15.A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

16.A tanulók szorgalmát az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli. A tanulók szorgalmát a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti.

A tanulók szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

17.Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;

- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) **Változó (3)** az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

18. Azt a tanulót, aki képességihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesítheti.

19. Az iskolai jutalmazás formái.

a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

- c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő, jeles eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben, oklevélben, könyvjutalomban részesülnek.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

20. Azt a tanulót, aki:

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének fegyelmi intézkedésben lehet részesíteni.

21. Az iskolai fegyelmi intézkedések formái:

- szaktanári intés, megrovás, figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés, megrovás, figyelmeztetés
- igazgatói intés, megrovás, figyelmeztetés
- tantestületi intés, megrovás, figyelmeztetés .

A fegyelmi intézkedések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

Ha a tanuló a kötelességeit **vétkenesen és súlyosan** megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető, melyek a fentiekén túlmenően a következők:

- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba, vagy iskolába
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából

A 20/2012.(VIII.) EMMI rendelet 53.§. szerint a fegyelmi eljárást **egyeztető eljárás** előzheti meg.

A fegyelmi eljárás, az egyeztető eljárás részletes szabályait az SZMSZ tartalmazza.

22. A fegyelmi intézkedést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

23. Témahét, projekt értékelése:

- tanulói önértékelés
- csoporton belüli értékelés
- csoportok egymás közötti értékelése
- pedagógus értékelése: egyéni, csoportos munka értékelése

Elsősorban szövegesen értékeljük a tanulók, csoportok munkáját (ugyanis több tantárggyal van kapcsolatban a tanulók által végzett munka). Az értékelés által fő célunk, hogy a tanulók pozitív élményeket szerezzenek az értékelés során.

A szöveges értékelés módja: önértékelő lap, elégedettségi teszt, tudásmérő teszt...

A szöveges értékelés minden tanítási órán az óra több fázisában történik, majd a témahetek, projektek zárásakor átfogó értékelésre kerül sor.

SNI tanulók értékelése, egyes tantárgyak, tantárgyrészek alóli felmentése:

Arra törekszünk, hogy az SNI tanulóknak a képességeikhez mérten állítsuk össze az írásbeli dolgozatokat. A tanulók önmagukhoz mért fejlődését értékeljük!

Az iskola igazgatója mentesítheti a tanulókat bizonyos tantárgyak, tantárgyrészek értékelése alól a Szakértő Bizottság szakvéleménye alapján.

Lásd 5. számú mellékletben!

VIII. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT HÁZI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni, melyeket két héten belül ki kell javítani.

Felsős tanulók házi feladatáról:

Házi feladat csak a pedagógus által feldolgozott anyagra vonatkozhat, új ismeretekre nem.

Új ismeretekből rendszerező vázlat készítését nem lehet kérni a tanulóktól. A házi feladat szóbeli és írásbeli részből áll.

Tartalma megfelel a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek, a készségek fejlesztésére is irányul.

Kutatómunkát igénylő házi feladatok, melyeknek megoldásához a tankönyveken kívül szakkönyvek, esetleg Internet-hozzáférhetőség szükséges, csak szorgalmi feladatként adhatók fel.

Kivételt képeznek azok a házi feladatok, melyek elvégzéséhez az iskola könyvtárában gyorsan és könnyen hozzáférhető szakirodalom található.

A házi feladatok a differenciált munkára is lehetőséget adnak, melyben a tanulói képességek különbözőségét is figyelembe vesszük. Így lehetőséget biztosítva a felzárkóztatásra és képességek minél eredményesebb fejlesztésére.

Alsós tanulók házi feladatáról:

Az **anyanyelvi és irodalmi** nevelés alapvető célja és feladata a jövőendő tanulmányokhoz szükséges, és a felnőtt életben használandó olvasni és írni tudás megalapozása, továbbfejlesztése. Az ismeretek begyakorlására az iskolai keretek szabnak határt, ezért szükséges és elengedhetetlen az otthoni házi feladatok adása.

A tanulók életkori sajátosságait mindenkor figyelembe vesszük, így a memoriterek (versek, szövegrészek, idézetek) megtanulására a feladástól számítva 1 hét áll a tanulók rendelkezésére. Kiszámolók, nyelvtörők, rövidebb versikék 2-3 nap múlva számon kérhetők.

A differenciálás során a jobb képességű tanulóknak lehetővé tesszük előbb, ill. saját tempójuknak megfelelően adják vissza a tanultakat. Vannak szabályok, melyek megtanulása nélkül nem lehet továbbhaladni, ezeket természetesen óráról – órára folyamatában kell megtanulni. A tananyaghoz kapcsolódó gyakorló feladatok, melyek rendszerint írásbeliek, napi rendszerességűek.

Analóg feladatokból több adható, míg a gondolkodtató, logikailag bonyolultabbakból kevesebb. A fejlesztést, tehetséggondozást egyéni, szorgalmi feladatok adásával oldjuk meg.

Az 1.o.-ban az írásbeli házi feladatok tantárgyanként 4-5 sornál nem hosszabbak, mennyisége később sem haladhatja meg a fél oldalt.

A szülői túlgyakoroltatás mennyiségét kellene csökkenteni.

A tanulók fejlődését és életkorát tekintve először a rajzos és színezős, összekötős feladatok vannak túlsúlyban, ezt később fokozatosan váltja fel az írásbeliség, de nem teljesen megszüntetve azt.

Az értelmes beszéd, az értő olvasás és a helyesírás készségének kialakítása és fejlesztése, valamint a kommunikációs készség kialakítása a célunk. Ehhez azonban az iskolai olvasmányokat otthon is olvasni kell, hangosan. A hosszabb történeteket két részletben dolgozzuk fel vagy otthoni olvasásra 3-szor ajánljuk. Általános hosszúságú műveket 5-ször ajánljuk elolvasni. A gyengébb képességű tanulónak az olvasmány egy-egy kijelölt részét kell begyakorolniuk.

Matematikából a szorzó és a bennfoglaló táblákat az előkészítés folyamán szinte már megtanulják a gyerekek, a folyamatos ismétlés és gyakorlás a bevésést teszi mélyebbé, ezért kérjük otthoni gyakorlását szóban és írásban egyaránt

.

A pedagógusok figyelnek a szóbeliség és írásbeliség megfelelő arányára. Iskolai rendezvények esetén kevesebb a házi feladatok mennyisége, esetenként el is hagyható. Hétvégén és az őszi, téli, tavaszi szünetben sem kapnak több házi feladatot a szokásosnál.

A **témahetek, projektek** idején a házi feladat leginkább gyűjtő, kutató munkából áll, amelyhez biztosítjuk iskolánkban az internet használatát az informatika teremben, valamint az iskola könyvtárában.

Az otthoni kutatómunkánál figyelembe vesszük a tanulók lehetőségeit. Amennyiben nem rendelkeznek internetkapcsolattal, nem kérhető számon az adott kutatómunka.

IX. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon. Az Nkt. tartalmazza a méréssel kapcsolatban a fő szabályokat.
2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és meghatározzák az adott tanulók fizikai fittségi szintjének további fejlesztéséhez szükséges intézkedéseket.
3. Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (a továbbiakban NETFIT) a tanulók fizikai fittségi mérésének adatait rögzítő informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer. A mindenkori tanév rendjéről szóló meghatározott mérési időszakban a testnevelést tanító tanároknak kell elvégezni a felső tagozaton a méréseket. A NETFIT rendszerbe azonosításra alkalmatlan módon feltöltött tanulói eredményeket a rendszer automatikusan kiértékeli.

A fizikai fittségi mérések iskolai évfolyamokra vonatkozó tartalmi kerete

A NEMZETI EGYSÉGES TANULÓI FITTSÉGI TESZT (NETFIT)

1. A NETFIT célja

A NETFIT elsősorban diagnosztikai jelleggel méri és követi nyomon a tanulók fizikai fittségét, a köznevelési intézmények rendelkezésére bocsátott útmutató szerint [„Kézikönyv a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) alkalmazásához”]. Célja az egészséghez szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása (fejlesztése) a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül.

2. A NETFIT tartalmi területei

A NETFIT a fizikai fittségi mérés során három tartalmi területet, azokhoz kapcsolódóan pedig négy fittségi profilt különböztet meg az alábbiak szerint.

A NETFIT tartalmi területei és a kapcsolódó fittségi profilok			
	Tartalmi területek	Fittségi profilok	Leírás
2.1	A tanulók testösszetételére vonatkozó mérések – az antropometriai paraméterek mérése és a testösszetétel becslése	2.1.1. Testösszetétel és tápláltsági profil	A NETFIT testösszetétel és tápláltsági profilja tartalmazza a testtömeg és testmagasság értékekből számított testtömegindexet (BMI) és a testzsírszázalék értéket.
2.2	A tanulók vázizomzatának fittségére vonatkozó (pálya)tesztek	2.2.1. Vázizomzat fittségi profil	A NETFIT tesztek közül a vázizomzat fittségével az ütemezett hasizom teszt, a törzsemelés teszt, az ütemezett fekvőtámasz teszt, a kézi szorítóerő mérés és a helyből távolugrás teszt foglalkozik.
		2.2.2. Hajlékonysági profil	A hajlékonysági teszt megbízható eredményekkel szolgál a térdhajlító izmok nyújthatóságáról.
2.3	A tanulók aerob kapacitására vonatkozó (pálya)tesztek	2.3.1. Aerob fittségi (állóképességi) profil	Az aerob fittségi profil a 20, vagy 15 méteres állóképességi ingafutás teszt eredménye alapján becsült aerob kapacitás minősítését tartalmazza, vagyis a légzőszervrendszer és a keringési rendszer állapotának, a szervezet oxigénszállító és oxigén-felhasználási képességének mutatója.

3. A tanulók testösszetételére és tápláltsági állapotára vonatkozó mérések típusai

3.1. Testtömeg mérése

3.2. Testmagasság mérése

3.3. BMI (az előző két érték alapján számítva)

3.4. Testzsírszázalék mérése

4. A tanulók aerob kapacitására és vázizomzatának fittségére vonatkozó mérések, tesztek

	A	B
1.	Mérés megnevezése	Mérés célja
2.	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat erejének és erő-állóképességének mérése.
3.	Törzsemelés teszt	A törzsfeszítő izmok erejének mérése
4.	Ütemezett fekvőtámasz teszt	A felsőtest izomerejének és erő-állóképességének mérése.
5.	Kézi szorítóerő mérés	Az alkar izmainak maximális izometrikus erő kifejtő képességének mérése.
6.	Helyből távolugrás teszt	Alsó végtag dinamikus erő kifejtési képességének mérése.
7.	Hajlékonysági teszt	A térdhajlító izmok nyújthatóságának mérése.
8.	Állóképességi ingafutás teszt 15 m, ill. 20 m	Maximális oxigénfelvevő-képesség becslése.

TESTÖSSZETÉL ÉS TÁPLÁLTSÁGI PROFIL

Életkor (év)	BMI (kg/m ²)				Életkor (év)	Testzsírszázalék (%)			
	Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges		Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
7	≤ 13,9	14,0–17,9	18,0–20,8	20,9 ≤	7	≤ 10,0	10,1–20,8	20,9–28,3	28,4 ≤
8	≤ 14,1	14,2–18,5	18,6–21,9	22,0 ≤	8	≤ 10,4	10,5–20,8	20,9–28,3	28,4 ≤
9	≤ 14,4	14,5–19,3	19,4–23,2	23,3 ≤	9	≤ 10,9	11,0–22,6	22,7–30,7	30,8 ≤
10	≤ 14,8	14,9–20,1	20,2–24,5	24,6 ≤	10	≤ 11,5	11,6–24,3	24,4–32,9	33,0 ≤
11	≤ 15,3	15,4–21,0	21,1–25,8	25,9 ≤	11	≤ 12,1	12,2–25,7	25,8–34,4	34,5 ≤
12	≤ 15,9	16,0–22,0	22,1–26,9	27,0 ≤	12	≤ 12,6	12,7–26,7	26,8–35,4	35,5 ≤
13	≤ 16,6	16,7–22,8	22,9–27,9	28,0 ≤	13	≤ 13,3	13,4–27,7	27,8–36,4	36,3 ≤
14	≤ 17,2	17,3–23,5	23,6–28,6	28,7 ≤	14	≤ 13,9	14,0–28,5	28,6–36,7	36,8 ≤
15	≤ 17,7	17,8–24,0	24,1–29,1	29,2 ≤	15	≤ 14,5	14,6–29,1	29,2–37,0	37,1 ≤
16	≤ 18,1	18,2–24,4	24,5–29,5	29,6 ≤	16	≤ 15,2	15,3–29,7	29,8–37,3	37,4 ≤
17	≤ 18,4	18,5–24,8	24,9–29,8	29,9 ≤	17	≤ 15,8	15,9–30,4	30,5–37,8	37,9 ≤
18	≤ 18,5	18,6–24,9	25,0–29,9	30,0 ≤	18	≤ 16,4	16,5–31,3	31,4–38,5	38,6 ≤

VÁZIZOMZAT FITTSÉGI PROFIL

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)	Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzsemelés teszt (cm)
	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna
7	13,0 ≤	110 ≤	4 ≤	4 ≤	15–30
8	13,5 ≤	115 ≤	5 ≤	6 ≤	15–30
9	14,0 ≤	120 ≤	6 ≤	9 ≤	15–30
10	14,5 ≤	125 ≤	7 ≤	12 ≤	23–30
11	15,0 ≤	130 ≤	7 ≤	15 ≤	23–30
12	15,5 ≤	133 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30
13	16,0 ≤	135 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30
14	16,5 ≤	137 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30
15	17,5 ≤	139 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30
16	19,5 ≤	140 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30
17	22,0 ≤	141 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30
18	25,5 ≤	142 ≤	7 ≤	18 ≤	23–30

HAJLÉKONYSÁGI PROFIL

Életkor (év)	Hajlékonyági teszt (cm)
Egészségzóna	
7	23 ≤
8	23 ≤
9	23 ≤
10	23 ≤
11	25 ≤
12	25 ≤
13	25 ≤
14	25 ≤
15	31 ≤
16	31 ≤
17	31 ≤
18	31 ≤

AEROB FITTSÉGI (ÁLLÓKÉPESSÉGI) PROFIL

20 méteres állóképességi ingafutás teszt						
Életkor (év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészségzóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
7						
8						
9						
10	≤ 9	≤ 37,3	10–16	37,4–40,1	17 ≤	40,2 ≤
11	≤ 12	≤ 37,3	13–19	37,4–40,1	20 ≤	40,2 ≤
12	≤ 14	≤ 37,0	15–22	37,1–40,0	23 ≤	40,1 ≤
13	≤ 16	≤ 36,6	17–24	36,7–39,6	25 ≤	39,7 ≤
14	≤ 18	≤ 36,3	19–26	36,4–39,3	27 ≤	39,4 ≤
15	≤ 21	≤ 36,0	22–30	36,1–39,0	31 ≤	39,1 ≤
16	≤ 23	≤ 35,8	24–31	35,9–38,8	32 ≤	38,9 ≤
17	≤ 26	≤ 35,7	27–34	35,8–38,7	35 ≤	38,8 ≤
18	≤ 28	≤ 35,3	29–37	35,4–38,5	38 ≤	38,6 ≤

A TESZT MEGISMERÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA JAVASOLT.
A SZTENDERD ALAPJÁN TÖRTÉNŐ MINŐSÍTÉS AZ ÉLETKORI SAJÁTOSSÁGOK MIATT NEM JAVASOLT.

TESTÜSZETÉTEL ÉS TÁPLÁLISÁGI PROFIL

Életkor (év)	BMI (kg/m ²)				Életkor (év)	Testzsírszázalék (%)			
	Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges		Sovány	Egészség-zóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
7	≤ 14,0	14,1–18,0	18,1–21,0	21,1 ≤	7	≤ 8,2	8,3–18,8	18,9–26,9	27,0 ≤
8	≤ 14,2	14,3–18,6	18,7–22,0	22,1 ≤	8	≤ 8,3	8,4–18,8	18,9–26,9	27,0 ≤
9	≤ 14,5	14,6–19,3	19,4–23,2	23,3 ≤	9	≤ 8,6	8,7–20,6	20,7–30,0	30,1 ≤
10	≤ 14,8	14,9–20,1	20,2–24,4	24,5 ≤	10	≤ 8,8	8,9–22,4	22,5–33,1	33,2 ≤
11	≤ 15,2	15,3–20,8	20,9–25,5	25,6 ≤	11	≤ 8,7	8,8–23,6	23,7–35,3	35,4 ≤
12	≤ 15,6	15,7–21,4	21,5–26,4	26,5 ≤	12	≤ 8,3	8,4–23,6	23,7–35,8	35,9 ≤
13	≤ 16,1	16,2–22,2	22,3–27,2	27,3 ≤	13	≤ 7,7	7,8–22,8	22,9–34,9	35,0 ≤
14	≤ 16,7	16,8–22,9	23,0–27,9	28,0 ≤	14	≤ 7,0	7,1–21,3	21,4–33,1	33,2 ≤
15	≤ 17,3	17,4–23,5	23,6–28,5	28,6 ≤	15	≤ 6,5	6,6–20,1	20,2–31,4	31,5 ≤
16	≤ 17,8	17,9–24,1	24,2–29,1	29,2 ≤	16	≤ 6,4	6,5–20,1	20,2–31,5	31,6 ≤
17	≤ 18,3	18,4–24,6	24,7–29,6	29,7 ≤	17	≤ 6,6	6,7–20,9	21,0–32,9	33,0 ≤
18	≤ 18,5	18,6–24,9	25,0–29,9	30,0 ≤	18	≤ 6,9	7,0–22,2	22,3–35,0	35,1 ≤

VÁZIZOMZAT FITTSÉGI PROFIL

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)	Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzsemelés teszt (cm)
	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna
7	16,5 ≤	113 ≤	4 ≤	4 ≤	15–30
8	17,0 ≤	118 ≤	5 ≤	6 ≤	15–30
9	17,5 ≤	123 ≤	6 ≤	9 ≤	15–30
10	18,0 ≤	128 ≤	7 ≤	12 ≤	23–30
11	18,5 ≤	135 ≤	8 ≤	15 ≤	23–30
12	19,0 ≤	148 ≤	10 ≤	18 ≤	23–30
13	20,0 ≤	160 ≤	12 ≤	21 ≤	23–30
14	23,5 ≤	171 ≤	14 ≤	24 ≤	23–30
15	27,5 ≤	180 ≤	16 ≤	24 ≤	23–30
16	32,0 ≤	188 ≤	18 ≤	24 ≤	23–30
17	35,5 ≤	195 ≤	18 ≤	24 ≤	23–30
18	38,0 ≤	201 ≤	18 ≤	24 ≤	23–30

HAJLÉKONYSÁGI PROFIL

Életkor (év)	Hajlékonyági teszt (cm)
	Egészségzóna
7	20 ≤
8	20 ≤
9	20 ≤
10	20 ≤
11	20 ≤
12	20 ≤
13	20 ≤
14	20 ≤
15	20 ≤
16	20 ≤
17	20 ≤
18	20 ≤

20 méteres állóképességi ingafutás teszt
AEROB FITTSÉGI (ÁLLÓKÉPESSÉGI) PROFIL

Életkor (év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészségzóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
7						
8						
9						
10	≤ 9	≤ 37,3	10–16	37,4–40,1	17 ≤	40,2 ≤
11	≤ 12	≤ 37,3	13–19	37,4–40,1	20 ≤	40,2 ≤
12	≤ 16	≤ 37,6	17–23	37,7–40,2	24 ≤	40,3 ≤
13	≤ 22	≤ 38,6	23–29	38,7–41,0	30 ≤	41,1 ≤
14	≤ 28	≤ 39,6	29–35	39,7–42,4	36 ≤	42,5 ≤
15	≤ 34	≤ 40,6	35–41	40,7–43,5	42 ≤	43,6 ≤
16	≤ 38	≤ 41,0	39–46	41,1–44,0	47 ≤	44,1 ≤
17	≤ 42	≤ 41,2	43–49	41,3–44,1	50 ≤	44,2 ≤
18	≤ 45	≤ 41,2	46–53	41,3–44,2	54 ≤	44,3 ≤

A TESZT MEGISMERÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA JAVASOLT.
A SZTENDERD ALAPJÁN TÖRTÉNŐ MINŐSÍTÉS AZ ÉLETKORI SAJÁTÓSSÁGOK MIATT NEM JAVASOLT.

I. számú melléklet

**DUSNOK-FAJSZ ÁLTALÁNOS
ISKOLA**

Környezeti és egészségnevelési program

Környezeti és egészségnevelési (KEN) program tanulóink számára

**Senki sem követhet el nagyobb hibát,
mint az, aki azért nem tesz semmit,
mert csak keveset tudna tenni.
(Burke)**

A Nevelési Program jellemzői

- Törvényességi kötelezettség: minden intézményben szükséges (iskola, kollégium)
- A KEN program a helyi tanulásfejlesztési célokat támogatja
- A helyi program új intézményi kapcsolatokat kezdeményez
- Források feltárását provokálja, megtanít gazdálkodni
- A pedagógusok között új együttműködésre készítet
- Az iskola tanuló-szervezetté válik
- Szervesen illeszkedik a minőségbiztosításhoz
- A fenntartó és az iskola új érdekszövetséget köthet
- Az Európai iskolákhoz való kapcsolódást segíti

Az iskola hitvallása

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak, ezért célszerűnek tartjuk együtt bemutatni a programot.

A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

1. Alapok

1.1. Törvényi háttér

- **A nemzeti köznevelésről előírja:**
„Az iskola nevelési programjának részeként el kell készíteni az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési programját”.

Az *Alkotmány* környezetvédelemmel kapcsolatos paragrafusai:

- 8. § A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.
- 16. § A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezi az ifjúság érdekeit.
- 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
- 70. § A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság. A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a NAT-ot, a *Nemzeti Környezetvédelmi Programot* (illetve annak részeként a Nemzeti Környezetegészségügyi Akcióprogramot) említi.

A **Természetvédelmi törvény** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megóvásában a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

Az 1997. évi XLI. **Törvény a halászatról és a horgászatról** is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

A **géntechnológiai tevékenységről** szóló 1998. évi XXVII. **Törvény** 30. és 31. §-a foglalkozik az oktatással, a képzéssel és a tájékoztatással. Ennek értelmében „Az állami feladatok ellátása során a Kormány gondoskodik arról, hogy a géntechnológiával módosított szervezetek felhasználóival, fogyasztóival az iskolai és az iskolán kívüli oktatás, képzés, tájékoztatás keretében ismertetésre kerüljön a géntechnológia lényege és alkalmazásai, az így módosított szervezetek használatának környezeti, egészségügyi, gazdasági, társadalmi hatásai és kockázatai”.

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló 1998. évi XXVIII. **Törvény** célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (a Kormány 2031/1998. határozata) helyzetértékelése szerint: „A környezetvédelemben felmerülő problémák jelentős része vezethető vissza arra a tényre, hogy Magyarországon még nem megfelelő szintű a környezeti tudatosság foka. A lakosság ismeretei a környezetről, a környezetvédelemtől, annak megóvásáról hiányosak, és többnyire nem megfelelő színvonalúak.”. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek.

1999-ben elkészült a **Nemzeti Biodiverzitás Stratégia**, a Globális Környezeti Alap és az UNEP (ENSZ) támogatásával. Az akcióprogram elkészítését az 1992-es Rió de Janeiróban megrendezett *Környezet és Fejlődés Konferencián* aláírt – általunk 1995-ben ratifikált biodiverzitás egyezmény – tette feladatunkká. E szerint minden államnak joga és kötelezettsége megőrizni saját természeti értékeit, gazdaságát, és az abból szerzett tudást. Ez csak társadalmi összefogással valósítható meg.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével – az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével – elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

Egészségügyi jogszabályok

A **Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram** (1996) 9.5 pontja részletesen foglalkozik a környezet-egészségügy oktatásával, nevelésével. Az oktatás, nevelés és szakképzés környezet-egészségügyi feladatait két nagy területre osztja:

- Környezet-egészségtani szakismeretekre és módszerekre azoknak a szakembereknek van szükségük, akiknek ez munkakörükkel közvetlenül összefügg. Számukra ezt a képzés során a képzési követelmények előírják.
- A környezetegészség kultúrája ugyanakkor az életvitel részeként a hétköznapi tudás és szokásrendszer egyik fontos eleme, minden embert érintő kulturális tényező. E kultúra az emberek életviteli szokásaiban, életmódjukban, értékrendjükben tükröződik. Kialakulása a családi szocializációban kezdődik, később az intézményes nevelés, oktatás és az iskolarendszeren kívüli hatások együttesen formálják.

1998-ban, Koppenhágában a WHO Európai Regionális Bizottsága elfogadta az **Európai Egészség 21.** nyilatkozatot, amelynek célkitűzései többek között kimondják, hogy 2015-re a lakosságnak a társadalom minden rétegében egészségesebb életmódot kell kialakítani, és hogy a régió lakosságának olyan biztonságosabb fizikai környezetben kell élnie, ahol az egészségre veszélyes szennyező anyagok nem haladhatják meg a nemzetközileg elfogadott határértékeket.

Az Egészségügyi Világszervezet számos idevonatkozó dokumentuma, az „Egészség 21” Regionális Stratégia szakmai háttérrel nyújt a hazai az **„Egészség évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja”** 2002 kidolgozásához. Előzménye a Nemzeti Népegészségügyi Program (1066/2001 Kormányhatározat). A Program illeszkedik az EU népegészségügyi prioritásaihoz, és hazánk uniós csatlakozása további lendületet ad a sikeres végrehajtásnak

Az iskolai munkát tartalmi alapjaiban szabályzó közös követelményei között találjuk a környezeti nevelést. „A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.”

1998-ban tizenhárom környezeti neveléssel foglalkozó társadalmi szervezet összefoglalta a környezeti nevelés eddig elért eredményeit és a *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia* c. kiadványban megfogalmazta a közeljövő fontosabb feladatait. 2003-ban megjelent a kibővített, átdolgozott kiadás.

Rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

1. §

(1)[2] A 3-18 éves korosztály, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző jellegű, az egészségügyi alapellátás keretében szervezett iskola-egészségügyi ellátásban (a továbbiakban: iskola-egészségügyi ellátás) való rendszeres részvételéről [a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 10. § (1) bekezdés b) és c) pont] az óvodák és iskolák (a továbbiakban együtt: nevelési-oktatási intézmények) e rendeletben foglaltak szerint gondoskodnak.

(2) Az iskola-egészségügyi ellátás iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll, amelyet fogorvos és fogászati asszisztens közreműködésével látnak el.

2. §

(1) Az iskola-egészségügyi orvosi ellátást valamennyi nevelési-oktatási intézményre kiterjesztve kell intézményenként vagy több intézmény ellátásának közös biztosításával megszervezni, iskolaorvos és védőnő teljes vagy részmunkaidőben történő foglalkoztatásával. Az iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvos és védőnő tevékenységét a gyermek, tanuló házi orvosával (házi gyermekorvosával), illetőleg körzeti védőnőjével egyeztetve és vele együttműködve végzi.

(2) A körzeti védőnő által az iskola-egészségügyi szolgálaton belül ellátott gyermekek, tanulók száma nem haladhat ja meg a 400 főt. Amennyiben a létszám a 800 főt meghaladja, legalább egy teljes munkaidőben foglalkoztatott iskola-védőnőt kell alkalmazni, vagy a feladatot két körzeti védőnő között meg kell osztani.

(3) Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben a gyermekek, tanulók ellátására teljes munkaidőben iskolavédőnőt kell foglalkoztatni. Az iskola-védőnő által ellátott tanulók létszáma a 400 főt nem haladhatja meg.

(4) A nevelési-oktatási intézményben az iskolaorvosi feladatot részfoglalkozás keretében végző házi orvos (házi gyermekorvos) által ellátott gyermekek, tanulók létszáma legfeljebb 800 fő lehet.

(5)[3] Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben az iskola-egészségügyi szolgálatra jutó gyermekek, tanulók létszáma az 1600 főt meghaladja, az intézményben legalább két főfoglalkozású védőnőt kell foglalkoztatni. Több főfoglalkozású védőnő alkalmazása esetén az orvos által ellátott tanulólétszám legfeljebb 2400 fő lehet. A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben 800 tanulónként szükséges egy teljes munkaidejű iskolaorvos foglalkoztatása.

(6) A részmunkaidőben foglalkoztatott vagy több intézményben iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvosnak és védőnőnek az egyes nevelési-oktatási intézmény(ek)ben eltöltendő idejét a munkavégzésre irányuló jogviszony létrehozásakor rögzíteni kell az ellátandó feladatoknak megfelelően, és az intézményben nyilvánosságra kell hozni.

(7) Az iskola-egészségügyi feladatok ellátására létrehozott iskolaorvosi rendelő minimális alapfelszerelésének tételes felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.

3. §

(1)[4] Iskolaorvosi feladatokat - lehetőség szerint iskola-egészségtan és ifjúságvédelem szakvizsgával is rendelkező - háziorvosi, belgyógyász vagy csecsemő-gyermekgyógyász orvos láthat el. Szakmunkásképző iskolában, szakiskolában és szakközépiskolában tanuló 14 éven felüliek esetében üzemorvosi szakorvosi képesítéssel rendelkező orvos is elláthatja az iskolaorvosi feladatokat. Az iskolaorvos által ellátandó feladatokat a 2. számú melléklet tartalmazza.

(2) Iskola-egészségügyi ellátás keretében védőnői feladatot főiskolai végzettséggel rendelkező védőnő láthat el. A nevelési-oktatási intézményben ellátandó védőnői feladatokat a 3. számú melléklet tartalmazza.

(3) A körzeti védőnő az iskola-egészségügyi ellátással összefüggő feladatait a nevelési-oktatási intézményt ellátó iskolaorvossal együttműködve végzi.

4. §

(1)[5] Az iskola-egészségügyi, háziorvosi, házi gyermekorvosi, egyéb szakorvosi, körzeti védőnői, gyermekjóléti szolgálatok, pedagógiai szakszolgálatok, logopédus, gyógytornász és pszichológus, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes intézetei a gyermekek és tanulók egészségvédelme érdekében együttműködnek, és az e feladat ellátásához szükséges adatokról egymást tájékoztatják.

2) Az iskolaorvos a nevelési-oktatási intézményben elsősegélyben részesített akut beteget további kezelésre a beteg háziorvosához (házi gyermekorvosához) vagy a bentlakásos intézet ellátását végző orvoshoz irányítja, szükség esetén intézkedik a beteg fekvőbetegintézetbe történő szállítása iránt

5. §

(1) Az iskolaorvos és a védőnő egészségügyi kérdésekben, felkérésre, szakértőként közreműködik a nevelőtestület, illetve az iskolaszék, óvodaszék, kollégiumi-szék munkájában.

(2) A gyermekek, tanulók egészségügyi ellátását az orvos és a védőnő a nevelési-

oktatási intézmény vezetőjével egyeztetett rend szerint végzi.

(3) A tanulók egészségügyi ellátásán kívüli egyéb iskola-egészségügyi feladatokat (környezet-egészségügy, ételmezés-egészségügy, balesetvédelem, egészségnevelés, pályaválasztási tanácsadás) az iskolaorvos és a védőnő az oktatási intézmény vezetőjével, illetőleg a szakmai szervezetekkel együttműködve végzi.

6. §

(1) Az iskolafogászati alapellátás (a továbbiakban: iskolafogászat) preventív és terápiás gondozást jelent a szükségleteknek megfelelően.

(2) Az iskolafogászati gyógyító és megelőző ellátás valamennyi nevelési-oktatási intézmény tanulóira kiterjedő megszervezése, működési feltételeinek biztosítása a fogászati alapellátást működtető feladata. Az iskolafogászati ellátást úgy kell megszervezni, hogy valamennyi intézmény számára fogászati rendelőt kell kijelölni, és az ellátással a (4) bekezdésben foglaltak szerinti fogorvost kell megbízni.

(3) 1200 főt meghaladó tanulólétszám esetén az iskolafogorvosi ellátás biztosítására teljes munkaidőjű fogorvos foglalkoztatása szükséges. Egy teljes munkaidőben alkalmazott

fogorvos által ellátott körzet gyermeklétszáma nem haladhatja meg az 1800 főt.

Fogyatékos gyermeket a létszám meghatározásánál kétszeresen kell figyelembe venni.

(4) Iskolafogorvosként gyermek-fogszakorvost vagy gyermekfogászatban jártas fogorvost kell alkalmazni. Kezdő vagy gyermek fogászatban járatlan fogorvos iskolafogorvosként csak szakirányú továbbképzést követően foglalkoztatható.

(5) A gyermekek, tanulók csoportos szűrővizsgálata és kezelése a területileg illetékes fogászati rendelőben évente kétszer, szorgalmi (tanítási) időben történik. Fogászati szűrővizsgálatra és kezelésre egy tanuló (tanuló csoport) tanévenként 10 tanítási óráról vonható el. A szűrővizsgálaton való részvételt, valamint annak ideje alatt a tanulók felügyeletét a nevelési-oktatási intézmény biztosítja.

(6) A nevelési-oktatási intézményben lehetővé kell tenni a fogbetegségek és a fogbalesetek megelőzését célzó intézkedések gyakorlati végrehajtását és a csoportos prevenciót. Megelőző foglalkozások céljára tanévenként és tanulócsoportonként két tanítási óra vehető igénybe.

7. §

(1) A nevelési-oktatási intézményt ellátó fogorvos és fogászati asszisztens iskolafogászati feladatait részben a fogorvosi rendelőben, részben a nevelési- oktatási intézményben végzi

(2) Az iskolafogászati tevékenységet ellátó fogorvos feladatait e rendelet 4. számú melléklete, a fogászati asszisztens feladatait az 5. számú melléklet tartalmazza.

(3) A fogászati asszisztens a rendelőben és a nevelési-oktatási intézményben az ellátással összefüggő feladatait a fogorvos felügyeletével, vele együttműködve végzi.

(4) Az iskola-egészségügyi dokumentáció része a gyermekfogászati gondozási füzet, amelynek használata a gyermek nevelési-oktatási intézménybe lépésétől kezdve

kötelező. 8. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg az oktatási intézmények egészségügyi ellátásáról szóló 21/1975. (Eü. K. 12.) EüM

utasítás, valamint az ennek módosításáról rendelkező 30/1979. (Eü. K. 19.) EüM utasítás a hatályát veszti (2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a gyógyító-megelőző intézmények és szolgálatok szakfelügyeletéről szóló 8/1993. (III. 31.) NM rendelet 2. számú melléklete az alábbi 10. ponttal egészül ki, egyidejűleg a 10-22. pontok számozása 11-23. pontra változik:

"10. iskola-egészségügy"

1.2. Helyzetkép

1. Belső: az iskola

1.1. Tárgyi feltételek a környezeti nevelés szempontjából

- Az iskola épülete modern, az építészeti szabványoknak megfelelő (pl. az egészségügyi követelményeknek megfelelő toalett-helyiségek, étkezés előtti tisztálkodási lehetőségek). Intézményünk egy fő épületből, és hozzá csatlakozó tornateremből áll. Jól felszerelt ebédlővel rendelkezik.

Az intézményi javításokat folyamatosan végzik, baleseti veszélyek nincsenek. Szellőztetés megoldott. A javításokat folyamatosan végzik, baleseti veszélyek nincsenek. Szellőztetés megoldott.

1.2. Megvalósult környezeti nevelési tevékenységeink

- Szelektív hulladékgyűjtés papír-, PET-palack és hagyományos kommunális hulladék frakcióban
- Jeles napok, az egészséghét alkalmából az iskola egészét érintő programok, tevékenységek
- Tanulmányi versenyekre felkészítés, versenyzés

2. Külső: a település és a régió, a helyi értékek

A környezeti nevelés szempontjából különösen fontos, hogy az iskola „nyitott” legyen, azaz szerves, integráns részét képezze az adott lakókörzetnek, településnek, régiónak. A környezeti nevelés megtervezésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a település (falu, kerület, kistérség, régió) természeti és társadalmi-kulturális jellegzetességeire, adottságaira; a helyi értékek és gondok feltérképezésére. Külön feladat ezeknek a helyi értékeknek, adottságoknak az iskolai programba (és konkrétan a tantervekbe) való beépítése mind a tanítás tartalmát, mind a hozzá rendelt tevékenységrendszerrel illetően.

1.3. Erőforrások

1. Belső személyi erőforrások

- Pedagógus:
 - tantárgyában segít a környezeti nevelési célok megtalálásában, tantárgyába beépíti ezeket, tanmenetében jelöli, tanmenetéhez tartja magát
 - odafigyel példamutató magatartására
 - részt vesz a környezeti nevelési programokon, segít azok szervezésében stb.
- Diák:
 - részt vesz a környezeti nevelési programokon
 - magatartásával, aktív részvételével elősegíti a környezeti nevelési célok megvalósulását stb.
- Irodai alkalmazottak:
 - tartsák be ők is a hulladékkezelés, energia- és vízgazdálkodás gyerekek számára is előírt szabályait,
 - munkavégzésük, életük legyen példamutató
- Technikai dolgozók:
 - vegyenek részt azokban a környezeti nevelési feladatokban, amelyekben szükség van a segítségükre (pl. madárkalács készítés, saláták, gyümölcsteák készítése, terítés szépsége, madárodú készítés, szelektív hulladékgyűjtők megfelelő üritése stb.
- Védőnő, iskolaorvos, fogorvos segítő munkája:
 - egész évben rendszeres orvosi ellenőrzés, védőoltások, hallásvizsgálat stb.
 - az egészség hetén felvilágosító, ismeretterjesztő előadások tartása

2. Külső személyi erőforrások

- önkormányzat, szülők, lakosság, civil szervezetek, egyéb partnerek stb.

3. Anyagi források

- Állami források, pályázatok
- Egyéb bevételek: pl. hulladékgyűjtésből származó bevétel.

2. Alapelvek, célok

2.1. Alapelvek, jövőkép, hosszú távú célok

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésben

- Az egészségnevelés célja, hogy a tanuló képes legyen objektíven felmérni saját egészségi állapotát, ismerje az egészségkárosító tényezőket, azok veszélyeit. El kell érni, hogy az egészségéért tegyen valamit, alkalmazza a megtanultakat. Ezt legjobban akkor tudja elsajátítani, ha erre a tanórán alkalmazott alternatív módszerek alkalmazására, vagy az azon kívüli programok keretében lehetőséget kapnak a diákok. Különösen hatékony, ha ezek a programok a pedagógusok, neves helyi vagy akár országosan ismert szereplők és a család együttes részvételével történik.

- Az egyetemes természetnek (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítására, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése
- a testi-lelki egészség megőrzése

Hosszú távú pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus szemléletmód kialakítása
- fenntarthatóságra nevelés
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát.
- helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
- globális összefüggések megértése
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

Kulcsszavak

- szeretet
- tisztelet, megbecsülés
- harmónia
- mértékletesség
- takarékoság
- alázat
- „a kicsi szép”
- esztétika
- empátia, segítőkészség

- tolerancia
- komplementaritás
- együttműködés
- kölcsönhatás
- felelősség
- ökológiai fenntarthatóság
- mérték és mértéktartás
- öröm, vidámság
- globális gondolkodás
- lokális cselekvés
- szelídség

2.2. Konkrét célok és feladatok

- természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, örökbefogadott patak, hulladék, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, helyi védettség stb.)
- lakóhely megismerése (értékek, gondok – a megoldás módjai)
- hagyományok védelme: család – iskola – település – nemzet szinteken
- azonosságtudat fejlesztése a fenti szinteken
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése
- legalapvetőbb egészségvédelmi ismeretek megismertetése
- az egészségre káros szokások biológiai-élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- mindennapi testedzés:
 - testnevelésórák, (amennyiben az iskola személyi, tárgyi, anyagi feltételei lehetővé teszik a kerettantervben meghatározottakon felül is beiktathat testnevelésórát, mivel az nem növeli a törvényesen megadott óraszámkeretet)
 - napközis szabadidő, óráközi szünetek, uszodai programok, korcsolyázás, sport szakköri programok, mint lehetőség

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztésnek egy olyan folyamatnak kell lennie, amelynek során a teljesség igényével kell megjeleníteni az optimum felé való törekvést. A feladat megkönnyítése miatt azonban három témakörben javasoljuk a feladatok

csoportosítását. Mindehhez természetesen egészségügyi vonatkozású tanácsokat is ajánlunk.

Témakörök :

1. TESTMOZGÁS

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a középiskolás gyermekek felénél diagnosztizálható valamilyen tartási rendellenesség, gerincferdülés, statikai lábbetegség. Ezek az általános iskolában kezdődő és a középiskolában fokozódó elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetők lennének.

Nem az a fontos, hogy minél nagyobb erő kifejtésre serkentsük a fiatalokat, hanem azzal tudunk segíteni, ha megadjuk a lehetőséget a mindennapi testmozgásra. Ha célunk az, hogy a gyerekeknek életelémévé váljon a mozgás, mert ez egészséges fejlődésük elengedhetetlen feltétele, akkor az eddigi gyakorlatot alapjában véve át kell gondolni. Gyors, látványos javulásra nem számíthatunk, az apró eredményeket is meg kell becsülni, és akkor talán a mostani gyerekek gyerekei már fittebbek, egészségesebbek lesznek.

Figyelembe veendő szempontok :

- Mindennapos testmozgás - heti három testnevelési órán felül edzés, labdajátékok, tánc, úszás, vagy a helyzetnek megfelelő mozgáslehetőség (foglalkozás) biztosítása.
- Mindennapos testnevelés 1. és 5. évfolyamon a 2012/2013- as tanévtől felmenő rendszerben.
- Jó, ha a tanulót a testnevelés órán sikerélmény éri, a mozgást örömmel végzi- erre vonatkozóan érdemes megfogalmazni néhány módot, azaz megjelölni, hogyan próbálják ezt elérni.
- Az iskolai testnevelési óra keretében tartásjavító torna beiktatása. A testnevelő tanárok ismerik, illetve elsajátították a Gerincorvosi Társaság által kidolgozott programot. Az óra eleji bemelegítés 10 perce kiválóan alkalmas a tartásjavító gyakorlatok elvégzésére.
- Gyógytestnevelés igen fontos az iskolánkban. A már kialakult elváltozásokat gyógytestnevelő segítségével kívánjuk helyrehozni, illetve a probléma rosszabbodását megakadályozni.

2. TÁPLÁLKOZÁS

Hazánkban kiemelkedően magas a cardiovasculáris és a daganatos betegségek, halálozás száma. Ennek nagyfokú javulását tudjuk elérni a helyes táplálkozással. Egy gyermek étkezése, a fejlődő szervezet igényei miatt, különös gondot követelnek. Itt a legfontosabbak az elméleti ismeretek, az iskolai étkeztetések milyensége. Az átlagos magyar étkezési szokások miatt magas a túlsúlyos fiatalok aránya, ez azonban ma már vetekszik az alultápláltság kérdésével. A súlynövekedés a serdülőkor éveiben

fokozódik, erre is gondolni kell. Jó lenne elérni, hogy minden gyermek jusson olyan táplálékhoz, amire szüksége van. Az iskolai egészségfejlesztési tervnek tehát a helyes táplálkozás, mind az ételek mennyiségére, minőségére, valamint az elfogyasztás módjára vonatkozóan is ki kell, hogy terjedjen a figyelme.

Figyelembe veendő szempontok:

- El kell érni, hogy a gyermekek nagy része, de leginkább a veszélyeztetettek az iskolában étkezzenek
- Az étkezést biztosító állítsa össze az étlapot, a gyermekek egészséges táplálkozását figyelembe véve.
- Kíváncsú lenne dietetikus tanácsadói közreműködés. Javasolni lehet, hogy újításokat vezessenek be. Kezdetben csak választási lehetőségként tálalható lenne a mai modern étkezésnek megfelelő ebéd. Tapasztalatok mutatják, hogy a gyerekek fogékonyak az újra, ha az ízletes, esztétikus formában van tálalva.
- Van-e mód egyes beteg gyermekek étkeztetésére?
- Osztályfőnöki órák keretében szakember tartson felvilágosító órákat, esetleg kóstolókkal, mintaétrend bemutatásával. Mindez a szülők és a pedagógusok egészségfejlesztéséhez is elengedhetetlen!

3. LELKI EGÉSZSÉG VÉDELME – SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS

A társadalomban egyre nagyobb számban megjelenő alternatív örömszerzési forma, a dohányzás, alkohol és drogfogyasztásból adódó problémák mindannak a következményei, hogy a teljes egészségi állapothoz oly fontos mentális egészségre, ennek fejlődésére nagyobb hangsúlyt kell fektetni a jövőben. Az egészségfejlesztési terv részévé kell váljon a mentálhigiénés szemlélet, s annak megjelenési formái.

Ez lehet kettős:

- Az egyik az általános egészségnevelési programoknál felsorolt iskolai órán, vagy azon túl alkalmazott már akkreditált, vagy szakmailag minősített célzott szakmai programok.
- A másik pedig, ami ennek a fejezetnek a célzott cselekvési programját kell, hogy képezze, az, hogy hogyan jeleníthető meg a lelki egészségvédelem az iskolában.

Az iskola elhelyezkedéséből adódó jellemzők:	Célok:	Tevékenység, feladat: (a még megvalósítandók, ill. a folyamatos tevékenységek kiemelése)
Az iskolabelső	Tiszta, meghitt környezet	- festések, felújítások, a dekorációhoz falitáblák, a mellék-helyiségekben szappan, WC papír - portalanítás (atkák-allergia) - gyakori szellőztetés - lábtörlők alkalmazása
Az iskola eszközellátottsága	A tanítás-nevelés élmény-központúságának növelése, az esztétikai érzék fejlesztése – egészséges személyiség	- a tantermekben írásvetítő, számítógép - esztétikus dekorációk, falitáblák, szemléltető-anyagok - digitális fényképezőgép, ismeretterjesztő folyóiratok, könyvtár, médiatár
Iskola külső környezete	Tiszta egészséges környezet	- szeméttárolók sűrítése - szelektív hulladékgyűjtés, (papír, olaj, fémdoboz, szárazelem) - felvilágosító előadások az egészségkárosító anyagokról és a fertőzési veszélyekről - utak sózása helyett ásványi örlemény használata
Játszótér	A gyerekek mozgásigényének kielégítése	- újabb játszóterek
Energia-felhasználás	Takarékos fűtés	- nyílászárók javítása
Világítás	Egészséges, takarékos	- energiatakarékos izzók
Vízfelhasználás	Egészséges ivóvíz, vízfogyasztás csökkentése	- víztakarékos öblítés, csapok karbantartása
Iskolakert	Tanítás, pihenés, felüdülés helye legyen	- növények gondozása, pótlása, madáretetők, madárodúk kihelyezése, gondozása

3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

3.1. Tanórai keretek

- tantárgyakba beépítve (elsősorban biológia-egészségtan, földrajz, környezetismeret órákon)
- tanulmányi kirándulás
- sportnap
- osztályfőnöki órákon környezet-és egészségvédelmi témák
- testnevelés

A TANTÁRGYAK LEHETŐSÉGEI

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknál

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Hon és népismeret

A tanulók

- ismerjék meg a természet közelben élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó, és nem kihasználó paraszti életmód értékeit
- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét (ünnepek előtti böjtök)

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyék a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön

A tanulóknak

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- Legyenek képesek reális becslésekre
- Tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknak

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Környezetismeret

A tanulók

- ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal
- ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében
- Ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését, az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit

Természetismeret

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- a megismerés komplexitása, egészlegességére törekvés (központban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll)
- természettudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása;
- környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése
- ökológiai szemlélet fejlesztése
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése
- magatartás fejlesztése
- értékrend alakítása
- környezettudat fejlesztése
- felelősségérzet fejlesztése
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére

- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lejátszó változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalom-földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit

A tanulóknál

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia-egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat

A tanulóknál

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség
- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait

- **sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat**
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében

A tanulókat

- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- Tudjanak példákat említeni a népi építészeti, díszítőművészeti hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Etika

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk

A tanulóknban

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért

Technika és életvitel

A tanulók

- **ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket**
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit
- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait
- ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat
- ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit

A tanulóknban

- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság
- **alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás**

Informatika (számítástechnika és könyvtárhasználat)

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket

- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztek
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

A tanulóknál

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására
- segítse az egészséges napi-heti-évszakos életritmus kialakulását

3.2. Tanórán kívüli lehetőségek

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések

A választott programok és az alkalmazott módszerek

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés)
- rendszerezék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás)
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat
- neveljenek a hagyományok tiszteletére
- mutassanak követendő mintákat
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében); tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette

Egészség hete – iskolánk kiemelkedő rendezvénye melynek keretében tanulóink még jobban megismerkedhetnek az egészséges életmóddal. Előadásokat hallhatnak, videofilmeket nézhetnek a következő témákban:

- **elsősegély-nyújtási alapismeretek**
- tisztálkodás, haj- és bőrápolás
- serdülőkori változások
- fogápolás
- egészséges étkezés
- szenvedélybetegségek (drog, alkohol, dohányzás)
- AIDS

Sportrendezvényeken vesznek részt a tanulók, egészséges ételeket készítenek, fogyasztanak.

Tanulói pályázatok – Adjunk ki egy-egy környezetvédelmi problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A születendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, film, interjú, irodalmi alkotás.

Tábor – Lehetőleg olyan természetkutató tábort szervezzünk, ahol konkrét gyakorlati problémát oldanak meg a tanulók. Az életmódtábor, tánc tábor, sporttábor, vándortábor az egészségnevelés fontos színtere. A tábor típusától függően fontos az illetékes

önkormányzat, szakemberek megkeresése, véleményük kikérése. Lehetőleg ne táborozzunk védett területen, amennyiben ez elkerülhetetlen, a természetvédelmi hatósághoz kell folyamodni engedélyért.

Iskolai átfogó környezetvédelmi programok, projektek – Megszervezhetjük annak kiderítését, hogy mennyire „zöld” az iskolánk. Ennek keretein belül a tanulók felmérést végezhetnek az iskolai víz-, fűtés-, világításrendszerről, az ezzel kapcsolatos költségekről, elkészíthetik a csepegő csapok térképét, kutathatják a hulladék kezelési módjait, az irodaszerek beszerzési módját és egészségkárosító hatásait, felhasznált mennyiségét, a büfé és a menza zöldítési tervét. Az effajta program nagyon hatékony lehet, hiszen egyszerre mozgósít tanárt, diákot, technikai dolgozót és vezetőséget egyaránt.

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai. A természet-környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki.

Február 2.	Vizes Élőhelyek
Március 6.	Nemzetközi Energiahatékonyság Nap
Március 22.	Víz Világnapja
Március 23.	Meteorológiai Világnap
Április 3.	Csillagászati Világnap
Április 4.	Laboratóriumi Állatok Napja
Április 7.	Egészségügyi Világnap
Április 22.	Föld Napja
Április 24.	Kísérleti Állatok Védelmének Napja
Május 8.	Nemzetközi Vöröskereszt Napja
Május 10.	Madarak és Fák Napja
Május 15.	Állat- és növényismeret napja (Magyarországon)
Május 15.	Nemzetközi Klímaváltozási Akciónap
Május 18.	Múzeumi Világnap
Május 24.	Európai Nemzeti Parkok Napja
Május 31.	Dohányzásmentes Világnap
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Június 8.	Óceánok Világnapja
Június 17.	Világnap az Elsivatagosodás Ellen
Június 21.	A Nap Napja
Június 25.	Barlangok Világnapja
Július 11.	Népesedési Világnap
Augusztus 9.	Állatkertek Napja
Szeptember 16.	Ózon Világnapja
Szeptember 22.	Autómentes Nap
Szeptember 23.	Takarítási Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja
Október 8.	Madárfigyelő Világnap

Október 8.	Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
Október 10.	Lelki Egészség Napja
Október 15.	Nemzeti Gyaloglónap
Október 16.	Élelmezési Világnap
Október 21.	Földünkért Világnap
Október 31.	Takarékossági Világnap
November 17.	Füstmentes Nap
November 27.	Fogyasztásszüneteltetési Nap
December 1.	AIDS elleni világnap

Akciók – Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon szervezzünk olyan akciókat, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Takarítási világnap, Autómentes nap).

Kiállítások – Rendezzünk iskolánkban nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi és az egészséggel kapcsolatos kiállításokat (pl. zöldségszobrászat az alsó tagozaton, az egészség hetén egészséges ételek kiállítása).

Iskolai zöld médiumok – Az iskolai könyvtárban létesítsünk külön polcot a környezeti témakörökkel foglalkozó könyveknek, videofilmeknek, CD-lemezeknek. Ezzel a megoldással a tanulók könnyebben átlátják a rendelkezésükre álló irodalmat, szívesebben kutatnak, olvasgatnak. Ha van rendszeresen kiadott **iskolaújság**, mindig adjunk lehetőséget a diákokat foglalkoztató zöld hírek megjelentetésére. Az **iskolarádió** különösen alkalmas lehet arra, hogy a környezet- és természetvédő csoportok rendszeresen tartsák a kapcsolatot a teljes diáksággal, beszámoljanak munkájukról, ébren tartsák a környezetvédelem gondolatát, fontosságát.

Iskolai kiadvány – Az iskola hírnevét is öregbítheti, ha olyan szakmai kiadványsorozatot jelentet meg, amely színvonalával érdeklődésre tarthat számot. A műhelyekben, egyéni feladatokként végzett munka fontos elismerése, ha azok megismerhetővé válnak a nagyközönség számára.

Média – Fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen a helyi, illetve tágabb közösségben. Ezért tartsunk szoros kapcsolatot a helyi médiával, és gondoskodjunk az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Tanulmányi kirándulás – Szervezzünk egy- vagy többnapos tanulmányutat egy-egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy-egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb-nagyobb gyerekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba.

Zöldesítés: A környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők illetve a lakosság megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthetjük környezetünket és a zajtól, portól védhetjük szervezetünket.

Különválogató (szelektív) hulladékgyűjtés – Ha van lehetőség bevonni a helyi hatóságokat, szervezzük meg az egész iskolára kiterjedő szelektív hulladékgyűjtést és elkülönített elszállítást legalább a papírhulladék, a szárazelem, fémdoboz, használt étolaj és a szerves hulladék vonatkozásában. Ezen tevékenység hatásfoka nagy, hiszen jelentős mértékben kihathat a tanuló tágabb környezetére is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek – Az érdeklődő, ambiciózus tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Településismereti program – A Diákönkormányzattal való együttműködés keretében szervezzünk olyan programokat, amelynek során megismerhetik a gyerekek a szűkebb és tágabb környezet jellemző épületeit, tereit és egyéb objektumait. Az ismereteket vetélkedők illetve kiállítások formájában lehet még jobban rögzíttetni a tanulókkal.

Művészeti csoportok, ünnepségek – Használjuk ki a művészetek iránti érdeklődést. Néhány problémára próbáljuk ráirányítani a figyelmet a művészet eszközeivel. Szervezzünk irodalmi műsort (pl. Föld napja, Víz világnapja). Természetes anyagok felhasználásával készítsük el egy környezetbarát lakóház, porta modelljét. Élünk a drámapedagógia korszerű módszereivel is.

Kézműves foglalkozás – A természet adta anyagok (termések, levelek, tollak, csigaházak..) illetve az újrahasznosítható hulladék-anyagok felhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető (pl.: Karácsonyi vásár)

Diákönkormányzati nap – Az iskolai programnak mindig lehet környezet-egészségügyi része is.

Sport – délutánonként változó évfolyam-összetételben sportversenyek

Napközis szabadidős foglalkozások: séta a környéken, termések gyűjtése

Látogatások: állatkertben, múzeumban, botanikus kertben, arborétumban, tanyán, nemzeti parkban, szeméttelen, hulladékégetőnél, szennyvíztisztító telepen, papírgyárban. Ennek során előre megadott szempontsor vagy feladatlap segítségével buzdítsuk a gyerekeket az önálló felfedezésre, az ismeretek önálló feldolgozására.

Előadások – A nagyon jól sikerült környezet-egészségvédelmi tanulói kiselőadásokból illetve a kiírt pályázatok szóbeli védéséből rendezhetünk egy iskolai szintű programot is. A tanulók, tanárok, szülők környezet-egészségügyi nevelésének egyik hasznos módszere amellelt, hogy fejleszti a tanulók helyes önértékelését és pozitív

megegerősítését. Hívhatunk meg ebben a témában jártas szülőket vagy szakembereket, sőt volt tanítványokat is!

Filmklub: környezetvédelmi, egészségügyi problémákat tárgyaló filmek megnézése és utána beszélgetés, véleménycsere.

Szülői értekezletek: utalás a környezet-egészségvédelem néhány fontos elemére.

Szülői fórum: Témák. Egészséges táplálkozás, drogprevenció, lelki egészség, háztartási környezetvédelem.

Szemponatok a módszerek kiválasztásakor

- alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
- vonjanak be minél több tanulót
- az iskola keretein túl is legyenek hatással
- a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
- alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófapedagógiát
- a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez
- nyújtsanak sok élményt a tanulónak
- az érzelmeken át hassanak
- a személyes megtapasztaláson alapuljanak
- együttműködésen alapuljanak (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők stb.)
- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységre, megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretére
- legyen bennük sok játékos elem

4. Módszerek

(A környezeti nevelésben jól alkalmazható módszerek alábbi listája egy műhely közös munkájának eredménye.)

JÁTÉKOK

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógia

MODELLEZÉS

- Hatásvizsgálatok

- Rendszermodellezés
- Előrejelző
- Működő modellek készítése, elemzése

RIPORT MÓDSZER

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok
- Fotóriport

TEREPGYAKORLATI MÓDSZEREK

- Terepgyakorlatok
- Táborok
- Térképkészítés
- Egyszerű megfigyelések
- Célzott megfigyelések, mérések

AKTÍV, KREATÍV MUNKA

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Rekonstrukciós munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Rend- és tisztasági verseny

KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS

- Csoportszervezés a környezet-egészségügyi nevelés érdekében

MŰVÉSZI KIFEJEZÉS

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben
- Irodalmi alkotások
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

5. Taneszközök

- Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok, természetismereti könyvek, mesekönyvek, játékgyűjtemények, hírlevelek, folyóiratok, természetfilmek, dokumentumfilmek, diasorozatok, plakátok.
- Térképek, tájékozási eszközök (iránytű, tájoló), modellek, tablók.
- Fizikai, kémiai mérésekhez megfelelő eszközök, anyagok, biológiai vizsgálatokhoz szükséges eszközök, anyagok (nagyító, mikroszkóp, bonckészlet stb.).
- Játékokhoz szükséges felszerelések (labda, szembekötő stb.)
- Anyagok és eszközök a kézműves foglalkozásokhoz, gyakorlati természetvédelemhez (papír, ragasztó, írószerszámok, faanyag stb.)
- Eszközök és anyagok az életvitel és gyakorlati ismeretek környezeti nevelési célkitűzéseire (pl. megfelelő szerszámok)

6. Az iskolai környezet

A példamutató iskolai környezet tényezői

- termék, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása
- növények, élősarok
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés
- egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése
- szelektív hulladékgyűjtés
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása
- iskolai médiumok zöld rovatai

7. Kommunikáció

Iskolán belül:

Munkaértekezletek, faliújság, felelősök rendszere (DÖK), egyéni beszélgetések, iskolarádió

Iskolán kívül:

Tájékoztató füzet, szülői faliújság, szülői értekezletek, SzMK - megbeszélések, szórólapok a lakóknak, lakógyűlések, kábel-tv, helyi újság, önkormányzati nyílt ülések, elektronikus levelek, faxok, levelek

8. Minősbiztosítás / minőségellenőrzés

A környezeti és egészségre nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során – mint azt a korábbi fejezetekből láthattuk – szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyedurialma, a beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti és egészségre nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazásának.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak és a szükségszerűségek felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható, és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, biztosítsák a differenciálás lehetőségeit a képességek fejlesztésének folyamatában.
- A rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását célozza meg.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;

- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére is.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön, és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körütekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, mely tükrözi a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezet-egészségvédelmi nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk

- egyes tanulók esetében :

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására
- a szociális képességek alakulására
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére
- a csoporthelyzet megismerésére
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

- osztályközösségek esetében :

- a csoportviszonyok alakulásának
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak
- az informális kapcsolatrendszernek
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata részletes előírásokat tartalmaz.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése
- spontán és irányított személyes beszélgetések

- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata

9. Továbbképzések

Belső: nevelési értekezletek, tanfolyamok

Külső: helyi, megyei, országos konferenciákon rendezvényeken való részvétel.

Akkreditált továbbképzéseken való részvétel

Az Internet-hozzáférés mindenki számára biztosított.

10. Mellékletek

Irodalomjegyzék

Adorján Rita: Magonc. 1998, Mecseki Erdészei Rt.

Agárdy Sándor: Erdei iskola. Tornyospálcan, 1994, Aqua.

Agárdy Sándor: Praktikum az óvodai és az általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek. 1995, Aqua.

Béres Mária: Az erdőből jöttünk. 1994, Független Ökológiai Központ.

Budayné Kálóczi Ildikó, Sára Endréné: Rácsodálkozás a természetre. A helyi értékek jelentősége a környezeti nevelésben. 1994 TKTE

Cornell, J.: Kézenfogva gyerekekkel a természetben. 1998, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.

Csonka A. – Fésű J. Gy. (szerk.): Zöld hálózat. 1997, Ökológiai Kultúra Fejlesztéséért Alapítvány.

Gulyás Pálné – Láng Edit – Vízy Istvánné: A természetvédelem, környezetvédelem bevezetése a nevelésbe. 1994, 1998, TKTE.

Gulyás Pálné (szerk.): A környezeti nevelési program, a környezetpedagógiai szakértői tevékenység megalapozása. Készítsük el az óvoda, iskola környezeti nevelési programját. 2003 TKTE

Gulyás Pálné (szerk.): Környezetvédelmi oktatás szakértői tevékenység elméleti és gyakorlati megalapozása. 1998, TKTE.

Havas Péter (szerk.): A környezeti nevelés gyökerei Magyarországon. 1996, Körlánc-Infogroup.

Havas Péter: Környezeti nevelés Európában. 1999, Körlánc.

Hegedűs Gábor (szerk.): Projekt módszer I–II. 1998, Hírös Akadémia.

Hortobágyi Katalin: Ahol a fáktól jobban látni az erdőt. Altern füzetek 6.

Hortobágyi Katalin: Projekt kézikönyv. Altern füzetek 1.

Horváth Attila: Kooperatív technikák – Altern füzetek 7. IFA.

- Lehoczky János: Iskola a természetben, avagy a környezeti nevelés gyakorlata 1998, Raabe
- Jónás Ilona (alk.szerk.): A környezeti nevelés és a földrajztanítás. 1998, Földrajztanárok Egylete.
- Juhász-Nagy Pál – Zsolnai László: Humánökológia. 1992, ELTE.
- Juhász-Nagy Pál : Vázlatok az ökológiai kultúra tematikájához. 1993, TKTE.
- Kárász Imre (szerk.): Környezetünk vizsgálata. 1993, NSZI.
- Kárász Imre: Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek. 1990, Typotex Kft.
- Kopp Mária – Skrabski Árpád: Az egészségi állapot társadalmi, magatartási, életmódbeli meghatározói Ezredforduló 2001/4
- Kökény Mihály - Dura Gyula: Környezet-egészségügy Ezredforduló 2002/4 szám
- Könczey Réka – Nagy Andrea: Zöldköznapi kalauz. 1997, Föld Napja Alapítvány.
- Környezeti Nevelési SzerTár: Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, 1998
- A környezeti nevelés fogalma. Disinger, Monroe
- Környezeti nevelés a városban. Frank, Zamm
- Környezeti nevelés a tantervekben. Monroe, Cappaert
- Környezeti témák a tanórán. Pennock, Bardwell
- Környezeti nevelési segédletek értékelése. Tourtillot, Britt
- Közzoktatási törvény 2003. OM
- Legány András (szerk.): Környezeti nevelés a táborban. Réce-füzetek 2. 1993, Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért.
- Lehoczky János: Hasznoskönyv. 1997, Környezetgazdálkodási Intézet.
- Lehoczky János: Iskola a természetben, avagy a környezeti nevelés gyakorlata. 1998, Raabe.
- Moser – Pálmai: A környezetvédelem alapjai. 1992, Tankönyvkiadó.
- Nagyné Horváth Emília: Egészségtan Helyi kerettanterv. Apáczai Kiadó 2001
- Nagyné Horváth Emília: Tanári kézikönyv a 6. osztályos Egészségtan tanításához Apáczai Kiadó 2002
- Palmer, Joy – Neal, Philip: A környezeti nevelés kézikönyve. 1998, Routledge – Körlánc – Infogroup.
- Pennock – Bardwell: Környezeti témák a tanórán. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
- Réce füzetek: Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért
- Kisiskolások környezeti nevelése (szerk.) Havas Péter 1993
- Környezeti nevelés a táborban (szerk.) Legány András 1993
- Környezeti nevelés a szakkörön (szerk.) Szerényi Gábor 1994
- Környezeti nevelés az erdei iskolában (szerk.) Hortobágyi Katalin
- Rohwedder – Alm: Számítógép a környezeti nevelésben: multimédia és hálózati tanulás. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
- Scheibert F. (szerk.): A környezeti nevelés és a helyi tanterv. 1997, Infogroup.
- Sípos Imréné: Iskolavezetés és környezeti nevelés. 1998, Körlánc.
- Tanulmányok a környezetegészség nevelés köréből KvM 1999.
- Tourtillot – Britt: Környezeti nevelési segédletek értékelése. 1998, Környezeti Nevelési Egyesület.
- Vásárhelyi Tamás – Victor András (szerk.): Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia. 2003, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.

Vásárhelyi Tamás: A városban. Városi környezet és környezeti nevelés. 1998, Körlánc.

Vásárhelyi Tamás: Szitakötészet. 1994, Független Ökológiai Központ.

Vida Gábor – Gulyás Pálné – Tóth Albert (szerk.): Kultúra – Nevelés, Oktatás – Környezet. 1999, TKTE.

II. számú melléklet

DUSNOK-FAJSZ ÁLTALÁNOS ISKOLA

Fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtása

Jogi háttér

Az **Egyesült Nemzetek Szervezete** 1985-ös **Fogyasztóvédelmi Irányelveiben** leszögezte, hogy minden állampolgár fogyasztóként a következő alapvető jogokkal rendelkezik:

- a. az alapvető szükségleteik kielégítéséhez való jog
- b. a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga
- c. a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga
- d. a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga
- e. a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog
- f. az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog
- g. a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga
- h. a **tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításához való jog.**

Az Országgyűlés 1997. december 15-én fogadta el a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvényt, melynek első része V. fejezet 17.§-a rendelkezik a fogyasztók oktatásáról.

E törvény írja elő a fogyasztók oktatásának szükségességét a fogyasztóvédelmi jogszabályok megismerése céljából. A törvény szerint a fogyasztók oktatása alapvetően állami feladat, amelyet az oktatási intézmények, a Fogyasztóvédelmi Felügyelőség és az érdekvédelmi szervezetek együttműködve teljesítenek.

Az EU 2002-2006 közötti időszakra szóló V. fogyasztóvédelmi akcióterve alapján a Kormány kidolgozta a középtávú fogyasztóvédelmi politikáját, melynek prioritásai az élelmiszerbiztonság, valamint az elektronikus kereskedelem és a lakossági szolgáltatások (pénzügyi és biztosítási) területe.

A fogyasztóvédelemről szóló törvénynek, valamint az EU jogharmonizációs követelményeknek is eleget téve a 2003. évi LXI törvénnyel módosított Köznevelési törvényben (1993. évi LXXIX törvény) is megjelenik a fogyasztóvédelem oktatása.

A helyi tanterveknek biztosítani kell, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására. Kiemelt fejlesztési feladat a Nat-ban a **felkészülés a felnőtt életre**, amelyben a **fogyasztói kultúra kialakítása** is jelentős szerepet kap.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

A fogyasztóvédelem célja a **fogyasztói kultúra fejlesztése**, és a **tudatos kritikus fogyasztói magatartás** kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a **fenntartható fogyasztás** fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Szükséges a társadalmi és **állampolgári kompetenciák** kialakításának elősegítése, a jogait érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése. A szociális és **társadalmi kompetenciák** fejlesztése, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az ún. **cselekvési kompetenciák** fejlesztése.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátíttatni, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. Amíg a kisiskolás korban leginkább jellemző fogyasztói magatartások a kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése, addig a kamaszkorban már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legérelmőbbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információ áramlás.

Az iskolai programokban a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényeges például:

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása,
- a természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége,
- a döntési helyzet felismerése és
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac**, a **marketing** és a **reklám** szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a **minőség** és a **biztonság** szerepét a fogyasztás során, valamint a **gazdaságosságot** és a **takarékosságot**.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy az általános és a középiskola befejezésekor a diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitcélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.
Például:
Technika – áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései
Matematika – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások
Fizika – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);
Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;
Magyar: reklámnyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái
Biológia – génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és diétáik, egészséges táplálkozás
Kémia – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk
Informatika – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia
Történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.

Médiaismeret: a reklám képi nyelve és hatásai

Tantárgyközi projektek (pl. Hogyan készül a reklám? A zsebpénz)

- Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások

Módszertani elemek

Valószínűleg akkor járunk a legjobban, ha az amúgy is zsúfolt iskolai tantervbe nem a hagyományos módszertani elemekkel és merev tanórai keretek között folyó oktatásból préselünk bele még többet, hanem bizonyos **készségek fejlesztésével** a fenntarthatóság és a fenntartható fogyasztás területén. Ilyen készségek: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és végrehajtás módszereit.

A fogyasztói szokásalakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelési programokba. Így a családok és közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat.

A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont. Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos házi feladatokat, bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.

A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő keretet teremthet a fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének.

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször alkalmazzák, napjainkban tipikus helyi és globális problémákon keresztül.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés az eladókkal
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika
- Egyéni és csoportos döntéshozatal
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Szimulációs játék, esettanulmány
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése)
- Érvelési technikai gyakorlatok (hatékony érdekvégyesítés)

III. számú melléklet

DUSNOK-FAJSZ ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az iskolai tankönyvellátás rendje

Az iskolai tankönyvellátás rendje

Az iskolai tankönyvrendelésnél figyelembe kell venni az adott jogszabályokat.:

A 2017/2018-as tanévtől minden tanuló jogosult térítésmentes tankönyvre.

A tankönyvellátás országos feladatait a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Kft. látja el.

Az iskola a normatívában biztosított összegből gazdálkodhat. A tanulók új tankönyveket, valamint a könyvtárból kölcsönzött tartós tankönyveket kapnak.

Az intézményvezető megnevezi a tankönyvfelelőst, annak feladatait. A díjazását a tankerület biztosítja.

Az iskolai tankönyvrendelést az iskola igazgatója a tankönyvfelelőssel készítteti el, beszerezve a szülői munkaközösség és az iskolai diákönkormányzat véleményét.

Április 30-áig az iskola felméri a következő tanévhez szükséges tankönyveket, munkafüzeteket.

A tankönyvfelelős részt vesz a tankönyvrendeléssel, a tankönyvterjesztéssel kapcsolatos feladatok ellátásában. A könyvtáros tanév végén összegyűjti a tanulók által leadott használt tankönyveket, gondoskodik azok tárolásáról, majd szeptemberben újra kiosztja.

A tanuló, illetve a kiskorú tanuló szülője köteles a tankönyv elvesztéséből, megrongálódásából származó kárt az iskolának megtéríteni. Nem kell megtéríteni a tankönyv rendeltetésszerű használatából származó értékcsökkenést.

A tankönyveket a tanulók a tanév megkezdése előtt vehetik át.

A tankönyvrendelés menete:

Valamennyi tanuló alanyi jogon térítésmentesen kapja a tankönyveket.

Az iskolai tankönyvrendelést - a fenntartó egyetértésével - az iskola igazgatója készíti el, a szakmai munkaközösség véleményének beszerzését követően, az Nkt. 63. § (1) bekezdés c) pontjának figyelembevételével. A tankönyvrendelés alapján kell meghatározni, hogy a tankönyv vásárlására rendelkezésre álló összeget mely tankönyvek vásárlására fordítják.

Az iskola a tankönyvjegyzékről a NAT szerinti kerettantervi tantárgyhoz, a tankönyvvé nyilvánított könyvek közül választ.

Ha a tanuló év közben meg szeretné vásárolni a tankönyvet, azt lehetővé kell tenni.

A tankönyvellátás feladatai:

feladat	határidő	felelős(ök)
a tankönyvigények tantárgyankénti összegzése, tankönyvlisták összeállítása	április 1-15.	munkaközösség-vezetők, osztályfőnökök, szaktanárok
a tanulói adatok aktualizálása a KELLO rendszerében	április 15.	tankönyvfelelős
a tankönyvrendelések rögzítése a KELLO rendszerében	április vége	tankönyvfelelős
a kölcsönzött tankönyvek begyűjtése	június 11-15.	szaktanárok, osztályfőnökök
tankönyvrendelés módosítása	június 30.	tankönyvfelelős
a kiszállított tankönyvek átvétele	augusztus	tankönyvfelelős
a tankönyvek kiosztása	augusztus vége	tankönyvfelelős
pótrendelés	szeptember 15.	tankönyvfelelős

IV. számú melléklet

DUSNOK-FAJSZ ÁLTALÁNOS ISKOLA

SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS

Szöveges írásbeli értékelés

Az első évfolyamon, valamint a 2. évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel fejezzük ki a tanulók fejlődését.

A szöveges értékelés lényege:

- az értékelés a gyerekekért, s elsősorban a szülőknek szóljon
- alakítsa a helyes önértékelést, segítse a reális önismeretet
- nyitott legyen, amely nem ítéletet alkot, hanem tükröt tart
- a gyerek lehessen aktív részese saját fejlődésének
- a szülő és a pedagógus közösen gondolkodhasson a gyerek fejlődéséről.

A szöveges értékeléssel kapcsolatos elvi követelmények:

- minősítés központúság helyett fejlesztő központúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- legyen összhang a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kidolgozott értékelési koncepció között
- jellemezze a gyakorlatot a rendszeres és folyamatos értékelés
- személyre szóló és ösztönző legyen
- a tanítási, tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni
- konkrét, egyénre szabott, javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját, legyen közérthető mind a szülő mind a gyerek számára.

A szöveges értékelés tartalmi megoldásai:

Ki lehet választani az aktuális szempontot az osztály vagy az adott gyerek szempontjából.

1. Szociális fejlettség:

- konfliktuskezelés

- felelősségtudat
- kezdeményezőkézség
- a szokásrendhez való viszonya
- önértékelése (az előkészítő időszak végeztével)

2. A tanulás értékeléséhez általában:

- a munkavégzés rendezettsége
- munkafegyelem
- felszerelés
- a házi feladat megléte
- az odafigyelés, összpontosítás
- önállóság
- a segítségkérés és adás
- az együttműködés
- érdeklődés
- az aktivitás, munkatempó
- hatékonyság

Mérések, értékelések az első osztályban:

Az iskolába lépő gyermekek között nagyok a fejlődésbeli különbségek:

Az értelmi fejlettséget, illetve a szociális fejlettséget tekintve. Annak érdekében, hogy ezek a fázisbeli különbségek csökkenjenek időről – időre kívánatos tudni, hogy egy-egy területen ki hol tart a fejlődésben.

Decemberig a tanulók alapkészségei közül a következőket mérjük:

6. Szociális motívumok és készségek
7. Beszédhang hallás
8. Írásmozgás koordináció
9. Relációs szókincs
10. Elemi számolási ismeretek

Mérésekhez feladatsorok:

A diagnosztikus fejlődésvizsgálati rendszer 4-9 éveseknek

Óvodai iskolaérettségi vizsgálatok

DIFER feladatsorok segítségével végezzük el.

A felmérések eredménye útmutatást ad az előkészítő időszak feladatainak megtervezéséhez. A mérések eredményéről a tájékoztató csak az osztályban tanító pedagógus számára készül, a szülő erről nem kap értesítést, értékelést.

Félévi értékelés:

Tájékoztató füzetbe a törvényi előírás szerint:

Kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és felzárkóztatásra javasolt

Magatartás és szorgalom előzetes szempontok alapján meghatározott norma szerinti értékelés.

Tanév végén:

Munkaközösségünk a szöveges értékelés műfajai közül tanév végén az előre meghatározott, nyomtatott skála szerinti értékelési formát választotta. Ennél a formánál a tantárgyak, szociális kompetenciák mellett általában négy-öt értékelési kategória áll. A minisztérium által szabályozott rendszer alkalmazásával, a KRÉTA rendszerben (személyiségi, adatvédelmi, biztonsági követelmények megtartásával), egyénre szabottan elektronikus úton készítjük el.

A tanulók tudását kategóriák kritériumrendszere, tartalma

Kiválóan megfelelt :

- Ha a helyi tantervnek a továbbfejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységeket, ismereteket elsajátította.
- Azokon felül kimagaslóan sok többlet feladatot végez, vagy versenyen való sikeres szerepléssel számot adott a tantárgyhoz kapcsolódó lehetőségekről, érdeklődése az iskolán kívüli tananyagra is kiterjed.

- Adott területeken a gondolkodása, tanult ismeretei kimagaslóak a vele egykorúakhoz képest.
- Életkori sajátosságainak megfelelően önálló feladatmegoldásra képes – önellenőrzése pontos.
- Önértékelése jó
- Kötelességtudata magas fokú
- Munkatempója állandó, egyenletes, mindig figyel
- Igényli tudása bővítését, ésszerűen szervezi meg a munkáját
- Fegyelmezett, megbízható, segítőkész
- Hatása a közösségre pozitív

Jól megfelelt :

- Ha a helyi tantervnek a továbbfejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységeket, ismereteket elsajátította.
- Kitartó, folyamatos felkészülésről tesz tanúbizonyságot.
- Figyel az órákon, ösztönző hatásokra lelkiismeretesen dolgozik.
- Önálló feladatmegoldásra kevés nevelői segítséget kér
- Munkatempója, önellenőrzése, önértékelése jó
- Tanulmányi munkájában figyelmes, de érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül-
- Az elsajátított ismereteket képes összefüggéseiben megérteni, gyakorlatban alkalmazni.

Megfelelt :

- Ha a helyi tantervnek a továbbfejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységeket, ismereteket hiányosan sajátította el.
- Tanulmányi munkája ingadozó, változékony.
- Önálló feladatvégzése hiányos.
- Sok nevelői segítséget kér vagy kizárólag csak azzal képes dolgozni.
- A tanultak számonkérésekor csak nevelői segítséggel, kérdésekre tud válaszolni

- A tananyag összefüggéseit nem látja át, gondolkodása, feladatmegoldása önállóan

Felzárkóztatásra szorul :

- Ha a helyi tantervben a tovább fejlesztés alapjaiban megfogalmazott tevékenységet, ismereteket nem tudta elsajátítani.
- Az elsajátított ismeretekről számonkéréskor még hathatós segítséggel sem tud számot adni.
- Figyelmetlenül dolgozik és megbízhatatlan.
- Érdektelenség jellemzi.
- Önellenőrzése gyenge fokú vagy képtelen rá.

SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS MONDATBANK 1. OSZTÁLY TANÉV VÉGE

Magatartás

Társas kapcsolataiban segítőkész.
 Társas kapcsolataiban együttműködő.
 Társas kapcsolataiban türelmes.
 Társas kapcsolataiban közömbös.
 Társas kapcsolataiban türelmetlen.
 Társas kapcsolataiban durva.
 Felnőttekhez való viszonyában együttműködő.
 Felnőttekhez való viszonyában udvarias.
 Felnőttekhez való viszonyában segítőkész.
 Felnőttekhez való viszonyában viselkedése gyakran kifogásolható.
 Tanórán aktív.
 Tanórán fegyelmezett.
 Tanórán együttműködő.
 Tanórán passzív.
 Tanórán fegyelmeztelen.
 Tanórán rendbontó.
 Tanórán kívül együttműködő.
 Tanórán kívül fegyelmezett.
 Tanórán kívül fegyelmeztelen.
 Tanórán kívül rendbontó.

Szorgalom

Tanuláshoz való viszonya aktív.
 Tanuláshoz való viszonya érdeklődő.
 Tanuláshoz való viszonya kötelességtudó.

Tanuláshoz való viszonya felületes.
Tanuláshoz való viszonya érdektelen.
Tanuláshoz való viszonya hanyag.
A tanulásban önálló.
A tanulásban kitartó.
A tanulásban néha segítségre szorul.
A tanulásban önállótlán.
Házi feladatát elkészíti.
Házi feladatát alkalmanként elfelejti.
Házi feladatát gyakran nem készíti el.
Felszerelése hiánytalan.
Felszerelése néha hiányos.
Felszerelése gyakran hiányos.

Magyar irodalom

Betűismerete biztos.
Betűismerete kevésbé biztos.
Betűismerete bizonytalan. Téveszti a betűket.
Hangos olvasása folyamatos.
Hangos olvasása szavanként olvasó.
Hangos olvasása szótagoló.
Hangos olvasása szavakat betűző.
A szó és mondathatárokat nem mindig tartja.
A szó és mondathatárokat nem tartja. Gyakori hibái:
Szövegértése pontos, a szöveghez kapcsolódó feladatokat önállóan megoldja.
Szövegértése megfelelő, a szöveghez kapcsolódó feladatokat kis segítséggel tudja megoldani.
Szövegértése bizonytalan, a szöveghez kapcsolódó feladatokat csak segítséggel tudja megoldani.
Szövegértése hibás.
Memoritert kifejezően, pontosan ad elő.
Memoritert kevés hibával ad elő.

Magyar nyelv

Betűi és betűkapcsolásai szabályosak.
Betűi és betűkapcsolásai kevésbé szabályosak.
Betűi és betűkapcsolásai hibásak.
Írásképe igényes.
Írásképe kevésbé igényes.
Írásképe igénytelen.
Írástempója lendületes.
Írástempója megfelelő.
Írástempója lassú.
Írottról írottra döntően hibátlanul másol.
Írottról írottra kevés hibával másol.
Írottról írottra sok hibával másol.
Nyomtatottról írottra döntően hibátlanul másol.
Nyomtatottról írottra kevés hibával másol.
Nyomtatottról írottra sok hibával másol.

Tollbamondás után döntően hibátlanul ír.
Tollbamondás után kevés hibával ír.
Tollbamondás után sok hibával ír.
Emlékezetből döntően hibátlanul ír.
Emlékezetből kevés hibával ír.
Emlékezetből sok hibával ír.

Matematika

Számfogalma kialakult.
Számfogalma kevésbé kialakult.
Számfogalma kialakulatlan.
A relációkat felismeri.
A relációkat általában felismeri.
A relációkat segítséggel ismeri fel.
A relációkat nem ismeri fel.
Összeadásokat hibátlanul old meg.
Összeadásokat kevés hibával old meg.
Összeadásokat sok hibával old meg.
Kivonásokat hibátlanul old meg.
Kivonásokat kevés hibával old meg.
Kivonásokat sok hibával old meg.
A sorozatok szabályát önállóan felismeri, folytatja.
A sorozatok szabályát nem ismeri fel.
Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.
Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.
Adott szabályú sorozatot nem folytat.
Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.
Szöveges feladatokat sok hibával old meg.
Logikai gondolkodása kiváló.
Logikai gondolkodása jó.
Logikai gondolkodása megfelelő.
Logikai gondolkodása gyenge.

Környezetismeret

A természet jelenségei iránt érdeklődő.
A természet jelenségei iránt érdeklődése felkelthető.
A természet jelenségei iránt nem mutat érdeklődést.
Tájékozottsága átlagon felüli.
Tájékozottsága korának megfelelő.
Tájékozottsága hiányos.
Megfigyelései pontosak.
Megfigyelései felületesek.
Megfigyelései pontatlanok.
Tapasztalatait önállóan fogalmazza meg.
Tapasztalatait segítséggel fogalmazza meg.
A tanultakról kiemelkedő a tudása.
A tanultakról biztos a tudása.

A tanultakról hiányosak az ismeretei.
Szokásrendje környezetével szemben igényes.
Szokásrendje környezetével szemben kevésbé igényes.
Szokásrendje környezetével szemben igénytelen.

Vizuális kultúra

A festés- rajzolás iránti érdeklődése kiemelkedő.
A festés- rajzolás iránti érdeklődése megfelelő.
A festés- rajzolás iránti érdeklődése mérsékelt.
Munkáin változatosan használja a színeket.
Munkáin sajátosan használja a színeket.
Munkáin visszafogottan használja a színeket.
Eszközhasználata kiemelkedő.
Eszközhasználata jó.
Eszközhasználata megfelelő.
Eszközhasználata bátortalan.
A rajzfelületet megfelelően használja.
A rajzfelületet bátortalanul használja.
A rajzfelületet aránytalanul használja.
Kreativitása: aktív, tele van ötlettel.
Kreativitása: inkább az utasításokat követi.
Ábrázolása, képi megjelenítése: esztétikus.
Ábrázolása, képi megjelenítése: jó.
Ábrázolása, képi megjelenítése: kidolgozatlan.
Munkavégzése igényes, befejezett.
Munkavégzése felületes, befejezetlen.

Életvitel és gyakorlat

A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat jól ismeri.
A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat megfelelően ismeri.
A tanult anyagokat, megmunkálási módjukat felszínesen ismeri.
Kézügyessége kiemelkedő.
Kézügyessége jó.
Kézügyessége megfelelő.
Kézügyessége fejlesztésre szorul.
A munkadarabokat képes önállóan elkészíteni.
A munkadarabokat csak segítséggel képes elkészíteni.
Munkadarabjai igényesek.
Munkadarabjai megfelelőek.
Munkadarabjai gyakran pontatlanok.
Az eszközöket jól használja.
Az eszközöket biztonságosan használja.
Az eszközöket megfelelően használja.
Az eszközöket bátortalanul használja.

Ének-zene

A dalokat önállóan énekli.
A dalokat szívesen énekli.

A dalokat segítséggel énekli.
A dalokat csak csoportban énekli.
A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.
A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.
A tanult ritmusértékeket nem ismeri.
A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.
A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.
A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.
Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.
Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.
Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.
A tanult gyermekjátékokban szívesen vesz részt.
A tanult gyermekjátékokban csak biztatásra vesz részt.

Testnevelés és sport

Órai tevékenysége aktív.
Órai tevékenysége biztatásra aktív.
Órai tevékenysége változó.
Órai tevékenysége passzív.
Órai tevékenysége rendbontó.
Mozgása harmonikus.
Mozgása megfelelő.
Mozgása fejlesztésre szorul.
A csapatjátékokban együttműködően vesz részt.
A csapatjátékokban közömbösen vesz részt.
A csapatjátékokban nem szívesen vesz részt.
A gyakorlatokat könnyen sajátítja el.
A gyakorlatokat kevés segítséggel sajátítja el.
A gyakorlatokat sok segítséggel sajátítja el.
Labdakezelése kiemelkedő.
Labdakezelése biztos.
Labdakezelése megfelelő.
Labdakezelése bizonytalan.

Etika/Hit- és erkölcsstan

A tanuló részvétele az órai munkában aktív és együttműködő.
A tanuló részvétele az órai munkában részben együttműködő.
A tanuló részvétele az órai munkában változó, ritkán együttműködő.
A tanuló részvétele az órai munkában elutasító, nem működik együtt.
A feldolgozott történetek és témák iránt érdeklődő, a tanultakra jól emlékszik és képes alkalmazni azokat.
A feldolgozott történetek és témák iránt általában érdeklődő, a tanultakat részben emlékszik képes alkalmazni.
A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, de a figyelmét felkeltő témákra emlékszik.
A feldolgozott történetek és témák iránt nem érdeklődő, felzárkóztatásra szorul.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik történetek hallgatásával és játékos feldolgozásával.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik énekekkel, dalos játékokkal.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik társas feladatokkal, csoportmunkával.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik rajzos feladatokkal.
A tanuló az órai munka során különösen szívesen foglalkozik munkafüzeti feladatokkal.

IV. számú melléklet

DUSNOK-FAJSZ ÁLTALÁNOS ISKOLA

**Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése,
oktatása**

Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése, oktatása

Pedagógiai programunkat, helyi tantervünket meghatározza az a tény, hogy sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) tanulókat integráltan nevelünk. Törekszünk a Nemzeti Alaptanterv követelményeihez igazodni, a minimális teljesítmények eléréséhez eljutni a jobb képességet, a dinamikusabb fejlődést mutató tanulóknál.

A sajátos nevelési igény meghatározása:

Nkt. 4. § 25. pont: „sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

„A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai:

- a) A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.”

Az iskola általános célkitűzései:

- A sajátos nevelési igényű tanulók képességfejlesztése, az általános műveltség alapozása az életkornak és egyéni képességeknek megfelelően, a tanulási zavar/akadályozottság, a fejlettség figyelembevételével
- A differenciált, szükségletekhez igazodó segítségnyújtás a képességek fejlesztése során hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen és osztályfokon
- Eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése
- Az önálló életvezetési technikák elsajátítása, gyakorlása
- Személyiség gazdagítása az önelfogadással, a mások elfogadásával, a toleráns magatartással, az általános emberi értékek, társadalmi normák elsajátítása, azonosulás ezekkel az értékekkel.
- A tanulók szociális képességének, viselkedésének, magatartásának formálása a konfliktusmentes társadalmi beilleszkedés érdekében.
- Az ön- és környezetellátó, valamint védekezési technikák birtoklása a környezettel való harmonikus együttélés, a komfortérzet megteremtése céljából.
- Alapvető tanulási képességek fejlesztése az ismeretek megszerzése, a továbbtanulás érdekében.
- Az állóképesség, az erőnlét fokozása, felismerése, törekvés a fejlődésre, a kompenzáló, a karbantartó technikák, megoldások, korrigáló gyakorlatok elsajátítása és annak kitartó végzése.
- Az általános emberi értékek megismertetése, elfogadtatása, azonosulás a fejlettségnek megfelelően.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése, egyénre szabott tanulási módszerek és technikák kiépítése hosszabb időkeretek biztosításával.
- A testi és lelki egészség megóvása, a maradandó testi és lelki állapotváltozás megismertetése, elfogadtatása - a kompenzáló, korrigáló technikák gyakorlott birtoklása.
- Értékeink, kultúránk, a szülőföldünk és népünk, gyökereink megismertetése, kötődések, azonosulások kiépítése.
- Oldott, humánus légkör megteremtése az intézményben, ahol az értelem, az érzelem szabadon kibontakozik, és az emberi kapcsolatok kiteljesednek.
- A jól működő képességek tudatos fejlesztése, értékeik, adottságaik megismerése, önbecsülésük erősítése.
- Az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez, a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

A részképesség-zavar gyanúja esetén a szülővel történő egyeztetés után az iskola javaslatot tesz a szakértői vizsgálatra. A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményei által kiadott szakvélemény alapján, egyéni fejlesztő foglalkozást szervezünk, az iskolában működő gyógypedagógus közreműködésével.

A felzárkóztató foglalkozásokat a Nkt. által biztosított időkeret terhére szervezzük. A szülőket tájékoztatjuk azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermekük eredményes felkészüléséhez. A sajátos nevelési igényű tanulók képességfejlesztése, az általános műveltség alapozása az életkornak és egyéni képességeknek megfelelően történik, a tanulási zavar/akadályozottság, a fejlettség figyelembevételével.

A differenciált, szükségletekhez igazodó segítségnyújtás a képességek fejlesztése során hiányosan működő képességek korrekciója valamennyi területen és évfolyamon megtörténik. Kiemelt figyelmet fordítunk az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése érdekében.

Az általános célkitűzések teljesülésének kritériumai:

- Eredményes, sikeres ismeretsajátítás önmaga képességeihez mérten.
- Kulturált érintkezési formák birtoklása, azonosulás a szerepeivel, írott és íratlan szabályok betartása, társas kapcsolatok fenntartása, illemszabályok elsajátítása, önuralom, a konfliktuskezelő technikák birtoklása.
- Reális önismeret, önfogadás, biztos tájékozódás a környezetben, az élő és az épített környezetünk értékeinek felismerése, környezetvédő, óvó cselekedet, viselkedés és megnyilvánulás különféle helyzetekben.
- Önmaga és a társak másságának pontos ismerete, megértése, türelem, a mások hátrányos helyzetével való visszaélés elkerülése.
- A szokások, a hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az erkölcsös viselkedés és megnyilvánulás a társakkal szemben, az önzetlenség, a szeretet, a segítőkészség, a szorgalom és a rend cselekedetekben történő megmutatkozása.
- A rongálás megfékezése, elítélése saját helyzettől, képességtől függően.
- Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez, büszkeség az iskolai hovatartozásban, oldott viselkedés az iskolai környezetben.
- Ellenőrzési formák: folyamatos megfigyelés, feljegyzések készítése, beszélgetések, cselekedet, viselkedéselemzés, tesztek, felmérések, nyomon követések.
- Ellenőrzésben résztvevők: a munkaközösség-vezetők irányításával a tantestület felkért tagjai, az iskola vezetői.

A sajátos nevelési igényhez igazodó feladatok szervezése:

Nkt. 47.§ (7): „Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulót két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi, közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket, tanulót három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport létszámának számításánál, ha nevelés-oktatásuk a többi gyermekkel, tanulóval együtt történik.”

A SNI- tanulók aránya: kedvezően szervezhető, ha a 15% fölé nem emelkedik. 4-5 fő esetén kis létszámú osztályban megvalósuló ellátás biztosítja optimálisan a fejlődésüket.

Kötelező és nem kötelező órák szervezése:

Nkt. 27. § (8): „A gyógypedagógiai nevelés-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges.”

Pedagógus illetékességek:

Tanulási nehézség, hátrányos helyzetből adódó hátrányok csökkentése: fejlesztő pedagógus. Sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs célú foglalkoztatása: a zavar/akadályozottság típusának megfelelő gyógypedagógiai tanári, konduktori, terapeuta végzettség.

A SNI- tanulók nevelésében oktatásában részt vevő gyógypedagógus feladatai:

- programokat, programcsomagokat állít össze,
- részt vesz pedagógiai diagnózis elkészítésében, ennek megfelelő pedagógiai környezet kialakításában, speciális segédeszközök kiválasztásában,
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, segítő szakemberrel és a szülőkkel
- nyomon követi a tanulók haladását, javaslatokat fogalmaz meg az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra,
- közreműködik az integrált nevelés - oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációkban,
- terápiás fejlesztő foglalkozásokat végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon
- egyéni fejlesztési tervet készít (három hónapos ciklus)
- évente legalább egyszer értékelést készít a fejlesztésben részesülő SNI tanulókkal kapcsolatos változásokról

Az intézmény személyi és tárgyi feltételei:

Az előírt alkalmazási feltételek adottak:

- iskolánk személyi állományában lévő gyógypedagógus végzi az SNI és a BTMN tanulók fejlesztését a tanulásban akadályozott tanulók esetén
- logopédus és szurdopedagógus az utazó gyógypedagógiai szolgálat keretében látja el tanulóinkat
- minden SNI tanulóval a szakértői bizottság által meghatározott szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkozik
- külön fejlesztő termet alakítottunk ki
- eszközeink beszerzése folyamatosan történik a fejlesztendő területek igényéhez mérten.

Tantárgyak, tantárgyrészek minősítése alóli mentesítések:

Nkt. 56. § (1) „A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.”

Ebben az esetben a tantárgy ismeretanyagát idői és tartalmi intervallumában egyéni program szerint módosítani kell.

Az egyéni fejlesztési tervet a gyógypedagógus készíti el a szakértői bizottság véleménye alapján, valamint egyéni fejlesztési napló vezet. Cél tehát az egyéni programban a felzárkóztatás megvalósítása, a tanuló legoptimálisabb fejlődésének biztosítása.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás, gyógypedagógiai fejlesztés. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Minden szaktanártól, osztálytanítótól elvárjuk, hogy:

- tudjon differenciáltan nevelni-oktatni,
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, (diszkrimináció) nem érheti részéről a tanulót,
- értékeléskor vegye figyelembe a tanulók eltérő képességeit, a tanulót önmagához képest mérje, értékelje a fejlődést,
- a hátrányt nem jelentő képességterületen erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit, erősségeit,
- nevelje, érzékenyítse a közösséget a képességek különbözőségeinek tolerálására.

Elvárások az osztályfőnök iránt:

- a szülővel kiemelten figyelmesen és tapintatosan viselkedjen, foglalkozzon,
- a tanuló problémáit értse meg és értesse meg a szaktanárokkal,
- szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek érdekében,
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét,
- gondoskodjon a tanuló megfelelő iskolafokozatba kerüléséről, pályaválasztásáról,
- szükség esetén a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról adjon írásbeli véleményt.

1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók iskolai fejlesztése

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) az a tanuló, akinek a mozgása veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavar miatt jelentősen és maradandóan akadályozott, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a mozgáskorlátozott tanulók többsége meg tud felelni a Nat-ban, illetve a kerettantervben megfogalmazott elvárásoknak. Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretsajátítás során, értékelés alóli mentesítés stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el.

Az önállóságra nevelés **elvét** mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell a megfelelő mozgás- és életteret, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges környezeti feltételeket,
- a személyre szabott (segéd) eszközök és egyéb, az oktatáshoz szükséges speciális eszközök (pl. megfelelő méretű asztal, szék, csúszásgátló, ceruzafogó stb.) meglétét és használatát,
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (integrált oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása),
- szükség szerint és indokolt esetben – amennyiben a mozgásos akadályozottság a különféle tevékenységek során a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza – a személyi segítő meglétét.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának kiemelt **célja** az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségi teendőket és az egészségügyi ellátás lehetőségeit, a sajátos helyzetükből adódó jogukat, alakuljon ki bennük az önrendelkező életforma képessége, amely elősegíti jövőbeli felnőtt életüket, társadalmi beilleszkedésüket.

A mozgásállapot által meghatározott adottságok, korlátok figyelembevételével olyan belső motiváció teremthető meg, amely által a mozgáskorlátozott tanuló aktívan kapcsolódhat be a fejlesztő folyamatba; alakuljon ki a fejlődés igénye önmagával szemben, az igény a sikeres továbbtanuláshoz, munkába álláshoz.

Fejlődjön ki a megfelelő életminőség megalapozása érdekében a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jól-lét és annak kialakítására irányuló igényesség.

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztésének szakaszolása megegyezik a Nat képzési szakaszaival.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- A mozgásszervi diagnózistól és mozgásállapottól, az aktuális fejlettségi szinttől, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök alkalmazása, a megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés.

- A mozgásnevelés célját és feladatait elsődlegesen nem az életkor, hanem a tanuló mozgásszervi diagnózisa – annak végleges, javuló vagy romló volta –, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája határozzák meg.
- A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása, adaptálása szükséges, a fokozatosságot e téren is figyelembe véve (a tevékenységek kivitelezését, a részvételt biztosító (technikai jellegű, módszertani) segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben ajánlott).
- A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket, a szűkebb és tágabb környezetbe történő beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtését, a személyi függetlenség elérését.
- A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatokat jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló mozgáskorlátozott tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaaorientáció folyamatát is.

A mozgáskorlátozott tanulók rehabilitációs, fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

2. A látássérült (vak, aliglátó, gyengénlátó) tanulók iskolai fejlesztése

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét. Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (látásteljesítmény 0–33%) közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek a látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

Ezen belül:

- a) vakok azok a tanulók, akiknek látóképessége teljesen hiányzik (vízus: 0);
- b) aliglátók azok a tanulók, akik minimális látással rendelkeznek: fényt érzékelők, ujjolvasók, nagyítárgylátók (vízus: fényérzés –0,1);
- c) gyengénlátók azok a tanulók, akiknek az életvitelét nagymértékben korlátozza a csökkent látásteljesítmény (vízus: 0,1–0,33).

A látássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A vak és az aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott nevelési célok megvalósítása általában lehetséges.

A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie

- a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;
- a szemészeti állapot – prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.

Fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a látás hiánya vagy csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más – haptikus (bőr- és mozgásérzékelés együttese) és hallási – beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek – hallás, tapintás, szaglás, ízérezékelés – fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A látás hiánya, az alig látás és a gyengén látás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítette a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások.

A befogadó többségi iskola tantestületének elkötelezettségét a látássérült tanuló nevelésére, oktatására vonatkozó információk megszerzésére, alkalmazására, pedagógusai továbbképzésére tett intézkedései biztosítják. Különösen jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

A tanítási-tanulási folyamatban építeni lehet arra, hogy a vak, alig látó gyermekek figyelme sok esetben a folyamatos gyakoroltatás eredményeként koncentráltabb, emlékezetük terjedelme jobb, mint látó társaiké.

- Az iskolai évek során sajátítsák el az önálló tanulást segítő speciális eszközök készség szintű használatát (pl. beszélő számítógép, olvasóeszközök, Braille-kijelző).
- Ismerjék meg a könyvtárak látássérülteket segítő szolgáltatásait, az elektronikus könyvtárakat (pl. Magyar Elektronikus Könyvtár), azoknak a tanulásban betöltött szerepét.
- A pedagógusok segítsék a tanulók egyénre szabott tanulási stratégiájának kialakítását.

Egyéb speciális feladatok:

- a pontírógép helyes használatának megtanítása,
- segítségadás a metakommunikáció értelmezésében, alkalmazásában,
- a Braille-könyvtár, a hangos könyvtár és a digitális könyvtár megismertetése.
- A többségi iskolában történő nevelés során többlet idő biztosítása szükséges az írás-olvasás jelrendszerének elsajátításához, valamint a köznevelési törvényben meghatározott egyéb alkalmakkor.
- a számemlékeztet fejlesztése, illetve a fejben történő műveletvégzés, a fejszámolás tempójának fokozatos erősítése,
- a négy alapművelet írásban történő végzése helyett az abakusz nevű speciális számolóeszköz használata,
- a logikus gondolkodást fejlesztő és a kombinatorikai feladatok minden témakörön belül nagyobb arányú szerepeltetése.
- egyéb speciális matematikai eszközök használata, pl. adaptált körző; vonalzó, speciális koordinátatábla,
- a Braille matematikai jelek írásának, olvasásának megtanítása.

A rehabilitáció, rehabilitáció főbb területei:

- a) az ép érzékszervek működésének intenzív fejlesztése (pl. hallás);
- b) a meglévő látás megőrzése, fejlesztése – látásnevelés –, optikai segédeszközök használata;
- c) beszédhiba-javítás; a nyelvi, kommunikációs készségek fejlesztése;
- d) intenzív mozgásfejlesztés
 - tapintás, finommozgás, a kéz ügyessége fejlesztése, a Braille-írás, -olvasás technikájának gyorsítása,
 - a testkultúra kialakítása, a testtartási hibák javítása, indokolt esetben gyógytornász, szomatopedagógus bevonásával,
- e) életviteli technikák
 - a közlekedést, tájékozódást segítő ismeretek konkrét élethelyzetekben történő elsajátítása, alkalmazása (tájékozódás-, és közlekedéstanár segítségével a fehér bot technikájának elsajátítása); környezetkialakítás,
 - mindennapi tevékenységek (önkiszolgálás, háztartás stb.),
 - a speciális tan- és segédeszközök használatának gyakoroltatása;
- f) a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

3. A hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók iskolai fejlesztése

A siket tanulónál súlyos fokú hallásvesztesség áll fenn (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 90 dB-nél nagyobb). A nagyothalló tanulónál (a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 30–45 dB közötti; közepes nagyothallás: esetén a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 46–65 dB közötti; súlyos nagyothallásnál a beszédhangok frekvenciatartományában mért hallásvesztesség 66–90 dB közötti). A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlearis implantált) hallássérült tanulóknál – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép beszédhallás mérhető. A hangos beszéd kialakulása után hallássérültté vált tanulók személyisége az előző csoportokhoz viszonyítva még sérülékenyebb, nehezen dolgozzák fel a hallás elvesztésével fellépő állapotváltozást: vagyis a nehezített kommunikációt, a környezettel való kapcsolatuk beszűkülését.

A hallássérült (siket, nagyothalló) tanulók fejlesztésének alapelvei

A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, a fejlesztés megkezdésének ideje.

A rendszeresen végzett mérési, speciális pedagógiai vizsgálati, megfigyelési, tapasztalati eredmények figyelembevétele, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő-oktató pedagógus számára.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

- Az adott tantestület pozitív hozzáállása, bevonódása és toleranciája fontos tényező.
- Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi gondolkodásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez.
- A többségi pedagógusnak az értékelésnél figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat.
- Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos versmondás, tollbamondás utáni esetleges hibák stb.) Értékelésüknél az egyéni fejlesztési terv követelményeit figyelembe kell venni.

Az együttműködés során a befogadó pedagógusközösség vállalja, hogy:

- segíti a gyermek beilleszkedését a közösségbe;
- konzultációs, hospitálási és osztálytermi együttműködési lehetőséget biztosít a gyógypedagógus számára;
- a jogszabályokban foglaltak érvényesítése során mindent megtesz a hallássérült gyermek sikeres integrációja érdekében;
- megszervezi a törvényben meghatározottak szerint a szükséges egyéni korrekciós órákat.

Az integráltan tanuló hallássérült gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz, illetve a hallássérülés tényéből következik (pl. audiológiai gondozás).

A hallássérült tanulók nevelésében a Nat-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Kiemelt feladatok:

- a beszédértés fejlesztése
- a szövegértő olvasás fejlesztése
- konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés
- a beszéd használata
- az írásbeli kifejezés fejlesztése
- a beszédhallás folyamatos fejlesztése,
- a pályairányítás, a reális pályaválasztás előkészítése, a továbbtanulás,
- az épen maradt funkciók fejlesztése, a tehetség gondozása.

4. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a) a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár/terapeuta, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs, rehabilitációs nevelés célja az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Alsó tagozat: 1–4. évfolyam:

Ezen a tagozaton a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni

Felső tagozat: 5–8. évfolyam

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység.

5. A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztése

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.

A fejlesztés tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.

A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.

A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú percepciók fejlesztése, melynek során a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmotorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.

Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.

A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti.

A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a NAT-ban alkalmazott szakaszolással.

Az inkluzív iskola ismeri a fogyatékosokból eredő hátrányokat és biztosítja, hogy a beszéd fogyatékos gyermekek a szükségleteiknek megfelelően hozzájussanak azokhoz a pedagógiai többletszolgáltatásokhoz, amelyek a hátrányok leküzdését segítik.

A gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében a pedagógusok, a logopédus és a szülő szorosan együttműködik.

A fejlesztés kiemelt területei:

- a grammatikai rendszer tudatos felépítése, megerősítése, mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, figyelembe véve a beszéd fogyatékoság által érintett területeket
- az expresszív beszéd fejlesztése, kommunikációs stratégiák kiépítése, gyakorlása, megerősítése, beszéd tudatosság kialakítása
- a beszédértés és olvasás értés fejlesztése mind a beszélt, mind az írott nyelv területén, elősegítve a mindennapi és az irodalmi szövegek befogadását, majd az azokkal való továbbdolgozás, továbbgondolkodás lehetőségének biztosítását
- amennyiben a szövegfeldolgozás is érintett, különösen fontos a szisztematikus, a nyelv különböző szintjeit elemenként értelmező, a tanulót tapasztalati úton információhoz juttató oktatás
- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg)
- a mentális lexikon folyamatos fejlesztése az életkor és a beszéd fogyatékoság sajátosságainak függvényében, a fogalomalkotás kialakítása
- számítógépes programok használata (helyesírás ellenőrző program, stb.)
- a beszéd fogyatékos gyermek motiválása a tananyag és a tanuló közötti emocionális viszony kialakításával
- a pragmatika elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában
- a nem verbális kommunikáció elemeinek közvetítése és használatának tudatosítása a gyermekek kommunikációjában

Fontos szempontok az oktatás során:

- olvasás-, írástanítási módszerként beszéd fogyatékos tanulók esetében a hangoztató-elemző, szótagoló olvasástanítási módszer ajánlott;
- a súlyos beszéd fogyatékos tanulók anyanyelvi fejlesztésében hosszabb begyakorlási, érési szakaszok tervezendők;
- az anyanyelvi fejlesztés, gondozás a nevelés minden színterén és helyzetében, az oktatás teljes időtartama alatt központi szerepet játszik.

6. A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló iskolai fejlesztése

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill. makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

Diszlexia – az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel,
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,

- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése

Diszgráfia – az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló, -kéz, -ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás)

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyi érték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- figyelemzavar

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- Matematikai törvények és szabályok készség szintű ismerete és alkalmazása,
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,

- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- a diszkalkúlia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése,
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása

Munkaköri leírás- kiegészítés általános iskolai gyógypedagógus részére

Speciális gyógypedagógiai ellátásból adódó feladatai:

- Sajátos nevelési igényű gyermekek komplex gyógypedagógiai fejlesztő, nevelő, terápiás és rehabilitációs tevékenységek ellátása.
- Vezeti a különböző korosztályokban a képességszint szerint működő, speciális szükségletű csoportot, az abból eredő feladatokat szakszerűen hajtja végre.
- Megismeri a gyermekek értelmi, pszichés, szociális állapotát, fejlődésüket és gyógypedagógiai – pszicho - és szomato – pedagógiai ismeretek alapján, speciális gondoskodással befolyásolja.

- Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szükségletei szerint végzi a fejlesztő, nevelő tevékenységeket, alkalmazza a megelőző, segítő rehabilitációs és terápiás eljárásokat.
- Meghatározza a Pedagógiai Program alapján a fejlesztő tevékenységeket, értékeli a teljesítményeket a gyógypedagógiai diagnosztika eszközeivel.
- Irányítja és értékeli csoportját.
- Gondoskodik a tanulók testi épségéről, erkölcsi védelmükről, a balesetek megelőzéséről (nem hagyhat gyermeket felügyelet nélkül).
- Tanácsot ad a pedagógusoknak és a szülőknek a tanulók pszichomotorikus és fiziológiás fejlődéséről, a gyógypedagógiai és az egészsége életmód neveléséről.

IV. Tanügyi dokumentumok kezelésének rendje

Az intézmény által használt dokumentumok:

- sajátos nevelési igénnyel kapcsolatos dokumentáció (külív, haladási napló, fejlesztési terv, cikluszáró értékelés, jellemző munka szakvélemény)

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek

V. számú melléklet

**Dusnok-Fajsz Általános
Iskola**

Tanulók esélyegyenlősége

Esélyegyenlőség és hátránykompenzáció

1. Bevezetés

Dusnok község infrastruktúrája sokat fejlődött az utóbbi években (telefon, gáz, szennyvízhálózat, kábeltévé, utak stb.) Ugyanakkor az egyre növekvő társadalmi egyenlőtlenség feszültségeként van jelen, a létminimum szintjén vagy alatta élő családoknak önerőből kevés esélyük van a felzárkózásra. Az itteni munkanélküliség magas a hátrányos helyzetű, ezen belül a cigány etnikumú családokban.

A 2018/2019-as tanévben általános iskola a település egyetlen közoktatási intézménye, jelenlegi tanulólétszáma 187 fő. 19 pedagógus végzi az oktató-nevelő munkát, napközi otthoni tevékenységet.

A település és a tanulóközösség heterogén összetétele is meghatározó tényezőként volt jelen, amikor pedagógiai programunkban meghatároztuk a főbb célokat.

A széleskörűen egyeztetett és kialakított oktatáspolitikai koncepció alapján pedagógiai munkánk főbb alapelvei a következők:

- az oktatás és nevelés egyensúlya;
- az esélyegyenlőség biztosítása;
- az eredményorientáltság;
- a nyitottság elve.

A szociálisan hátrányos helyzetben, ingerszegény környezetben élő gyerekek eleve lemaradással kezdik az első évfolyamot. Ugyanakkor valljuk, hogy minden tanuló magában hordozza a tehetség szikráját, amit az élet valamely terén hasznosíthat, mert nem lehet azonosulni az „eleve kudarcra ítélet” gondolatával.

Hogyan valósítható meg a gyakorlatban az esélyegyenlőség? Iskolai tevékenységünk során és az intézmény kapcsolatrendszerében milyen konkrét feladatokat oldunk meg céljaink elérésének sikeréért?

2. Helyzetfelmérés, elemző munka

Az óvodák és az iskolák között szoros az együttműködés. Szakmai együttműködésünk e témával kapcsolatos feladatai:

- a tankötelesek létszám egyeztetése,
- szakmai konzultáció a gyermekek szociális helyzetéről,
- az iskola-előkészítő szakasz – nagycsoportos óvoda – figyelemmel kísérése,
- egyeztetés a nevelési tanácsadóval kapcsolatos kérdésekben.

Közös erőfeszítéseink eredményeként elértük, hogy szinte teljes körű a nagycsoportos óvodai nevelés, integrált csoportokban.

Együttműködésünk kritériuma a pontos, teljes körű beiskolázás elérése.

A települési önkormányzattal több csatornán tartjuk a kapcsolatot.

A hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének megteremtése érdekében igénybe vesszük az Önkormányzat szociális ügyintézőjének, valamint a Polgármesteri Hivatal Családsegítő Szolgálatának segítségét.

Községünkben Cigány Nemzetiségi Önkormányzat működik. Felvilágosítással, a szülők meggyőzésével segíteni tud az iskolának. A kisebb településeken a személyes kapcsolatok, az egyéni „tekintély” jobban érvényesül, mint más, nagyobb társadalmi közegben.

A szociális segélyakciók szervezése, lebonyolítása – kellő előkészítéssel, segítséggel – a Nemzetiségi Önkormányzatok feladataként sikeresnek mondható.

A meggyőző, felvilágosító munka jelentős része hárul az osztályfőnökökre és a Családsegítő Szolgálatra, akik közvetlenül nyomon követik hátrányos helyzetű tanulóink mindennapjait, így egy kialakított jelzőrendszeren keresztül tudnak kommunikálni a szülővel, a szakemberrel.

A konstruktív együttműködés minden fél számára fontos szempont, mert községpolitikailag feszültségoldó tényező a település legnagyobb intézményeiben az esélyegyenlőségre törekvés sikere, a tanulói kudarcok csökkentése.

Iskoláink együttműködési mechanizmusában meghatározó jelentőségű a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás. Sajnos a hátrányos helyzetű tanulók esetében ez gyakran egyoldalú folyamat, mert ezen tanulók szülei iskolai ügyekben nem minden esetben keresik a kapcsolatot a pedagógussal. A legtöbb esetben csak vélt sérelmeik kapcsán jönnek be az iskolába, így a nevelő keresi fel a családokat az észlelt tanulói kudarcok megszüntetése érdekében. Tapasztalatunk az, hogy a tanulási nehézségekkel, magatartási problémákkal, esetenként hiányos felszereléssel rendelkező tanulók szülei a fogadónapokra, szülői értekezletekre sem jönnek el, a tanulói kudarcok fő oka tehát a szülői háttér, az odafigyelés teljes hiánya. Ezen a helyzeten önmagában az iskola nehezen tud változtatni; minden nevelési partner segítségét igénybe kell venni.

3. A hátrányos és veszélyeztetett helyzet feltérképezése

Minden tanév elején elvégezzük az iskolák tanulóinak szociális-egészségügyi feltérképezését. Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek tekintjük azokat a gyermekeinket, akiket iskolai előmenetelük szempontjából különböző tényezők gátolnak az elvárható, normál ütemű fejlődésben. E státusok felmérésére egy kategóriarendszert dolgoztunk ki, amely a következő okokat veszi figyelembe:

- környezeti viszonyok;
- a gyermek személyiségében rejlő okok;
- anyagi tényezők;
- egészségügyi szempontok.

Veszélyeztetettnek tekintjük azt a tanulót, akinek testi vagy pszichés fejlődését az örökölt vagy szerzett organikus károsodások, a környezeti ártalmak vagy a rossz interperszonális kapcsolatok akadályozzák. A veszélyeztető tényezők rendszerint halmozottan hatnak és érvényesülnek.

A problémák kezelésében, a tanulók helyzetében bekövetkező változások észrevételezésében igénybe vesszük a településeinken működő Családsegítő Szolgálat szakmai segítségét. A tanuló iskolai munkájában bekövetkező szembetűnő visszaesés, súlyos magatartási problémák, igazolatlan hiányzások esetén jelzéssel élünk a nevezett intézmény felé, és az ott foglalkoztatott családgondozó besegít az okok feltárásába, a problémás helyzet kezelésébe.

4. Az iskolai tevékenységrendszer – módszerek, megoldások

Hátrányos helyzetű tanulóink iskolai kudarcainak sokféle kiváltó oka van, és ha ismerjük ezeket, akkor a megelőző munka terén eredményesek tudunk lenni. Éppen ezért kiemelt pedagógiai feladat a tanulók életkörülményeinek, viselkedés- és tanulási kultúrájának figyelemmel kísérése, a negatív változásokra utaló jegyek felismerése és a gyors, hatékony pedagógiai reagálás.

Természetesen az iskola lehetőségei behatároltak a megelőzés terén is, nem különben a hátrányos és veszélyeztetett helyzetben élő tanulók otthoni körülményeinek megváltoztatásában. A jelzőrendszer pontos, folyamatos és hatékony működtetése lehetőség a problémák felismerésében és kezelésében.

Vannak tanulóink, akik szociális, műveltségi hátrányokkal érkeznek az iskolába. Gyakorta csonka családban felnőve, munkanélküli felnőttekkel körülvéve, sok esetben elítélendő életvitel, rendszertelen családi viszonyok közötti helyzetben kell a gyermeknek iskolai feladatait teljesíteni, elsajátítani a tantervi követelményeket. Mivel otthoni támogatásra nem számíthatnak, így az iskolában kiemelten kezeljük tanulásszervezésüket.

Iskoláinkban etnikai alapon történő tanulócsoport-szervezés nincs! Törekszünk a beiskolázás pontosságára, amelyet az óvodával összhangban végzünk. Az iskolaérettségről szakemberek mondanak véleményt a Nevelési Tanácsadóban.

Az SNI tanulókat integráltan fejlesztjük, biztosítva számukra az egyéni foglalkozáson való részvételt. A feladat elvégzéséhez gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus áll rendelkezésre.

A pályaválasztásról szóló kimutatásaink szerint a hátrányos és veszélyeztetett helyzetben lévő végzős tanulóinkat is felveszik a középiskolák, elsősorban – gyengébb tanulmányi eredményeik miatt – a szakközépiskolák.

Iskoláinkban egyik évfolyamon sincs etnikai alapon történő szegregáció. Az integrált oktatás során is jelentkezik tanulási lemaradás, tanulói kudarc, amit a tanulásszervezés során kezelni kell.

A felzárkóztató foglalkozásokra szükség van, hogy tanulóink ne szenvedjenek tanévvesztést, esélyük legyen a továbbtanulásra, tanköteles korukig az iskolarendszerben tudjuk őket tartani.

A felzárkóztató oktatás területei:

- tantárgyi fejlesztés (korrepetálás, egyéni korrekció),
- szocializációs, kommunikációs fejlesztés,
- egyéni tehetséggondozás.

A legáltalánosabb a korrepetálások rendszere. Iskolánkban heti rendszerességgel tantárgyi felzárkóztatást végeznek a nevelők.

A szakkörök indításával az átlagosnál jobb képességű tanulók esélyegyenlőségét szeretnénk biztosítani iskolai előmenetelükben, pályaválasztásuk megalapozásában. Kiemelt iskolavezetési feladat e tevékenységi körökhöz biztosítani a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket.

Sok tanulónk tanulmányi sikertelenségeit sportsikerekkel pótolja. Célunk minél több hátrányos helyzetű tanulót bevonni a sportolásba, mert ez biztosítja a legösszetettebb nevelési lehetőséget, az általános jellemformálástól az akaraterőn át a szabadidő hasznos eltöltéséig.

Beneveztünk a labdarúgás utánpótlásbázisát biztosító „Bozsik-programba”, amely korántsem az „elit” környezetből kikerülő gyermekeket szólítja meg.

Iskolánkban biztosítjuk az alapfokú művészeti oktatás feltételeit a Danubia Alapfokú Művészeti Iskola és a Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola által. Továbbá lehetősége van bármely tanulónak hitoktatáson részt venni.

A logopédiai terápia és a diszlexia prevenció és redukció pedagógiai gyakorlatával a célunk nem csupán a sok kudarcot előidéző beszédhibák javítása, hanem átfogó, a teljes beszéd folyamatot érintő fejlesztő program megvalósítása. Sikere a korai felismerésben és a szakszerű munkában gyökeredzik. Az iskolai tanulói kudarcok leküzdésének, az esélyegyenlőség megteremtésének egyik meghatározó feltétele, hogy szakmailag felkészült nevelők már az iskoláskor kezdeti szakaszán felismerjék azokat a hátrányokat, akadályokat, amelyek tanulóink előmenetelét nehezítik. Ezért fontos feladat a tudatos továbbképzési rendszer kialakítása, elfogadtatása a nevelőtestülettel, a fenntartóval. Célunk: helyileg biztosítani szakembereket, olyan pedagógusok beiskolázása, akik a tanulási nehézségekkel kapcsolatos, a logopédiai kezelésre, diszlexia prevencióra szorult tanulókkal eredményesen tudnak dolgozni.

5. A szociálpolitikai támogatások helyi gyakorlata

A hátrányos tanulói helyzetből adódó lemaradások, kudarcok kiváltó oka gyakorta a család pénztelensége. Nagyon sok tanulónk szorul szociálpolitikai támogatásra. Nagyon érzékeny területről van szó, ahol egyaránt érvényesíteni szükséges a humánus gondolkodást, a józan tárgyszerűséget, a társadalmi igazságosságot.

A támogatások alatt az Önkormányzat által nyújtott segítséget értjük. Mindennemű támogatás az anyagi biztonság terén az érintettek esélyét növeli a nagyobb mértékű lemaradás elkerülésére. Az önkormányzat éves költségvetés alapján működik, meghatározott keretek állnak rendelkezésére a különböző típusú segélyezési formákra. A pedagógus képviselők – a

tárgyilagosság mentén – kellő súllyal tudják érvényesíteni az iskola és a rászoruló tanulók érdekvédelmét.

A tanulást gátló felszerelési hiány nem jellemző az iskolánkban. Hátrányos helyzetű tanulóink rendelkeznek a tanuláshoz szükséges tanfelszereléssel. A legelhanyagoltabb szülői háttérrel rendelkező tanulók esetében, akiknek a szülők nem vásárolnak meg a minden eszközt, az iskola segít beszerezni azokat. Ugyanerre törekszik az étkezési térítési díjak, az osztálykirándulások és egyéb közösségi programok vonatkozásában is. Az iskola ragaszkodik ahhoz az elvhez, hogy a támogatási összeg a gyermek iskoláztatását, a nevelésével összefüggő kiadásokat fedezze.

Az iskola saját lehetőségeit is igyekszik kihasználni fejlesztése érdekében, mindazon feltételek megteremtésére, amelyek tárgyi-technikai lehetőségét adják annak, hogy a tanulói kudarokat csökkentsük, az esélyegyenlőséget biztosítsuk.

A pályázati rendszer adta lehetőségeket is maximálisan igyekszünk kihasználni.

Az Önkormányzat támogatja az Arany János Programban részt vevő tanulókat.

Egy iskola tanulóközösségében a legkülönbözőbb képességű, személyiségű, családi háttérű gyermekek élnek a tanév mindennapjait. Megváltozott, felgyorsult világunkban – sajnos – a szülők egy része nem tud, nem akar a változásokkal lépést tartani, szülői kötelezettségeit teljesíteni, jó esetben csak a „gondozási” szerepet látják el, a nevelési feladatokat az iskolára hárítják.

Rendkívüli türelem, pedagógiai felkészültség, tolerancia, kreativitás, pozitív gondolkodás szükségeltetik a hátrányok csökkentésére, a tanulói kudarckok felszámolására. Az előzőekben felvázolt feladatok végrehajtása beépül iskolánk tevékenységrendszerébe, annak végrehajtása és az abban résztvevők munkájának segítése valamennyi pedagógus kötelessége.

Az iskolában alkalmazott, a tanulási sikerekhez és az iskolai kudarckok leküzdéséhez vezető megoldások, módszerek összefoglalása

Sorszám	Program	Rövid (módszertani) leírás
1.	Széles körű kapcsolatrendszer	A jól működtetett kapcsolatrendszer célja a hátrányos helyzetű tanulók iskolai eredményességének biztosítása az iskola lehetőségein túlmutató eszközök felhasználásával (óvoda, kisebbségi önkormányzat stb.)
2.	Integrált csoportok	Az egyéni haladást figyelembe vevő integráció célja a felzárkóztatás biztosítása, az iskolai kudarc megelőzése
3.	Felzárkóztatás, szakkörök	Lehetőséget biztosít az egyéni képességek maximális figyelembevételére.
4.	Sportszakkörök működtetése	A sportban elért eredmények motiváló hatása a hátrányok leküzdéséért.

VI. számú melléklet

Dusnok-Fajsz Általános Iskola

EFOP-3.3.5-17-2017-00045 pályázat

Tematikus informális és nem formális tanulási alkalmakhoz kapcsolódó tanulási formák módszertani megalapozása az EFOP-3.3.5-17-2017-00045 pályázat keretein belül.

Az EFOP-3.3.5-17 kódszámú pályázati kiírás keretében megvalósított tematikus nem formális és informális napközis és bentlakásos jellegű programok kísérleti rendszerben történő sikeres megvalósítása, hozzájárulva az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 kiemelt konstrukcióban kifejlesztett oktatási, képzési tartalmak, valamint az élményalapú tanulást segítő új módszertan teszteléséhez és ezen fejlesztés oktatás-nevelési munkában történő alkalmazásához.

ÁTFOGÓ CÉL

- Az élményalapú tanulás módszertani megalapozása
- A tanulás közösségi élménnyé formálása
- Az iskolai lemorzsolódás és az iskolaelhagyók számának csökkentése
- Az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozása
- Az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése
- A köznevelés hátránykompenzációs szerepének erősítése
- Tematikus napközi és tematikus bentlakásos programok megvalósítása, amelyek a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott célokhoz, feladatokhoz igazodnak, középpontjában a tanulók tudásának, készségeinek és képességeinek fejlesztése, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy a nevelés és az oktatás színtere nemcsak az iskola lehet

RÉSZCÉLOK

- Szociális (és egyéb) kompetencia fejlesztése tematikus programokkal
- Kidolgozott modellprogram tesztelése, az informális és non-formális tanulási lehetőségekhez való hozzáférés javítása
- A kísérleti jellegű tematikus programokhoz kapcsolódó szolgáltatások, támogató rendszerek és kifejlesztett tartalmak, eszközök, kiadványok tesztelése

- A kísérleti jellegű tematikus programokhoz kapcsolódó pedagógus- és animátorfelkészítések és pedagógus továbbképzések eredményességméréséhez történő hozzájárulás
- Az aktív, fejlődést biztosító szabadidő eltöltése és a készségfejlesztő tevékenységek végzése
- Informális és non-formális tanulási alkalmak szervezése
- Oktatás területi egyenlőtlenségeinek tompítása
- Kompetenciafejlesztést szolgáló tanulás szervezési eljárások alkalmazása
- Kooperatív pedagógiai kultúra megerősítése
- Inkluzív nevelés támogatása
- Tanulói közösségépítés

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKE, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

A tanulók ismeretei, készségei, képességei, attitűdjei tapasztalati tanuláson alapulnak.

A tanulók személyisége minél teljesebben bontakozzon ki a nem formális/informális tanulási környezet és alkalmak adta lehetőségek tudatos pedagógiai kihasználásával.

A nem formális-tanórán, tantermen kívüli-tanulási alkalmak változatos módszertannal valósuljanak meg, melyekben döntő szerepe van a saját élményeken, tapasztalatokon alapuló aktív tanulásnak, a saját tanulási folyamataiért felelős tanulói magatartásnak és a pedagógus szerepváltásának.

Élmény-, kaland- és játékpedagógiai módszerek tudatos, tervszerű használata a tanítási- tanulási folyamatban.

A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Elsősorban játék- és drámapedagógiai módszerek használata mind osztálytermi, mind nem formális tanulási környezetben, az informális tanulás sajátosságainak, lehetőségeinek folyamatos figyelembevételével (pedagógus mintaadás, spontán tanulási alkalmak tudatosítása).

A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tanulók a tanulást közösségi élményként élik meg, azaz tanulási folyamatuk páros, csoportos munkavégzésben is megvalósul.

Megértik, hogy a munka világába, tágabban a társadalomba való beilleszkedésük mértéke attól függ, hogy mennyire képesek a közösségért tenni, annak tagjaként dolgozni, és társaik támogatásával a közösség erejét, hatékonyságát növelni.

Az intézmény koncepciózusan használja a nem formális tanulási környezet- osztálykirándulások, diáknapok, diákönkormányzati működés, önkéntes munka, nyári táborok- mint a közösségfejlődésének lehetőségei.

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Kiemelt figyelem irányul mind a tanulási környezetre, mind a tanulási formákra, amelyekkel a személyiség-és közösségfejlesztést lehet előmozdítani.

Az osztályfőnökök tudatosan használnak olyan tanulási környezetet, amelyek a tanterem falain kívülre viszik a tanulókat-táborok, kirándulóhelyek, művelődési- és sportintézmények, egészségnevelési intézmények-, és olyan módszereket alkalmaznak, amelyek tevékenykedtetve fejlesztik a személyes és társas kompetenciákat: csoportépítő gyakorlatok, önismereti foglalkozások, szociometria, szerepjátékok, stb.

A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA

Kiemelt szerepet játszik a fejlesztő értékelés, a reflektív pedagógia, amelynek során a tanulók folyamatos részletes visszajelzést kapnak előrehaladásukról, továbbá segítséget ahhoz, hogy meg tudják határozni feladataikat továbbfejlődésük érdekében.

A pedagógusok a csoportos feladatmegoldásokhoz-mint a nem formális tanulás jellemző munkaformájához- kapcsolódó értékelés módszertanának kidolgozásában és használatában aktívan közreműködnek.

A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELKÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

Kiemelt figyelem irányul a nem formális tanulási alkalmakon kiválóan teljesítő tanulókra, akik olyan képességeket és ezekhez kapcsolódó eredményeket mutattak fel, amelyek a személyiség-és közösségfejlődés példájává váltak.

AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Előnyben részesülnek az aktív tanulási formákat preferáló kiadványok, amelyek az élményszerű tanulást támogatják, és középpontjukban a készség- és képességfejlesztés áll.

A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az alapelv a tanulói közösségek fejlődésének támogatása, az egyéni képességek kibontakozásának segítése a nem formális tanulási alkalmak keretében is.

A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az intézmény preferálja azokat nem formális tanulási alkalmakat- táborok, osztálykirándulások, kreativitást, ügyességet, mozgást fejlesztő foglalkozásokat-, amelyek elősegítik, hogy minden tanulónak lehetősége legyen saját, egyedülálló- nem csak kognitív- képességeit megmutatni és azok mentén sikereket elérni.

TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A tanterem falain túl kiemelt figyelem fordul a nem formális tanulási környezetre- sportlétesítmények, természet, prevenciós tevékenységet folytató egészségügyi létesítmények- , ahol a tanulók egészségvédelme és egészségtudatos életvitelének kialakítása célzottan történik.

KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

A szinterek jellemzően áthelyeződnek az osztálytermen kívülre, a tanulók saját élményű tapasztalatszerzését helyezve a fókuszba.

A formális tanuláson túl kiemelt jelentősége van a projekteknek, tematikus napoknak/heteknek, a környezetvédelmi tevékenységeknek.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

A pedagógiai programot 2023. augusztus 30-áig át kellett dolgozni a nemzeti köznevelésről szóló törvény előírásainak megfelelően, melynek érvényességi ideje 5 év.

2023. augusztus 30-ai nevelőtestületi értekezletig felülvizsgáltuk a pedagógiai programot, melyet véleményezésre 2020. augusztus 30-án átadtunk a Szülői Szervezetnek és a Diákönkormányzatnak. Mivel a két szervezetnek ellenvetése nem volt a augusztus 30-án tartott megbeszélésén, így azt 2020. augusztus 30-án elfogadtuk.

I. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők minden tanév végén értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

II. A pedagógiai program módosítása

1) A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az intézményvezető,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a szülői munkaközösség.

2) A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzati képviselő útján javasolhatják.

3) A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé.

III. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1) Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

2) A pedagógiai program megtekinthető:

- az iskola honlapján
- az iskola igazgatói irodájában.

Jegyzőkönyv

Készült: 2023. augusztus 30. 9 órakor a Dusnok – Fajsz Általános Iskola értekezletéről amelyre az iskola tanári szobájában került sor.

Jelen vannak: intézményvezető, jegyzőkönyv vezető, tantestület

Az intézményvezető köszönti a kollégákat. Jegyzőkönyv vezetésére felkéri Nagyné Óvári Ágnes, jegyzőkönyv hitelesítésére Mihalik Gábort és Polyákné Zsivkó Mariannát.

Napirendi pont:

A Tankerületi Központ munkatársai elvégezték az intézmény pedagógiai programjának ellenőrzését. A feljegyzés alapján az iskola nevelőtestülete elvégezte a szükséges módosításokat.

A Szülői Szervezet és a Diákönkormányzat a 2023. augusztus 30. 16 órakor tartott megbeszélésen véleményezte, elfogadásra javasolta.

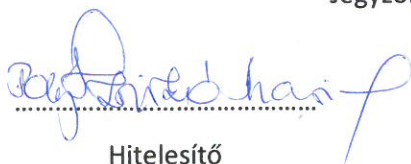
A nevelőtestület a Pedagógiai Programot egyhangúlag elfogadta, az iskola intézményvezetője jóváhagyta.

A Pedagógiai Program nyilvános. Megtekinthető az igazgatói irodában, valamint az intézmény honlapján.

Más megvitatásra kerülő téma nem volt.



Jegyzőkönyv vezető



Hitelesítő



Hitelesítő

Dusnok, 2023.08. 30.



Gorbay-Nagy Tihamér
intézményvezető



**A Dusnok-Fajsz Általános Iskola pedagógiai programját a nevelőtestület elfogadta:
2023.08.31.**

.....

hitelesítő



.....

hitelesítő

A pedagógiai programot jóváhagyom:

Dusnok, 2023.08.31.



.....

igazgató

Fenntartó és működtető nyilatkozat:

Jelen pedagógiai programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) bekezdése értelmében az alábbi, a fenntartóra és működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezések

Tanulmányi kirándulások

Határtalanul program

Hagyományörző tevékenységek

vonatkozásában a Bajai Tankerületi Központ mint az intézmény fenntartója és működtetője egyetértési jogkört gyakorolt.

Aláírással tanúsítom, hogy a fenntartó és működtető döntésre jogosult vezetője a pedagógiai program fenti rendelkezéseivel egyetért, azokat jóváhagyja.

Baja, 2023.08.31.

Sárosi Magdolna

tankerületi igazgató

